N.1826

Der braune Bär

U. B. BERGEN
Ms. 182 b

Professor Langes

Anmærkninger

til

Processens 2den Deel.

Envold Münch Falsen

Christiania.

Almindelig Indledning.

Island hørte til at realisere en selvvorden Handel Vanskelighed tilfiger Island G. J. A. N: 13 Jaag 180. – Evinnas 1 Deel pag 66-81 Grøles om Lovene § 87 p. 321. –
mangfoldigheden af Communer eller Samfund, som med Selvvoxning Lønne Gjenstande mellem sig og dem; naar skulde først Communen i Island i Stedet maae sønderes
til Enhver deres Deel til at sættum, for sine Levnetsmidler der maae tilveiebringes Nogle. –

Nogle i almindelighed er en Forbindelse mellem et Samfund's Vane forskjellige. –

Denne Lov maae være ogsaa juridisk eller historisk. Den første er den, vi ved vore Forfatningers oprettelse, saaledes at Lingen ønskelig Lov forsøge sig andet anderledes §§. 2 og 3 og 5. Almindeligheden af at tilveiebringe denne har gjort, at Island har ladet sig nøie med den historiske, som grunder sig paa saadanne Vanskelige Indgreb, de ingen Evist efterlade, ønskelig maae vist maae indrømme Ulemligheden af, at Lingen Lov forsøge sig andersteder. Den anden Nogle opløser sig egen i den moralske, som i det Samfund Island Liv maae anvise Lovgiveren at indrette sine Handlinger, og den juridiske, som Island anviser Lovgiveren for at Communen Island kræfter med Selvvoxning i forekommende Tilfælde Lønne saadanne Ret og Retfærdighed. – Disse adskiller sig dernæst fra hverandre, at den juridiske Nogle er Lovgivende, og almindelig maae Lønne

marked andre. Den juridiske forudsætter altid den moral-
ske, men er omvendt. Dommeren kan ikke have subjektiv Over-
bevisning om, at en person er skyldig, men ikke at dog er
ikke lig at fordømme ham; Hvis en Advokat kan vi ikke ikke
altså finde individuelle Subjekter Mening, men maa dømme ud
fra hvor, der med historisk Grundlag om Lovene samt Aktens
forhold finde Dømmekraft.

Den forudsætning
Definition synes at
være bedre.–

Det juridiske Begreb forekommer saaledes Indbegrebet af de
Love gældende, under hvilke den konkrete Lov hjælp Domstolene
at anlægge i Lovens Virkelighed.

Denne Fremstilling af Begrebet om juridisk Begreb er over-
ensstemmende med Begrebet Natur. Med Hensyn til de positive
Love er den juridiske Begreb den Overbevisning, som tilsvarende
gør ved tilsvarende af de gældende, under hvilke de positi-
ve Love hver bestemt, at de Lovene kan efterleves ved Dom.

Hvis Begreb bør Lovgivningen hver for øje, forholdsvis
hvorved den sidste.

Ligesom de positive Love undertiden fordrer hvert Eksperiment for ju-
ridisk Begreb ved Begrebet Natur (jfr. I–13–1.) saaledes har man også
undertiden Exempler paa at den positive Lovgivning fordrer nye

Dra. Det lie Evangel Kristammelser ved Pinsetiden, det er Forfatterne: 6-1740.
Dog fore vore Land for det meste: Denne Fortælling Evangelii Vaagne Na-
turlighed.—

Hvorved Lommer man lie dertil ved

Beviis i Almindelighed.

29de Capitel.

§1765–1766.

Ved Beviis forstaaer den Handling, der sigter lie at tilveiebringe juridisk
Visshed om et Faktums Bestaaelse i Retsorden. Denne Definition er
alt for indskrænket, og kan ingenlunde bestaae med den af hans selvsam-
me Inddeling paa samme i bestemmelig og ubestemmelig, og denne
sidste i fuldt Beviis, mindre og mere end fuldt Beviis. Hvi med disse
Forklaringer er det at mene juridisk sandt og vist, som forhen var anskrevet.
Dernæst kan den anden angivne Forklaring paa Beviis meget vel be-
staae med denne Inddeling. Enten gaaer Beviset umiddelbar ind paa
det Faktum, hvorom man vil have Visshed, eller ogsaa gaaer det ind
paa et Faktum, hvorfra man ogsaa skulde. I første Fald er det u-
middelbart, og i sidste Tilfælde. (Den af Forfatteren anførte Evangel. Bei-
spil gaaer ei saa direkte ind paa Sagen, men kun paa Mandens Ka-
rakter:)

1765–1766.

Det Umistelige Begreb kan enhver vorde nødsaget til nærmere at forklare; Jeg har almindelig erfaring derfor, at Ingen i saa Maade kan gøre sig anger. Under dennem fra mig en Dreng med en Hest og Vogn da er det nemlig, at han er Drabsmand. Denne Definition er dog ei af nogen ubrødt Autoritet, og klart er det, at i begge Tilfælde udfordres tilstrækkelig Bevis for Dommeren.—

Beviis kan ogsaa deeles i ordinairt og extraordinairt, eftersom det findes Sted i Almindelighed ved i mest forhenv Tilfælde. Hvorfor saa det extraordinaire er fastsat sted i visse Tilfælde. Det af Forfatteren benævnte tilstrækkelige Beviis kaldes ogsaa lovligt 1-14-6, fuldkomment ved fuldstændigt. Den anførte Inddeling af det tilstrækkelige Beviis kan ikke vore aldeles nøiagtig, da det er umuligt nøiagtigen at bevæge dennes Kraft. Paaskrev antager man i Almindelighed, at ved Viden at forstaa Beviis, fordi de Vidner ere fuldt Beviis, uden at betænke, at det saa er, forinden de de enkelte Vidners Udsagn, Vidnernes Sammenstemmelse, som aldeles mangler i hint Tilfælde. Den angivne Forskjel mellem det Umistelige og uumistelige Beviis er jeldent saa god; Jeg ved ofrest Beviis udfordres altid Undersøgninger, men ved det første udfordres færre. 6-6-16.

§ 1767.

Lyppe I Deel p. 314.

Juristerne have forstaaet ved det Beviis, 3-10-15-1 benævnet: fyldigt, at saadant, som ved endnu tilstrækkeligt i det fremmede Tilfælde, men

som dog mangler de fornødne, der gjør det kirkelovkyndige i Almindelighed
vanskeligt at naae rigtigt; Jo Lovene nemmer jeres Rette "skjellig"
Bønder, naaskjønt det ei kan antages, at Lovgiveren i disse Tilfælde har villet
give Nogle ringere Rette i Bønder; f.Ex. 3-14-9 jfr. 25. 3-1-2; 4-1-10; 6-5-1, 6-13-7.
jfr. 6; 6-21-6 jfr. 3. Fr. 19 Maii 1741 §9. 6-16-1. - Lovene nemmer ogsaa "nöiag
tigt Bønder": 1-4-32; 3-2-2; 6-6-10, skjønt det ikke kan forstaaes om
kirkelovkyndige Bønder i Almindelighed. Dom 3-18-15-122 om det Bønder, som
nödtages at ernære tigtige Tienger paa kirkelovkyndige Bønder i
Forbindelse indskrænker i 1-13-17.-

§ 1768. 1768.

Naar Eidsvidner i den videdöftigste Forstand forstaaes kommer en
saar 3die Mands Eidsfagn om Vanskelighederne af de Tiltalte, saaledes
anbringe.- Lunonia I Deel p. 68 & 69.-

Bevis ved Hjælp kan deres indbefattes saaledes.

Danmarkat har endnu selvstendige Lovbøger, siden Norge ikke
maa stilles sig paa egen Lovgivelses med 3die Mands Eidsfagn.

Indtiden 9. c. saadanne Omstendigheder, der staar i en nøiagtig G.J.A. N:13 pag
ere nödvendig Sammenhæng med det omtvistede Tilfælde, kunne 199-202.-
falde ikke sammenfatte i Lovbøgerne, siden disse Omstendigheder Grøtved om Eyorn
som Regel beroe paa Mennesker at antage Tilfælde, ender maa pag 321.
hvilket ogsaa med Eidsf.Ex. naar en Mand for en Drabt mod
en bestemt Mand. Dette er Tegn paa en nøiagtig, sammenhængende Overgangsled med

1768.

Samlain et Exempel paa en nødvendig Sandsforbindelse.

Følge heraf sjønes altsaa det ønskelige Begreb Ord at være to Slags, nemlig det, som tilvejebringes ved Sidning og saagjældende Forklaring. Sandhedsord kaldes Begreb ved Sidning en nærmere indskrænket Betydning, nemlig den Forklaring, som paa ønskelig Maade forklarer, og da kan det sikkerlige Begreb ved Dømmekraft og Øjne fandt egen Tilstedeværelse. - At egen Tilstedeværelse maa betragtes som Begrebernes væsentlige Egenskab. Ej egen Tilstedeværelse kan ofte gaae ud paa at forskaffe gentagne Tilfælde. Naar En f. Eks. først har tilstaaet Noget, mand siden nøjagtigt sammen, da er denne Tilstedeværelse i Stykket, hvorved det, der nu anskueliggjøres, bringes til Tilfælde, altsaa en Begrebsmæssig. f. Eks. naar en Øjne ønsker Forholdsmaaden forskjellig tilstaaet Tjenesten, men ønsker Dagen nøjagtigt sammen, da kan dette godtgjøres sig ved nøjagtig Tilstedeværelse som Begreb imod sand.

Dagtet man herfor Sidningsbegrebet i saa indskrænket Forstand, da kan følgende anføres som Arter af ønskelige Begreb:

1. Begreb ved Sidning.
2. Med Dømmekraft, ej Sandhedsord, da denne er et nøjagtigt Begrebsmæssig.
3. Egen Tilstedeværelse. } ved adskillig ønskelig Sandhedsforandring
4. Dømmekraft.
5. Øjne og
6. Sidning, Sandhedsagen.

§1769. 1769.

Gjenstanden for Bevis maa enhver vorde Dommen ellers Hænklinger.
Disse Ænner enhver vore forskrevne ellers afskarlede. Forfatteren sigter, at
Een de første Ænner vorde Gjenstande for Bevis af den Grund, at de afsk-
lede Hænklinger ellers de saa Lovlig vore satte i Ænnes Beviser, og
herfor maae ogsaa Loven at forbyde probatio diabolica. Men Ænnes
indbildte Ulemlighed grunder sig alene paa, at man ser vanskelig sig at
in abstracto angivet factum. Paasmart man vanskelig sig at Tilkjen- Ænonia 3 Bd.
bestandt Lid end vis Eed ellers at vise Vidne indfører man skrap Skrift- p. 763. – St. Nr.
hedsbeviis af at bevise Ikke Tilstedeværelse. Det, som her vore bestridt p. 97. –
ved en under Forsmon voerende Vidtløftighed, maae ligesaa vel
Ænnes sige, hvad der ikke foregik, som hvad der foregik. At et vist
Mennske ikke er den, som udgiver sig for, kan beviises ved at
gjendrive, at han er en Anden. –

Beviset for, at en Anden er end en vis Ting, kan jeg for-
ved at gjendrive min Fiendeværk. –

§1770. 1770.

Som almindelig Regel for onus probandi har man anført: Dag-
føreren bør bevise; hvilken Sætning saavel er modificeret der-
hen, at naar Dagvidnerne fremstiller Exception kommer den at
staa som Dagfører. – Denne Regel er dog unaturlig baade mod og uden

1770.

Modification; Gi Grunden maae søges paa en ganske anden Maade. Anden Sag: hvorpaa beroer den Bevisning. Man forbereedes sig Almindeligheden af at bevise at noe factum, naar Christendommen skal være gudfærdiget i det forgangne. En og samme Tidsalder kan hverken forandres fra troesfuld til vantroende og omvendt, uden at saa den Forandring af Tidsalderens Sinde for nogen Indflydelse paa hver Person. Paaladet at det kan og samme christelige Tidsalder, hvorved man bejaer bejaer, at et Mirakel skeer, og benegter, at Jesu er Død. — Schneider sigter dog for at rette denne Argumentation, at man ei skal see paa den logiske Form, hvori Tidsalderen udtrykker, naar man vil bestemme, hvad onus probandi beroer, men at det kommer an paa, hvad der realiter og i Naturen er et factum. Forskiellen af den Tidsalder Anden, som engang henviste til hiemstedet, er, kort sagt, intet mell factum; en Forandring i hver ogsaa tidligere Tidsalder fra Nutiden. Paaladet anbringer jeg et positivt factum, naar jeg paastaaer, at et vist Mirakel er Død, negter jeg indskrænker mig i den negative Form, at intet Mirakel er længere et i Live. Men Tidsalderen spørger næppe saa ladet man ogsaa med denne Maade at bevise Dagen god d. Ex. naar begge Factorer ere enige om, at en saadan er indgaaet, man uenige med Hensyn til Tiden. Den ene Tid er ligesaa vel noget positivt som den anden.

Dr, som Lovens bestemmer ved præsumtio juris, at Ret, at dømme at
gyldigt skriftlig Vidnesbyrd, altså Bevis for at non factum.

Den som sidder af Brudstykkerne, som tilsammentagne udgjøre en lo-
strådig Grund til en Rettergangs Forsømmelse, bør bevise af den, som
vil indlade Rettergangen.

Afskrifter af Instrumenter som en eller anden Brudstykke, som findes
til sin Tid, saa skjelder Dagsøgeren forsaavidt at Bevis, naaskjønt de
øvrige til dette formål Brudstykker indrømmer Economia Iuris
p. 571-577.

Spørges der nu, hvilken der da er den saakaldte Grundsætning,
hvorefter onus probandi skal paaligge, da kan dennem, forsaa-
vidt den er umiddelbar at gjøre med den positive Lovgivning
selv, ikke skjøn af anden Art, end den logiske Lov, hvorefter
Intet kan bindes eller antages uden tilstrækkelig Grund. - Efter disse
for Dagsøgeren at godtgjøre de faktiske Brudstykker Data, der ved
dennes Lov i og for sig at constituere den Rettighed, som prokuratet.
Dagvidnen maa dernæst bevisligjøre de Data, paa Grund af
hvilke den Mangel skulde findes for en Forseelse, der, ifølge de
fra Dagsøgerens Side oplyste Data in confesso vorende Brud-
stykker, ordentligvis, saafremt dens Forseelighed Eiendom

findrandt vedkommende Sager i samtl. Ting, vidkommende
dersammesteds Lagter Sinna imidlertid taales ved Dom
Overlagsret.

En saadan findes altid Ting, hvor Lovene har stadfæstet en prøvelses
tio juris. Ligeledes maae dette antages om den fra Lagtings editio in
strumentorum, naar naar den ved Dom absolut og uden mindste
Vanskelighed at ifølge lige at føre Bevisen. - Lige ex. naar En paaberaaber sig at Sædvane, og at Den bevist skal ved Hjælp af et Dokument,
som bevisligt er i Protokollerne Borgerlandt Borgm. - Selvfølgelig
gaaer dermed tilsiger, at Dommeren anden maae undersøge det, naar Sagen
at Sædvane anderledes at forholde sig som angivet. Hvorved dom
mer maae altsaa lige en rigtig forstand af de under No 1 og 2
af Forfatteren anførte Regler. Ikke alene Hensyn Retten, man
ogsaa ved Overgivning vinder Indsigelsen af de anførte.
1-14-4, 5-5-3 og 5 viser, at Dagsøgeren bevister: 1-4-17; 1-9-4;
1-19-14; 1-24-4; 3-12-2 indeholdt alene Fremlæg paa Bevis for
en af Dagfældtens fremsatt Exception. -

§ 1771. -

Bevis for Loven er ei saa stærkt nødvendigt som Bevis for
Sædvane, da Dommeren at forudsætte lige at kende samme; dog
undtagne fremmede, saa og fremmede Love, hvilke af Parterne
maae fremlægges. Bevis for en saadan Lov er ogsaa Bevis

for Tactum

§ 1772. 1772.

Dersom Klagen fordrer egentlig Rigsd, vilde Sagsøgsmaalet ogsaa
saa gives: den maae altsaa lade sig nöie med den største mulige Grad
af mueligskelig Sandsynlighed. Jeg vil nogte, at lo i mod Lug ovm
mueligmaaende Vidner jo Ingen vore falske. -

§ 1773 1773.

Hvilke er, som allerede anført, enten Grundlag eller Bevisgrund,
eller som er mindre eller ubetydelig gaaer ud paa at
omstøde Tactum. At Tactum, hvorfra man skiller, maae være
bevist, og Skilningen fra dette til det Omstødte maae være vigtig
for man vil bevise Tolningen, men Skilningen enten er
uden Grund eller bygget paa nogenlunde antagelig Grund,
saa er det i første Tilfælde en Chicane, og i sidste ogsaa de
Sidste Forordninger, hvorved man Grunde forstaar den slim
tigste om at vise Tactums Tilværelse, som ogsaa dette, at
man vil godtgjøre en Daling, men Skilningen fra denne
lige den omstødte er vel ubetydelig nok, men dog bygget paa anta
gelig Grund. Steenbuch bemærker juridisk Forordning saaledes, at der
er en Antagelse af Urbarium Tactum paa Grund af den nøie Forbindelse,
der finder Sted mellem dette Tactums Tilstand og Nogle, der er bevist.

Naar Vidnesbyrd fra det bevidste Sakrum ikke er tilstrækkelig motiveret, da ogsaaa Formodning, f. Ex. naar En staaer for en Drabsmand en bevidst Knive.

Disse Tegn inddeles i Rets- og Lovs-Formodninger, og disse igjen i afbeviselige og uafbeviselige. –

1774. §1774.

2 6-6-15; 6-12-8; 6-13-5 jfr. Fr. 5 Marts 1734 §2; 6-6-8. –

2, Ex stronge Beviis behøves ei for at tilendebringe en saadan præsumtio. Loven nævner Exx, 6-6-15 og 5-1-6.

3 Fr. 5 Marts 1734 §7; Fr. 14 Maii 1754 §1, Lov af 28 Julii 1824 om Tvedragt §§ 32 og 282; 6-13-12. –

§1775.

1775. I de ældre Tider vare Beviismidlerne meget mindre. Man gjorde sig Regning paa Gudommens umiddelbare Indflydelse og Veiledning. Dette af Aarsordalia, hvorfra henføres Troskab og Jernbyrd.

30te Capitel.

Om Beviis ved Vidner.

1776. §1776.

Vidne er en Person, som i Retten under Ed giver Forklaring, som sigter til at godtgjøre Rigtigheden af Sakrum. –

Vidnet inddeles i den subjektive og objektive. Hiin er Talerens Overbevisning, denne med dens Grundlag. 1-13-13, jfr. de Andres Vidnesbyrd. Dette Vidnesbyrd

1776.

Detta är alltså den första Lemodags af: Widnes. Natt mon är 5-3-29 mäd den förgående 28 Artikel, beinär det klart, at vind har togas i sin sedvanliga betydning. Denna förklaring stammar och alldeles överens med Lagens Natur, ty dess Regel beviser en gång at som vord Lier af, da är det besittnare väg at gott-gör det Motfalls.

N. J. A. N:r 7 p. 221.

§ 1777.

1777.

1-13-4; 6-6-16; 6-21-3 laes alle ord lovfaste Widnar. 5-4-16, 5-2-31 bruga Skrifvet: lovfaste Widnar. — I praxi bruger man at laese dessa lovfäste. — Klovfaste Widnar äro de, som endaw aldeles ingen Framvordighed tillegger, ellar dem mensche är fuldkommen Framvordighed. —

§ 1778.

1778.

Man skiljer mellem at Widnar Dyderitat og Vinderitat. Den förste är den beskaffenhed, at Widnat Lovs siga objektiv Sandhed, den sidste är den beskaffenhed hos Widnet, at det vill siga subjektiv Sandhed.

Det at finna vidt, om at Widne besidder Dyderitat maa man lage Hensyn til, om det, paa den Tid, det afgaves Vidne, fandt af-fare, ligesom det ogsaa i Oppositions-Øieblikket maa vorde stand til at indfare Gienstanden. — Med hensyn til Vinderitetens bedømmelse man den at lage hensyn til Tiden, paa hvilken den afloggde Vidnes-bringen. Man kan sige sig til Exempel, at En, paa den Tid, han afgav

1778.

Sockneringen, naar insabit, maa et blavand sabil saa den tid, som sal bruge Sockneringen; dennd maa da ansees som gyldige da som under Landgaasen gjentagar Sockneringen. –

4, Alle ar ei skuld omvexlesstammande med Bagand Natur, maar ogsaa bestaand i 1-13-1; dog som Lovand saavidt muligt tillat Borgaand dennd skiegt, sin 1-13-2 & 4. – Den, det forar Vidnar. Laedes producens skal producuan; og den som Vidnaand forer nod, producitus. –

§ 1779.

1779. For at Vidnat kan sigas at vara Dyglicht maa det 1, vara vedr skjenvidna. 2, vara de Vandfarendskabar Krig, som ar nodvendige for at reforar. 3, dennn afloggs Sockering saa den tid, dennn fordrar; og endelig 4, naar i Overeenst af Vornstaand Krig. –

Man maa vel legge Merke til, at Skjenvidna er de, som see umiddelbar for reforet Ting, hvorimod at Hørevidna er de, som saadant ei er tilfaldt med. –

A. 1. I Collisions-Tilfalde maa dette Vidnesbyrd, som vare de tvida intervalla, staar tilbage for dette Vidnesbyrd, som ikke er tilfaldt med. Enhver og Forsvar Vidnesbyrd maae ogsaa i Collisionstilfalde staar tilbage for andre, da det er dennn anlagt at bestaa den fornodne Dyglicht. –

2. 1-13-19 talar dennn om, at Forsvarens Sulla vare 15 Rst,

1779.

naar de afloggs Forklaringen. Grunden lie denne Artikel maa søges heri, at barnet i den yngre Alder vi kan formoder at indsee det Retfærdige i Pligten, og maa vi udlade dette, at barnet vi kan den fornødne Klarhed. Dette Formaal og, at Børn under 15 Aar efølge 1-22-9 vi Byens Straffart; dette vi det indtil Pubertetens, det kunde asfølde Børn som Andet fra at vinde videre Forstand. 3-19-17 taler for den Mening, at 7 Aars Alderen er den rette Termin, især fordi ogsaa den romerske Ret antog denne Alder for terminus infantiæ. Men det er dog saa gandske forskjellige Tilfælde, uden man kan opstille en Ting, neppe bestemme Modets Følge. Den romerske Ret, som vi for os fornemme Lov, kan ikke bevise. 6-6-18 godtgjør det samme ikke, hvorimod maa det synes Fagets Natur antages, at Forfatterens Mening er den rigtige. Dog kunde man tænke sig det Tilfælde, at man vilde asfølge Vidnebyrd om Noget, som er passeret i en saa ung Alder, at Erindringen tilsidst Umuligheden af i denne Alder at erstatte. Omstændighederne in concreto maatte saaledes komme i Betragtning.

C.1. Omstændighederne maatte saa Lemmet i Betragtning, da det jo kunde synes, at man dog tit af de bedste Øjne. I Tilfælde Tilfælde maa derfor en saadan Forklaring staae tilbage for andre.

1780. §1780.

Det at vi systematisk rigtigst, naar Forfatteren i denne § nærmer den, som maae dom kristen ovn baade sige logisk og moralsk Vanskab, siden dette vi dem henregnes under Voldsvirkelsen, maae ogsaa under det Dyrkirkelsen. —

§1781. —

1781.

1/ A.1, 1-13-20. Det er ingen Grund lit at indrette dette Lovsted lit de Personer, som en for Grad af infamia Facti paaføldes. Grunden at Forgrebungen taler for, at de Personer, som begaae sammenlig Handlinger, Laedes norliges, skammer dette ogsaa overeens med Lovgivningen. Dec 4-3-1. Resc 14 Marts 1746 /: norlig Liggelse :/ 6-13-10; 6-21-7; 6-13-16.

/: „Idolisk" Kr. A. B. 1683 § 21, som indbefatter forunder andre ind Incestiske Handlinger. 1-13-20 maae anføres byggel paa den Grund, at de Personer, Lovstedt sat for dette, vi skam den Formodning for sig at ville sige Vanskab, som Loven for ovn Sodomi: Abominabelsad. Lappe Abel p. 173.

Det sat man indvendt herimod, at Straffen for saadt Voldsbrud bør at Arvens tab, og følgelig Grunden for Incestiske ovlet dette lovs lit at afsoede sig fra Arvegod, og at dette er Grunden, hvorpaa 1-13-20 er byggel; men dette bortfaldet formedelig, naar det betragtes, at en anden Straf Grund anvendes. Grunden lit 1-13-20 maae herimod søges i den Formodning, man maae have om at slige Personer vi ville

vidne Vanskjed. Ekn er dromden grundet paa Religionsfelet og Moralitet, og ~~alene~~ alene med Hensyn hertil er det, at Natur har tilladt Mennesket Ekteskab saa betydelig Indskrænkning i. Natur grunder sig sin Ret til Ekteskabsvielse paa Hensyn til Børn, saafremt Ekteskab nedsættes, hvilken omstændighed sjelden kan antrædes, men dermed paa det grundigste Moralitet og Religionsfelet, hvilket paa dette Sted at Vidner med Ed: ved en god Moralitet og Religionsfelet grundet Overbevisning fælles skabelse dette Ekteskabsvielse i. Man den, som en saa stor Grad af infamia facti paadrager, kan det neppe forøge ved sine Handlinger paa mindst at vise norsk. Ikke talegger Loven nordmænd. Dette taler og for Udredelsen af 1-13-20. Denne Forskrivning taler til det Spørgsmaal besvarende, om den ~~som~~ begaaede Synd i de sidstnævnte Grader efter Forordn. 20 Febr 1789 § 1 & 2 kan anføres som beskæftigende. Siden Synd træffen i disse Tilfælde ei mindre, som efter Loven, maatte dømmes Ekteskab. Skulde det ei mindre dømmes, paadrages den dog en infamia facti.

2. Det maatte bevises, at den nævnte Gade Eiendom.

3. 1-13-20 maatte udredes til den, som havde lidt den større Incommunication. 2-9-12; efter 2-10-4, der viser, at den dannede er anført med større Ærgrelse end Skindremandens. Pl. 23 Febr 1771 om de nævnte Bønder.

4. Grunden skulde maatte søges i 1-22-9. Der viser, at den criminelle

1801.

Landsdel af 15 Aar. Efter Regl. 19 Aug. 1789, 3die Pct. 86 af 18 Aars Alderen fastsat. Grunden maa søges i Aarets Mildhed i begge af saadan Rigtighed.-

B.1. Den 1ste forsaa anføres. Under 1ste Nr. den forføres de Personer, som ere gaaede en meget Grad af infamia facti.-

3., 1-13-5 bestammer sig, hvor ved en Person dertil den tilbagelagte Ungdomstid, man forføres til almindelige Lovgivere for, uden hvilke man sig maa skade til Vidnesbyrd.-

Lov 12 Sept 1810 § 24. II. A. Af Vidnes egen Dag at gandelig den, som ikke nyder fuld Lovværdighed, nogle af de ikke have vært med i Handlingen. Forholdningen af 1-13-18 Sal i det følgende klart afhandlet.-

240. 253. B.1-2. Grunden dertil at den nære Forbindelse, det existerer mellem disse Personer. Skal Sandhed ikke Gaade maa Grunden søges deri, at de staar under Husbondsmagt, hvorfor de Personer ei kunne forføres under 1-13-17, som ei kunne forvegne ikke det egentlige Gjemed, f. Ex. Huldmodighed, Informatorer o.s.v.

S. 25 a. Disse Personer bekræfte i Alm.

b. Disse Personer maae ei skade til Vidnesbyrd. Følgende Grund for man anført for den Mening, at disse Personer ved deres skade til Vidnesbyrds afleggelse, maae at de ei bære god

Lovs Udsigende, hvorvidt de Ting kiloggier nogen Kronovedkjed.
1. Skiftsbrev i 1-13-17: Sjelv at anføre.
2. Pl. 16 Sept 1718 som Skiftegjeld bestyrket den mosfalske Regel.
3. Den Indlagende, Sammenlev vilde vore stadt i, da som i Lov vilde, hvorvidt Dagen er af den Beskaffenhed, at Kvad Vidnesbyrd udfordres.
4. 1-13-16 bruger samme Udtryk, nemlig at de ældres endelige Vidnesbyrd afgjøres.
5. Man kan ikke vide, uden de vidne for eller imod, hvad de som afgivet Forklaring.

Hvorimod kan indvendes:

ad 1. Ved de sammenfoede Bestemmelser af den nævnte Artikel med de foranførte Udtryk kiender de indlysende, at Loven vil have Vidnernes Kronovedkjed og Kvad Indlagde som Vidner for to ældres uadskillelige Gjerning. De fastsætter nemlig Udtryk Eder som Dagen, samme Indlagde som den almindelige Regel, at de nævnte Personer skulle vidne i de ikke anklagede Tilfælde. Heller ved Indlagelsen ingen Indlagede. Derudover bruger 1-13-19 og 20 Talemaader, som lovet Hjemler Grund at formode, at de der benævnte Vidner skal afgive endelige Forklaringer; men nogle vil dog Regen antage, at denne maatte skal stedse Ven under 15 Aar, saameget overlod Skammelser tilbage at afgjøre her, nemlig de

1781.

de under denne Lov forbydes, skal være at ubetinget Tvist. – En saadan sandskyldig Handling, at saadant skeer alt Ord med den Lov ingen Forskjellig og Sammenligningsdyssed Sorgsvar vides. De 5 Artikler denne saaledes i vore Hjemmel for, at dømmeren den skal dølige Personer til Vidnesbyrd, men er man saaledes bestemt til at forlade disse Artikler, da maa dette legges mindst gjeld om 1-13-17.

Ad 2. Denne Skadet er ingen Undtagelse, men den Regel, som 1-13-17, omhandler af 1-13-17, „dette skal" skulle M. v. i alle Maader forstaaes til Forbliverende med 1-13-17, saaledes at o. s. v. Den ordentlige Forklaring er den Aarsag at ordene afgjørende Vidner for, at de i Artiklen nævnte Personer ei i andre Sag skulle stemme som Vidner mod hinanden. Imidlertid kan de dog ogsaa siges at være en Undtagelse, nemlig forsaavidt den ubetingede forbyder at stemme Vidnesbyrd til at vidne mod hinanden, uden i egentlig criminelle Sager, jfr. 1-13-17; denne Artikel var med Hensyn til Forbudet i 1. betingede, men M. bevarede den dømmende Myndighed og Pligt til Beskaffenhed, hvorvidt de kunde høres.

Ad 3. Skjøn maae vi lade hine til M. conferere Vidnerne, men betragte Sagen in abstracto, og da maa dommeren nøgle godt forud vide, om anden Vidner kunne høres. Hvis Mo-

kristelig Skikkelighed er saaledes beskaffen, at Forbrydere ikke kunne tilstedes, saalænge Bevis ved de ville, fx. naar der spørges om ved Vidnet Forseelser, mange Børn, Børnefund o.s.v. at kunne sige sin gyldige Vidnesbyrd, og saaledes fuldt ikke forvist, hvorvidt Vidnet i sin Sjæl kan forsvare sig med andre Vidnesbyrd. –

ad 4. Argumentet, der henhører sig under Art: 6 forsvarer af den samme Grund, at de ikke med hensyn til dennes Art: 6 saaledes som Lovbudet er med den 17 Art, er nogen Forskjel imellem, som med Rette kunde bydet at forkaste den paa lige Maade. Artiklerne 16 og 17 ere ellers saa nøje forbundne, og de paagjældende Ulemper, som anføres gjøre, som sagen viser, saa kan sig ved alle Lov. –

ad 5. Ved at nævne 1-13-17 saa længe vare lagt hinsides den Collision, Vanskelighed bringer i med sig for Sjælen og for Borgersamfundet gamle Kjærlighed, som binder Forbrydelsen til sammen, naar Sagen finder sig saa som Vidnet mod Dom, og Broder mod Broder. – Ved saaledes at bringes til at vidne strider Samvittighed med Collision, som Naturen har indplantet, og som det borgerlige Samfund søger at opretholde, til at overholde den fælleste af alle Pligter, Lovgivningen kunde kunne sige for sig, og ville besinde den nødvendige Vanskelighed for at bringes i samme uden Vidnesbyrd

1781.

Lov Nr.

Resultatet heraf bliver altså, at Nr: 1-13-17 omtalte Forsamlinger ei maae holdes lige saa vidt, undtagen i de der nævnte Tilfælde.-

Ifølge paalader at samle nøie den rigtige Mening af den 17de Art. Lemma vi lige at afhandle den 18de.-

Denne Art. anfører som Grunde paa, at Ingen Lov virker i sin egen Sag; ligeledes og Erfaringen synes at vise mig om, at disse Vidner ubetingede bør fritages for at afslaae Vidnesbyrd, uden at den i det forgaaende Lemma angivne Undersøgning og nøiagtig Sammenligning paa den Sag anvendes. Det er mig derfor aabenbart, at denne Mening for Lemmets Del maa falde. Ligesom i 1-13-17 angaaer ei alene de Vidner, som Lemmet i Almindelighed benævner. Det forudsætter utvivlsomt en lagelig ordentlig Vidner i Almindelighed, hvorimod ved Hjælp af Forbindelsen "saaledes" nogle Grunde. Naar nu den nedskrevne Art. siger: "ordentlige Vidner skulle og de holdes for at være" saa er det jo indlysende, at dette Lemma, der ved Ord indtager sig paa at bestemme Vidnesbyrdets Gyldighed, i saa hindrende ganske for Indseelse sig til det forgaaende. -

Art. forudsætter at, at Forbrydelsen ikke skedes ikke Vidende, men den forøvedes dermed, at Nogen som burde vide Sagen ikke ikke Vidnede i en Retssag, som den vedkommende Ting var indbragt for, f. Ex. en Sidemand, der ikke fældede en Dom mellem de tvistende Parter, og dermed som Vidende dømte. — Det at det Sagen vedkommende ikke dømte, er nødvendigt.

Ifra 1-13-18 gives imidlertid Undtagelser, nemlig fra Personer, som ere aldeles inhabile i Sagen, ifølge Vidnebyrd. Saaledes indeholder Politianordn. for Christiania 12 Febr. 1745. Pag. 1. 93, at Politiborgerne i Byen, hvor de ere udfødte og opfødte, ikke skulle vidne om det forefaldne, forinden ingen andre Vidner findes. Collegii Lov 28 Juli 1824
Febr 1797 indskærper ogsaa Tingsdommerne. Disse Undtagelser ere grundede § 246.
i Sagens Art, Folde- og Lejlighed. Følgende gives en nærmere Anvisning om de betragtede personlige Forhold. —

a. Den Mening er aldeles urigtig, der er nogle Vidner fleer, som i Overensstemmelse med Retsbrudet grunde den ligegyldig, fx. der er klart, at Tingsvidnet for ikke kunne bevirke Forbrydelsen, som den mandtalige Dommer i saadanne Tilfælde ikke omvendt. Vidnet fleer maa altsaa kunne tiltales; men Undersøgelsen er det, om Dommeren ex officio kan nogle slige Vidnet tiltale. — Man bør skjelne

mellaud, om dt er den Forf., som Pidnat formoder at vore fan
giveut. Der forlanger som afforf, naar dt er af Proportion for
dauk begiaret. I første Tilfælde bør Egrygmaalet bestaaet med ja.
I dt andet Tilfælde er dt dennod troeligt, da dt maa suggom
ret, at dt Pidnat, som ei ejeigaret, for den Landsfad, at faae
Forfød lie den anden Forf ei nie tringe som lie at afnige fra
Paasfaden. Dog kan dennod endnaadre, at fan kunde troa, paa
Tilbageholdelsen nieds kad lie at antage, at faae Grunde Dag
vor fast. Imidlertid maa man nal antage, at Dommeren
ei er assilio kan afnige fanc.-
§ Denne Question nie nal oedrig beire stemfat; ti vanskelignier ejii
gaaer ingen anden end Pidnat fore, naar den Forf. dt formoder
at nilla vidne imod.
1. Er allerede i dt Foregaaend bestaaet, paa dt er liestrodelig
bevist, at dt kommer an paa Pagen in abstracto. Jen naar
saaledes nide dtte, og liestroes sig selv Begreen af at nægte
Foregiaend.-
I den criminelle Proces, paa hoer man ved Forelsninger
forberedes kaldes den første den tydste forklaring om dt Forseede,
kan dt jo ofte skee, at en af dt Inquisitorad kan kommer lie at
sige Rogt. der angaaer sam fies, ligtsom og Alle, som af nød,

1781

i criminelle Sager finder sted. 1-13-17; følgelig ogsaa Angiverens Ed kunde tilskyndes i den tilbageværende Embedsordning, naar den manglede nogen nødvendig Embedsed m. m. endskjønt alt dette findes i Strafl. Brudst. og Tyveri pag. 83. Note, og pag. 292-293, hvor endvidere Rad. har antaget, at Angiverens Ed ikke kunde tvinges, naar den ingen Interesse har af Angivelsen, forøvrigt med vore Tilfælde, hvor Belønning var tilsagt m. m. Sagen synes i saa tilfælde at være, men anmærket dog.) —

§ 1782. 1782.

En ved saa liden Grad af Dristighed maatte [strikethrough] skille sig ved Embedsordningen, naar den finder Rad i Forklaringsvanskelighed; hvorimod det kommer at gjælde om det Tilfælde, at man var tilsinds det ene den ene, man afhørte. —

§ 1783. 1783.

1., Forstanden tilbage maa være, at den bør løse den tilbageleje, og bortjage Embedsforsømmelse, men for at dette kan ske, maa den først afhøres ved Ed.

Dette kunde ei finde Anvendelse, naar ikke tilstrækkelig var tilstede omstændigheder, at det, som aabenbarede sig, af dennes egen Beskaffenhed fremmaatte. — Af denne Grund forandrede Forslagsmændene i 2-5-19. Norske Lov forholdt denne Art. saaledes, at Forslag

1783

übekrongat Sneld opdage, skant Forrodere, anten det saa var forsøgt eller ei, saa Grund af denne Forbrydelses Tarlighed, Forvenrod anden Ulykke i Sneld opdages, med mindre den Skyld Sneld forkommer. Men denne Forklaring for Lagstanned alderes ei nod sig, ligesom Arildsland Grund ei heller taler herfor.

2. Reskr. 31 Julii 1818 indskærpes ved Lignende.-

3. Lov af 12 Sept. 1818 § 21. Jfr. 19 Julii 1793.-

4. For den af Forfatteren anførte mistnok vinlige Mening synes dog følgende Grunde at tale:

Dette synes nemlig synes urimeligt, om Natten med nød den skulde lide at savne med den for alle saa fuelige Skiel at foede et givet Lovte, ligesom den ogsaa med saaden Fremgangsmaade saavel med Hensyn, at fremme Moralitet og Ryd, da den i saadant Tilfælde netop vilde bevirke Immoralitet, og ogsaa de saa tykkeliggjorte Vanskeligheder, hvilke Natten skulde have med denne Bevisførelse, hvilke Forfatteren selv har anført. Det Spørgsmaal er, at den ei var kendt nidende om Handlingen, naar Vanskelighederne ei skulde findes ved. Af nor sidstnævnte Art kan man ogsaa her anføre de Grundsætninger, som udtales sig i 1-17-17. samt Analogien af Bestemmelsen i 2-5-19. Jfr. 19 Julii 1793. Reskr. 31 Julii 1818 samt Jfr. 21 Novbr 1818 § 42.-

Dette er i sig selv.

Følgende omvendte Grunde tale dernod for den modsatte. Ved pactum anionis kan Borgeren sætte sig i et saadant Forhold til Natten, at skulde gjøre Forhold, forsaavidt det angaaende Ret og det talte Ret

vilde opstaae Collision, i hvert Tilfælde maae vige. – At Tiedens Ophør sker af Statens Skyld, følgelig Almenvellet. – Det maae ligeledes nøie Almenvellet, at Ophøret gjør Alt, hvad der staaer i dets Magt for at opnaae dette Formaal, og Staten maae følgelig af Hensyn hertil, at den saaledes foretrin skal bidrage til dette Formaals Opnaaelse, som ingenlunde, at den ønskede Alt, hvad der strider mod samme.

Men Staten kan ei Tiedens Ophør uden store Skridt, og hvor dette ikke uden Skridenbyrder afhjælpes kan udsættes, maae Almenvellet alt saa byde, at saadant bør finde, naar omstændighederne; men heraf følger altsaa, at borgerne ikke i noget Tilfælde kunne undrage sig fra dem borgerlige, og at Hvert Sted ons Tvang, der, hvor Staten byder at bøde, maae være ugyldigt. – Heraf fører man ellers og, at ingen Pligt Collision existerer i et saadant Tilfælde. Ved sin Magtinvir Antagelse i Almindelighed vilde den ovenmeldte Lov ogsaa forudsætte, at Vanskelighederne vilde kunne fjernes, da det stod i Overensstemmelse med Hensigten at fjerne dette. Herfra kommer endvidere, at Vanskelighed er et relativt Begreb, at det ikke in abstracto vilde kunne fastsættes, hvor nøie forbundet Pligt var. Men foruden at denne Mening stadfæstes af Hensigten, Tilskyndelsen, Dagens Skatur, saa viser og 1-13-7 paa det tydeligste, at det samme er Tilfældet med vor Lovgivning. Et bestemt Forbud vilde kun, førend Undtagelse fastsat kunde finde Sted; dette viser ogsaa Fremstillingen til Lov 19 Juli 1793. – De anførte Love og, som kun indfolde lydelig viser, indeholder Principer, og bygger paa fordelte Grunde, hvorfra man ingen Analogie

30. 1783.

Lov Forts; følgelig Lov den 20 Juli 1824 § 253 ei fast Grund at bygge paa.

1785. § 1785.

1. Kn. 31 Januar 1738 § 7.

2. Grund Frygt at ei den allerede.

3. Dagen maa ligesaa vel sat som i enhver anden Henseende betragtes

Enlig nemlig, da Vidnerne bør vide, forinden de føres vidne, for at

granskede sammes Troværdighed. –

Hensigten af Forordningen maa vel ei gaaes, naar dette

Forhold undersøges om Dagen, – Forbudet er jo alene der for tilstede,

hvor Aftenen er falden ind.

4. Kn. 26 Novbr 1768, Cap 20 § 5. At Grund synes, som dette maa være

Kn 30 Januar 1723 med Kn 1797; man maae saa antage, at Kn. 3 Jan 1758 ei forsætter

Lov af 28 Juli 1824 § 253. samme. Fr. Anordninger 7 Decbr 1818 § 253 for utilbørlig antagen

denne Fr. gjældende. Samme Anordn. er igjen sat i Kraft ved Fr. Kn.

25 Aug 1821.

1786 § 1786.

1., Lov af 3 Aug 1824 § 13; Kn. 12 Febr. 1745, 16 Pctz § 9; Instr. 9 Dec 1746 § 3;

Instr 5 Juni 1776 Pctz 1 § 9. –

2., Kn. 16 Febr. 1725 § 10. –

5., Kn. 30 Sept. 1808. –

6., 3-3-10. Lov af 26 Juni 1824 § 26 cfr § 28.

7., Er gaaet af Brug. Kn. 11 Aug 1797 § 26; 21 Maii 1751 § 8. –

8. Kn. 3 Juni 1796 § 29 Imidlertid kan Vidner føres, forinden Dagen

indlægges hos Forligelseskommissionen. Kn. 16 Juli 1795 § 49, cf

20 Jan 1797 bestemmer Alm Skaleder, at Vidner ordentligviis ei kunne

1786.

fönr. förund Dagen at indstevnes; Kn. 3 Junii 1796 §6 nister. at Forsvar kan
føres af Sagfører, naar Sagen behandles at mindre end Vidner; efr Lov 20 Julii 1824 §34.

§ 1787. 1787.

Kn. 3 Junii 1796 §14. Der anføres i nødvendigt at ændre ogsaa Bestemmelsen
for at Vidnerne skulle nøde, ligesaa de ere dømte Sædvanebøder. Kn. 3 Martii 1741 §6 og 1 Maii 1782 §2 og 3. Man kan ikke andre anvende
end Lovbestemte Sædvanebøder.

Forbrydelsen medfører Ansvarlighed efter Anordn. af Kn. 3 Junii 1796 §§10 og 11, naar den er nødvendig, Sædvanebøder.

Kn. 25 Martii 1791 §21; — 3 Maii 1806; Rescr. 18 Sept 1815 §13 om at Forhør maa
skee. Kn 3 Marts 1741 §3 synes at bestemme 1 andet Middel, nemlig
Tvangsmiddel; men Tilfældet er at andet og Bestemmelsen lader sig
ej udvide. — Recr. 19 Aug 1789 Cap 2 §6 bestemmer, at ekstraordinairt Tvangsmiddel, som ei maa udvides.

1; Kn. 30te Junii 1723 taler ei om nødvendige Vidner, men kun
Dagvidners. Lov 28 Juli 1824 synes de forgaaende Anordninger. fr.
Anordning 7 Dec 1816 §253. —

§ 1788. 1788.

Det bestemmes ei at regne af de fornævnte Dage, ligesaa de øvrige Anord-
ninger synes ligeledes at maatte ændre. Forordningen lic Kn.
3 Junii 1796. Grunden i denne Lade lic, at Benificial: 1-13-4 er somt.
Kn 8 Sept 1812 sister: §7. at 1-14-4 staaer ved Magt. f. 2-11-11 sigt:
= somme Kroner: 4-2-1 Lades Skatrofter fornemmes. Kn. 30 Octbr
1798 §2. Suppl. 2 Rec. pag 292. —

§ 1790. 1790.

Kn 3 Junii 1796 §12 og 13 bestemmer, at skriftlige Efterretninger skulle

1790. fremlagdt, naar Dagen forer af en Procurator, men ei naar man
selv ~~Sagsøgt~~ sin Sag. – Resp 28 Apr. 1787, 19 Novbr 1791. 21 Maii 1791 nr.
5, at dette Sportulen Penge fremlagdt som ustemplet Papir. (Naar
Sporten skal og skulde lie at forfalde strilleges Sportulen. bod der og
Meget anfort for, at som strivelig Rund fremstilles dem, ja som maatte
andre nord forbunden Retter – 8/13 i Dm 3 Junii 1796 synes Rum at ind-
skrenke sig lid Rammerraad. Se ei Rumm skriver. –

§ 1791.

1791. I Lovens 1-13-8 findes ~~§~~ den formedst Justammenhæng herom. Feden er
at anse som Løsladt Fad, fordi man lovet at sige Sandhed. I mate-
riel Hensende Rund den og maaskee anses som en Sikkerhedspi-
ce. Rumm skee findes imidlertid Vidd i Aldres- og Handlens-Sager
efter 1-13-9. Ligesaa i Criminelle Sager, hvor Sikkerheden skee afloggres.
(Run naar Sagen at afgive Edsligsed, skulle de forskiel skeende, og Lovens
Fad for dem oplæses.)

Jvr Lovs ophævede Resor. 19 Sept 1781, dog anmerket Gr-Lg 2,
der fastsætter Feder og Talen at oplæses sig i Sagt. –

§ 1792.

1792. Man indskrænker Spørgsmaalene i generelle og specielle, ligesom de anbe-
angaar Vidnets Stand og Alder m. m. 1-13-5, ellers siem Sagen.
Lovens ikke saadan Bestemmelse om Vidnets Beskaffenhed, maae
Dommeren ex officio drage den, hvor naar Sagens ene Al-

nuværmond.—

§ 1793. 1793.

Man kan fremsette Exception mod Vidnesførelsen, endskjøt Vidnet eller endskjøt Sagsøgeren. Exception mod Vidnets Habilitet maa skrive fremsættes, og Dommeren kjender sig bygget.—

I Sager vi mod Vidnet, fører Ed, maa Dommeren kan dog godtjende dette Vidnesbyrd under den endelige Dom.—

Byggelige Grunde Exempler, hvor Vidnet af Vidnesførelsen lagget Vidnet i Skjønden. Sigtelse maa maa Sagsøgeren, naar Sagsøgemaalet giver Anledning til at indrykket Vidne. Ds. 3 Juni 1796 § 11.

§ 1794. 1794.

1., Ds. 9 Juni § 12 siger, at personlige Sagsøgemaal skulle fremlegges.

2., Fr. mal dds. grundlagt i Ds. 1796, maa som allerede anmærket stemmende med Dagens Natur maa det gjælde.—

4. Resc. 23 Octbr 1795.— Resc. 18 Sept 1815 § 13.—

§ 1795. 1795.

Landvæsensactionernes maa vare forandrede ved Landvæsensactionerne, eller staar i nøie Forbindelse med disse. Imodsat skeer maa den ordinære Landvæsensvæsning.— Dog kan Sikkerhed og Vidnerne vanskeligere forgaa, og Dommeren er da forpligtet til ogsaa for Sagsøgerens at afhøre Vidnerne.

§ 1797. 1797.

Sagsøgeren Lagen i 1-13-29 i nøiagtig Forstand, nemlig for alt, der gaar

1797.

ner i Sakken. Dom oftest lagat At dog i en mere endfrendet Embor-
hed for at Danmark, der endsgedet At Forskrift under at Vidnefor-
for. 3-19-21. 5-2-81. I 5-2-81 forskaaret forend en af Arbitrer for
Sakken gjort Repræsentation ved Gyldendal Justitiæ, i hvilken Anledning En-
dvor medfulgt Sakkens Attestation. (: Med Udtoningen af 1-13-29
for 4-8-2 skes Forskr.:).—

§ 1798.

1798. Kr. 3 Januar 1796 Rg. Kr. 4 Oktbr 1799 bestammer, at Rendsborg Fæste
under forme Protokollen, fordret af Kommuner Attestats paa det
udstedende Kommune.—

§ 1799.

1799. Kroningen af 1-13-1 er den, at mindste Antal end 2 er til
stedkrævet, men at ogsaa dette Antal ordentlegvis er nok. Det er
misundt fundt, at 2 Personer, der i en stor Forsamling mene om
samstemmende, allegavel kunde vove falske; men ligesaa vist
er det ogsaa, at mellem 2 andre Ting vilde Ordet volge det
nærmeste Ord, fordret nesten altid et Tilfældet med Undagelser af
den historiske Vidnesbyrd.— At de ere overensstemmende i væsentlige
Omstændigheder er ikke nødvendigt, ligesom det endog kunde tilskrives
mistanke, at de vare meget konstrete, naar de ikke stemme overens
i somme Ting, da det er troeligt, at de da ikke have overlagt med
hinanden, hvorledes de skulle vidne.—

§ 1800.

1800.

Da Tidsbruket udfordrer, at Tidsrum ved omvexelsesmaaneder i Aaret
bestemmes. – Skulle antages ved, at det er nødvendigt, at de have ligeret
Tingen paa en og samme Tid og paa samme Maade, men ikke Tiden
ved nøye bestemt. Naar det f. Ex. er Bestemmelse om Opsigelse paa et Dokument, og den ene part siger, at han vil have sine Penge inden,
den anden Termin, siges sine Penge paa samme. Man paaberaaber sig for denne Meening Skrivemaaden: "i en Ting i 1-13-1." –
Man maa vel ikke ansee, saa lidet denne Meening stemmer i det
de Lovsteds Skrivemaade, og maa vel og samme i Forbindelse, naar
man skal ansee forommeldte Bestemmelse derfor.

1800.

§ 5. Eidsoeds af, at En, som for sandt skjaalen Eder i sit Norge, skal sværge for Ret, naar saadan Vanskelighed skeer, er det med nødvendigt, at Vidne-Forklaring bør være omvexelsvis med at indsende skriftlig Forsikkring om, at den Eidfæstede har havt den omskrevne Ting i sin Varge; men det er fornødent, at de i ett og samme Øieblik føres for gjort Forhør. Derom f. Ex. naar 2 Vidner forklare, at den skal have gjort Forbrydelsen, men paa 2 forskjellige Maader, den Tiltalte negter, at 2 troværdige Vidner have paastaaet som at have seet Tingen i sin Besiddelse.

Man maa imidlertid skjelne mellem, om Sagen er transitorisk eller continuerende virkelig; ligesom det antages for gaaet i ett og samme Øieblik eller i forskjellige Tider. I første Tilfælde er det klart, at det maae have seet Tingen paa en og samme Tid, f. Ex. naar et Vidne forklarer, at en Person er skudt ihjel med en Kniv d. 1ste Januar, at andet, at Han er skudt d. 2den Januar, da kunne disse Vidner af disse Vidner at anden Dag endelig eller Dagvidner, men i sidste Fald er det ei saa, f. Ex. naar En siger, at den Dag, som en Anden er i Dødsstund af, er hans Fødselsdag, og at Vidner paa hans Vegne den 1ste Januar, og at andet den 2den Januar. I Tilfælde der dennes Kniv for, at den Eidfæstede i Tiltalt Tidsrum har havt Tingen i sin Varge, da bør Vidnerne alle forklare om en Begivenhed, der skeer i dette Tidsrum,

1800.

skjønt de for Resten bliver tilgiengelige, at kunde Videnskaberne angaaende Forskjellige i dette Riges endskjønne mindre Romantiske (Prosten:) Langiernæs har bygget paa meget god Videnskab Overensstemmelse, som god Kunst Veiledning tilstaar; dersom der saa skal med god Kunst finceres and god Kunst dexteritas. —

Jeg vil med saa megen Tydelighed af Videnskaben Lærdom vidtløftighed end saadan Læsningsmaade, uden at de er Anstød i Kunst Udsagn? Ved Afhandlingen vilde 2 noget lignende Tvistige Tildragelser let kunne forekomme, ifald de at afgjøre overensstemmende Videnskaber angik de væsentlige Omstændigheder, der er den omhandlede Sags Gjenstande; og ved de Omstændigheder betroffer, hvorom de kunne blive Enige, vilde det let kunne vel gik for indtil det Nødvendige med den Oplysning, Enhed herom med Hensyn at vinde. Det kan da i naturligviis meget gjerne antages, at Videnskaben kan gjøre en sikker og bestandig Forskrift om det Væsentlige: den omhandlede Sags indre, skjønt det er jevnt kunstfærdig Omstændighed, altid dog i det Fald vi kunde kun faa nøie: Fuldkommelighed.

Oeconomia I Deel p. 206 og 68. Prosten over Ligaris p. 2ft.

Efter hvad der ved denne 8 er anført, er det indlysende, at Statens maatte have god Videnskab Ret sind og moralske Vandel. —

1801.

§ 1801.

Den 1-13-12.

§ 1802. –

1. Det er ei Vidnesforklaringens Sandhed, som foreskriver, men Vidnets Troværdighed. –

2., Det Forfatteren Mening taler:

a., Forbindelsen med den 22 Artikel, der viser ved Udtrykket: Foraf
at den Ting taler om ovenfor omtalte Ord. Men Forbindelsen be-
staar Ting deri, at den 23 Artikel taler om det generelle, hvorim-
od det Specielle, som omtales i den 22de, er indbefattet. –

b. Den 4 Marts 1734 som Grundlov bestyrket den nedskrevne Regel;
men dette Argument er ei af nogen Kraft. Forordningen,
der er grundet paa den Grund, at forhindre i Ks. 1734 om Lovens
Forstand og Vidnemaadens Ord synes, at Forklaringen maatte
gives. –

Første Sammenligning. at Forminan i 1-13-23 er en anden, end den,
som findes i Ks. Skaaren og dette skulle være en Uoverensstemmelse.
Recis. 6 Marts 1723. 10 Febr. 1747. gaae ud paa, at 1-13-23 er anvendelig
paa alene Ord, og dette maatte ogsaa Grundsætningen af Forfatterens Me-
ning.

Konklusion af 1-13-22 er ei at foreskrive Vidnernes Troværdig-
hed, men Ting at betage Forsvaret Ret til at føre den. G. J. A. N:o 30
f. 99. Suppl. Decr. p. 55.

Det at det skal føre angaae Injurier kan anføres:
1. Dette Forslag efter 6-21-3 betydet almindelig Injurier, og da den

23de paaret i nøie Forbindelse med den 22de, maae de sandes om det samme

2. Jfr. 5 Marts 1734 § 2 vides nøie omhandlet, hvis 1-13-~~25~~23 nær almindelig.

3. 1-13-9.-

4. Paale Restriction for Forfatteren;

5. Dette at indskrænke nøiagtigen at finde Orden under Fyrretiden, og dette for Langsomhed mellem det hos Eidsvold og Skien.

Man kommer for den modsatte Mening saaledes anføre:

1. 1-14-1 gjør det lidt almindelig Regel for Tyven, som vil dømme Gjerning eller Ord, at den skal gjøres det paa samme Sted, og skal nu dømmes ~~gjort~~ med Viidner, hvilket Regelen fra 1-13-22, der ogsaa i sin Udtryk er ganske almindelig.

2. Udtrykkene i den 23de Artikel ere endnu mere almindelige, og forudsætte, at Paatagen i 1-13-22 findes fastsadt i en paatvivlet Lovgivning, saa den dog gjælder den 23de Artikel samme om det gemene, fremfor den 22de at de Species.

3. Den samme Forskrift for, nemlig i Tvivlstilfælde med Viidner, da det ogsaa den anden Forskrift burde paaset i 6-21.

+ ~~1803~~ 1803. 1863

1. 2-5-5 siger ei, at det skal være 5 Viidner med Daaben, men kun, at der ei maae være flere. Grunden dertil er at finde i Tvivlstilfælde.

3. Man kan antage, at det med Viidner ~~under~~ forbundne er godt Tegn for Regnen.

+ Jvnf. den 5 Marts 1734 angaaende, da ved det paa den Tid Tvivl om Meningen af 1-13-22 og skal ved det nødvendigt at gjentage den Forf.- 5. Præc. af 6 Marts 1713 og 16 Febr 1747.

1803.

4. Uppsat.

5. Ån 3 Junii 1796 undfattad dispt. Lit 4.

§ 1804.

1804. Ån. 21 Maii 1751 § 4 nästa dag, at de gifwit Utslagsrätt förstw. 5-13-ii.

säger: Notarius med Edsed. 1-7 nästa dag, at dhe skole Dommarne och Assessorn Länsrätten underskrifwa Protocollen. Forelin-Anordn. och Taxe-Anordn. nämt, at Forelin- och Taxe-Lagen skulle gifwa Rättegångs ord, hwad dhe at förfara, hwilken tillägges sjed Cronobetjänt. Ån 7 Maii 1797 om Förrättelsen at Ministerialbogen.—

§ 1805.

1805. En förfalsk Justification maad af Agent Notarius og 1-4-1 anlagd,

N. G. Ar. N:r 18 pag. 164-165. ändrat 1-13-10 taler derimod.—

§ 1806.

1806. Lagkunskapsmannen wid Förrätter, som utsändes för at inskaffa Vitnesbörd.

Lagkunskapsmannen wid Förrätter. Sk. Förlagsförordningen nämt Kap. 1-4-7 Lyder derom anmärkt sk. Handlingen är at tolka Skrifwet. Man är dog i förlighet lik at svara, man sjelf skall, maad sjelf Edd antwarar som sjelf, utlie sjelf afbrutet dem, og altså tillegge ytterligare Domsmyndighet mod sjelf.—

Skall insändt og af 1-13-24, som säger, at hwad dh förfalles, man anses, utlie dh modsatte motbewisar. Maat Motparten i modsägar dh Dokument, som i Rätten framlagdt imod sjelf, man sjelf antagit stridande at sjelf wedgaar sannat, og en lydelse af 1-13-24 är altså omwexlingsmannd med Agent Notarius.

Dr. dt Hjelmt Gyrmund fra Vidnet er:

1, at hun intet af Sagsfakta vidste Rettelig beim godtgjort at anstille Forsøg med en Ting; men dette ved vi paa Ret Eid. dt d. afsagt, fordi stadt dette. –

2, Gyrmundur gjør Forsøget efter Opfordring, men Vidnet ved ei stemmet til at forklare dt, d for Undersøgelsen kom efter.

3, Gyrmundur aflegger Ed efter, men Vidnet ordentligvis i Sommer. –

4. Vidnet afgiver mundtlig Forklaring, Gyrmundur frivillig, i dt mindste som efter. –

5, Gyrmundur paa Stadfæstelse for dom Arbeider, Vidnet dto. fort. Rets. 11 Juni 1788 Esp. 3. Vidnet kunne ei underskrive paa ny Forklaring, men da dt egentlig ikke for dom Arbeide, men for at Gyrmundur kunde Erholde ikke for Gjerningen § efter Kgl. 3 Juni 1796 § 14. Jvnfr. bød man Hjelm mudtand at gjøre Øjn og at Øjne. En ved Gyrmundur forretning bestaaer i 2 andet end en nøiagtig Overveielse over d. Gjenstandes sandsynlige Beskaffenhed, hvormed en Øjnsforretning ikke kan sammenlignes med en saadan Undersøgelse, som er dem ufornøden ved den blotte sandsynlige Bemærkning, man hvormed Øjnmaalet og dets Grunden med sættes i Overensstemmelse. – Hvad dt, som skal paaskjønne, er Øjnsvidne Norden, at dt ikke er en Undersøgningsforretning, dt maa antages, som en Art af Øjnsforretninger. Saaledes indhold dt 6-6-9. Reso 5 Oktbr 1787 fremgik paa Øjn. Kgl. 21 Maii 1761 § 4 hvormed ikke Øjn. Endvidere fremgik paa at egentlig Øjn afgives d

1807. Laststeds- og Markegangs-Forretninger. Det ofslages for at Emma forfatter et Dikkationsværk omkring den omtvistede Gjenstand. Kn 31 Marts 1719 § 4. Kn 11 Aug 1797 § 27; Ress. for Bergens Stift 9 Novbr 1781, for Trondhj. 13 Juli 1787 og for Christiansand 15 Marts 1799 cfr Lovs. Kr. 16 Marts 1799. Der gives og Befoel, hvor et kongelig Gods er at forbinde med nogen Bøxtighed af sin Gjenstand. Kn 1-9-21; 6-7-11; 6-13-4. Kn 5 Marts 1734 § 6. —

1808. § 1808.

Hvem tilkommer det at indvinde Gjenmæle? Naturligst den Citerede, hvorunder hvis det anlagde Forsæt, hvori en Gjensvarelse fal bund Vei lie Afgjørelsen, altsaa Spørgsmaalet i administrativ Befoel, men i Retsvæsenet dommeren. Ordentligvis er det de tvistende Sandsmænd, imidlertid indfoedes ved Langtvarig Brugelse, at dommeren indvinder Gjenmæle, naar det kræves, saafremt han fører Sagen til at afgjøre en vidtløftig Retstvist. Res 7 Feb 1797 § 6. Hvis man ved det anmeldte af 1-16 paalagte Syn finder en Grund, som fuldt gjør det lovligt, at ved Gjenstanden for Skjønnet, maaskee af den Grund, at dommeren selv fal være med i Forretningen, og det ikke skeer, som Regel synes nemlig, at dømme ved Forretningen, f. mand som fiers Rettergang i Gjenstanden den dekjøgelse, hvilket Grunden bestyrket ved Ress. 14 Aug 1776 og 17 Maii 1781. Lovs. Kr. 17 Marts 1797 og Lov 17 Aug 1821 § 15 vise det sammes. —

Hvor dommeren derimod ikke nemmet er det en anden Dag, saasom i den forrige Bestemmelse. 14 Jan 1771.

2., 1-4-1 §§ner at Jord normalt henhører lod, at Eidsvollsmen er fast af Lotten.

3., At Hr. Skouland stemmer §§ner vinteligt, og for Skouland Analogien for Hr. Kr. 8 Juni 1787 § 3. Vedkommende Autoritet er alderet Hr. forelagt med henhør til Eidsvollsmen at rette §§ efter Lagmandens Ansøgn.

Imidlertid for mand antaget det forsvarligst at underrette Forstanderen, saafremt Skouland det begjærer, for at han, som han med Hans Høibaarenhed Hr. Kr. Rygh at erindre Sandt fremkommer med sammen, inden Eidsvollsmen foregik; Hr. naar først Skouland var indmeldt, at det kunde, om Kommunen fiden gaa Grund af ovfigte Indbeklædningsgrund gjøre nogen Forandring i sit afgivne Vidne. Eftersom naa uden Tvivl vare den, som bestammer Gjenstanden for Tvisten, imod at det skeer for Lotten kan godtgjøres, hvorvidt det at den rette Gjenstand. Naar Eftersom og Indsamlede i det hele vare enige, men der i en enkelt Del, naa det samme Fald. Forøvrigt mand, forsaa vidt skal gaa ud, da kan den naturligvis ikke gaa ud paa nogen Vidtgaaende, men at det aaland er overensstemmende med bedste Overbevisning. Forsvaringen afgiver ingen bestemt Regel, naar skal afsluttes; men det at mærke anbefalet, at det først skeer, naar mand at Kommunen lide Skade om, at Forsamlingen ved formindre med Forstyrrelsen; i modsat Fald vilde det lede til Utidsmæssighed. Skouland at Hr. Analogien i Reso-

1808.

7 Febr. 1794 samt 21 Juli 1801 § 7 den maa afsiggas for den Ret, som ödnonnar den; imidlertid for man hänga sig paa det Omstödet, nemlig at den afsiggas for Norrigefarden. F. 21 Juli 1744. – 43-27 kan nyga anvandas paa Gjennemsyn paa Grund af den tvistiga Omstöd, det er mellem Kjöbet og Kjöt. Naar det spörges om Habilitet eller Inhabilitet for dette Mönd, bör man söga Analogien af sadd det gjelder om Dommare.

Spörgsmaal: om Dommaren ex officio skal gjennemsyn Gjennemsyn eller först efter Partenes Begäran? – det sidste er nok det rigtigste. Det, de fünde talet for den forste Meining var, at Partenes ved at underskrifva Dagen Dommaren afsändes, eo ipso kom samtidigt i at taga den omtvistade Ting i Aktion. – Lagtaxa 1-16, det som bestämmer for dette Mönds Ödnonnelse kun fordrer, at Dagen er af den bestämmad, samt fem Nämn, nemlig 2 med Odnal-Jordar, förutom det ogsaa skal en Maand. Imidlertid er det nu frogor, at Dommaren i borgerliga Rättssager ex officio foranstaltar dem ödnonnade, naar Partern gjöra sina Anbud derom, og naar i modsat Fall finner sig, at Tingen bliver ödelagd. – Det tilfaldt jo ogsaa Partern at ordna sin Dag, inden han indlader den til Dom. Dröften maatte vel det jo ligge for Partern. Lovgivaren har ikke fornemt noget almindeligt Regel eller Bestemmelse, hvor mange dette Mönd skulle vare, men man antager i almindelighed, at 2 ere nok, dog er det ikke Analogien af 1-13-1, som skulle hjelpe sondanne,

man Lag argumenter för, att 2 Riksdagars samstämmiga förklaring är nödvändig till att framtvinga Lagens; men om detta Mål kan ingen Lag så lätt förutsäga. Undertiden Lagen Lagrum i stärre Antal Mål. 1-16 fordrat 6. Förr Resc 20 Sept 1799. Lag 17 Aug 1821 § 8 fordrat 4. Huruvida det fall förhåller, måste det lära inom Kort finnas. Stockholm den 12 Febr 1790.

Grundlagsenligt ombalens i 5-2-12 och Lag 23 Maii 1800 § 4. - Lag 10 Juli 1795 § 21 och 20 Januari 1797 § 12 bestämmer, huruvida de med Förf. Commissionen stå anförde med dessa Lagar. Lag 20 Juni 1824 § 33.

Med Lagstiftning förstår man det som med andra Stadgande är fastställt den Lagskipning, hvorpå Stadgandet rätt utlåtet Lagen fordrar i Skälle. Måder är bestämmelse af det Slag, att Lagstiftningen allenast stammar från Lagtolkningen. Hvar Lagtolkningen måste Analogien af Lag 3 Junii 1796 § 14 följas. Vederbörande Lag innehåller det Råd för den Lagstiftningen stammar skall för Lagstiftning, och Grundlagsenligt af andra Stadgande gäller Analogien af 1-5-30. Hvad den andra betreffar, som Lag säger om en Lagförklaring, så är det skarp Skillnad, som mellan Lagen och Lagförklaring, emedan Lagen innefattar Stadgande, som förut icke funnits, men Lagförklaring endast förklarar det som redan Stadgande. Så är

Krimod Ole Hammond Forretning, naar Skudsmaal Forretningsmaade
man at misforstaa maa, saa maae man altid spørge mellem,
om Ole at kunne forrette som ulæst Notarius, som godkiendt
er til Byes Tingsted, for Hammond i Overensstemmelse med 1-
6-2 at godkiende Overmanden Tilsvar Vidnesbyrd. - Angaaende
Krimod Anden Forretningsmaade Notarius, saa maae man altid
spørge mellem ond den godkiendte Side at af den Natur, at
den kun godkiendes ikke Byes af Vidnesbyrdet, som gjord
Skudsmaal Overmandens formoden - ulæst Ole. I første Sted kan
Ole ikke Grundsagen vanskelig, ond Overdommen at grunde ulæst
Ole. Dette kunde Ole vel Overdommeren, saafremt vel at Tilbud Antal
Mand, udnævnte paa samme Maade, og altid siunet da endelig
og afgjørende Resultat; 1-22-34. Den, som vil have Ole
dømt Overdommeren, maae indlegge sin Anke, førend den første Forret-
ning endsaaet. Ole 8 Juni 1787 § 3. Reso 7 Febr 1794 § 6. Ole 31 Juli
1801 § 7. Man har spurgt om Ole Tilsvar, naar der med Over-
dommet ophævelige Mangler, saaledes at Vidne skulde lide
den første Forretnings Mangel, Andre Ole, om man da kunde
lægge de første Rammer sammen af første og sidste Forretning,
ulæst Ole skulde at den sidste Forretning i og for sig gjør tilfreds-
gat: Den første Mangel undersøgtes ved Vidnesbyrd om fleere Om-
stændigheder Forhold, naar Ole kunde dog vorde vidst, om man saa

stemmelse kan anvendes Analogien af samme Bestemmelse gaar
vedkommende Tilfælde. Under Mordbrand indbefattes, og er afhandlet
nedenfor, naar alle med Ild anvendes. f. Eks. Lov 1-7-3 en Tilfælde
Ild anvendes?) Det er kriminelt, forøvrigt Øjemedet. det mod
fredes Overbevisning bindende til Dømmelse, Ild strafford. Analo
gien af Ildens Ild nogle følger uden forudgaaende Overbevisning.

§ 1809. 1809.

Gjentagelse i forrige §. –

§ 1810. 1810.

Forsøg er ikke at kunne straffes. Lov 21 Maii 1751 §4. –

§ 1811. 1811.

Et Dømmende Lovens Ord Ulovlig, forvidt man i ved Dag for Ret
ten for Lovens Øjemed at bevise Noget. – Mellemliggende Forsøg der ender Ting, forvidt den bekræftes Noget. at Dømmende. –

§ 1813. 1813.

I Lov. naar et Gjerningen fremlagdes, maa man fremstille Exception
om Forældelse. Dette er ogsaa Tilfældet, naar exceptio non numerata pecuniæ fremstilles

Eunomia Dec. p. 204 – 211. –

f. Naar den, som et Dokument fremlagde imod, vil nægte
at dens Udstedelse, maa gjælder, at i samme ogsaa Indbefattet at foregaaet Forandring, dem de gjorde, skulde ogsaa
bevises? Juridisk maa svares, at naar Bestræbelsen ikke gaar ud
paa at endre noget Ord, skal det ligge Lovens Øjemed for Fordringsmandens Fra-

1813.

ändrer, men det blev den anlagt, at Forbrydelsen først fragaaet ved Dom af sidste Instants, da gaaliggen Domfældt Forbrydelsen. Men dette Princip ligger i sin Dommerkald som, naar det nemlig ei findes hjemlet, gir Ret til Forandring i mand finder dette Princip at være Hensigtsmæssigt, naar Analogien af 4-1-6 anvendt, og Forbrydelsen altsaa gaaliggen bortfaldet:

1814.

d 1814.

Det ligger allerede i Ordene: Dagmar Statut, at Domfældt maae vidne til sin Fordel, at der skulle ved Grundlov for videre Undersøgelse; Ei allene Grunde maae gaae frem i de Skriftlige, hvorpaa Dommeren af Forfatteren anførte Artikel med Hensyn til at endnu Hoved-Hensigt skjedes dagtegn, at de jo Grunde afvirkes, maae det simple Begreb af Hovedsagen ingen Vidtrækning lide; maae maatte nemlig først skaffe Vished Domfældt: Hovedundersøgelsen tilsigter, at Statuen maae antage et offentligt Dokument, hvormedfør det dom-som saadant, for Hjemlet ved Domstolenes uden nogen Medvirkning af de Forbrydere, i hvis Navn det er udstedt. Et offentligt Dokument er altsaa langt vanskeligere og forligere at afsvække end et privat. - Hine Sætten vare forsynede med Segl, og indførte i en Embedsprotokol, hvorfor 6-18-7 burde anvendt, naar den offentlige Person fragik sig i stand Statuen udstedt Dokument. Det ikke at Dommen er tilfredse med forevist. —

Jf. A. Nr. 15 pag 179. cfr. f. A. Nr. 22 p. 77.

cfr Dinom. p. 549-552.

1815

§1815.

Det fejdes ligefrem af Dagens Klarer, at det ikke kan bevises for, naar mod Jens. – 5-2-61 for egentlig i Hænden fastede; Ei Fuldmagt anlage Sag, maatte man ogsaa anlage, at den dri omhandlede Afgjørelse var lik Sagens Sorden; naar Retsfalden fraser at Sagt, følgelig er det fuldt ingen Sagsanlagelse. – Saavidt gives Anledning til at anlage, at saadan Afgjørelse ikke fuldt fra Sagens Side afbrydes, fuldt ikke ligger det i Hænderne. – Det gaaer det Forordning mod Sagen, naar en Forordning, der jo ikke saa maatte Sagen afbrydes. – Ifr. 18 Apr. 1732 § 8 beviser, at gerigtsdokumenter bevise pro scribente, allerede for Afskriveren, ligesaa 5-2-20, den dri omhandlede Gratification er jo et privat Dokument, naar er dog tillagt Troværdighed. –

1816.

§1816

Denne § er for en Del afhandlet i det foregaaende side §1813, hvor det fuldstændigere er fremsat. – Ligefuldt at en nyder de Dokumenter Gyldighed uden Tidsfrist. Sagen maae egentlig ikke sige det er en exceptio, ihvorvel maae fuldt dog sige det saa; naar de taget maae ogsaa exceptio den mest mildhedige Forstand, og i saadant Tilfælde maae onus probandi paaligge ikke den Nedstandt, men den Anden, og 5-1-6 fast blive anvendelig. –

Forfatteren Ex.? Ikke synes at vorde man Grund lik at antage, at

Linnonia Idea pag. 214. – Uppsp. Uge pag. 70. 72. – J.A. N:o 9 p. 111 – 123. – J.A. N:o 17 p. 94. J.A. N:o 22 p. 27. J.A. N:o 4 p. 112. J.A. N:o 6 p. 43. 52 J.A. N:o 27 p. 101.

1816.

5-1-6 er givet i Samvær af Forbrydelsen, og at den efter Sammes Natur ikke fortjener mindre Straf, naar den falskum end naar det er exceptio manus atque sigilli, og altsaa, da Loven for bestaa at dem Samvær er fastsat, maa og ikke samme antages i første Tilfælde.—

1818. §1818.

1. Man kan ogsaa antage, at Vedgaaende Sted paalagget Bøngkestraf ind. Denne Tilvidesættelse er vist ikke anvendelig. En Gjenpart kan Dom tilvejebringe Kommodning, og denne Grund da gjør 1-14-6 anvendelig. (En Anvendelse af 5-1-6 synes dog at kunne meget forsvares i dette Tilfælde.)—

2. ligesaa.

3. Naar den i Anmindelighed ikke ejendommelig mod Dokumentet ikke at angive noget særligt, og dersom det Kommodning mod dem, og vil den intet særligt fremstille, maa man ikke Skade Dokumentet Gyldighed.

Anmærk. Med Hensyn til den pronounce Kr. 19de Dec 1788. ifølge Forordningerne, der ere meget mislige.—

1819. §1819.

Dette kommer af videre.—

1. Kr. 9 Feb 1798 Kurs Grundsætninger, ligesom Reso 21 Marts 1755 om

1826. §1826.

Sand. Lovbog. 1 Bd. p. 229-232. Med Hensyn til 4-13-47 og 48 mærkes:

1, Vedgaaende Debitor Regnskabet og Regningen, da den intet Fjerdemaal afskaar

2, Ligeledes Debitor at gjøre Afregning, naar Regnskabet inden 2 Aar ikke

Aar og Dag overleveret, til bestemmet Lovens Tidsrum, nemlig: for Jordebogen for Fæstemaal 5 Aar.—

3. Fordret Hjemmanden ikke Afgivelse forend efter den lovbestemte Termin, da haver han Dag ikke for sin Fordring, naar han ikke paa anden Maade bevister den, og 20 Aar er ved Forløbet.—

4. Dernæst kan det ved skee Forgivelse, naar Regningen i rette Tid fremlegges, men Debitor gør Indsigelse dermod, skee ikke mere end at lægge Dagen ud for Fordringen med Ed, og saafremt han nægter sig dertil, maae Hjemmanden afslaae Dispensation.—

§ 1821.

1821.

1. Fr. 25 Maii 1804 §§ 14 og 15. Fr. 6 Feb 1686 angl. Hjemmandsbøger—

§ 1822.

1822.

Skrivelse af 5-13-46. Kan ei nægtes, at en Hjemmandsbog skeer som skiers Overværelse med Hjemmænd end andre; men den anførte Omstændighed, naar Lov tillægge rette Hjemmandsbøger mod andre Hjemmandsbøger er, at Lovmaaden er indskrænket til de sidste 3 Aar, naar Lov efter Omstændighederne nok længere.—

II. Fr. 1681 Kan ei gjelde. Man kan ei sige, at Hjemmandsbøger minde Lovkraft end efter 2 Aars Forløb, naar fraregnes, at de haabe den.— Suppl. 1 Deel p. 57

III. Vorder Kan jo løse Bogen med en anden, naar den ei skeer Lov.—

S. 74. Det synes at være betænkeligt at gaae videre end Lovens Bogstav, naar den er saa bestemt som her, efter de gode Grunde Lovene anføre for deres Bud.— Resc 2 Jan 1795 §§ 5 ff.—

1825. § 1825.

Den syger at godtgiør at Dommeren, som af egen Drift fremlagde sammen; naar editio instrumenti fandt Sted, naar man kunde lide at fremlegge Dommerbet.

Og kan det nord Høyesteret undersøge, om dette sidste kunde lides? 1-5-7 anføres mod Hensyn lide kunde for den, som fremlagde Dommerbet; naar Sagen er engang kommen, maa den i Besked af, at Dommerbet kunde mod den, det fremlagde sammen. Er det saaledes Dommeren at Sagen klar. - I. Jes maa skjønne: Er Dommerbet saaledes, at Resultatet klart; ligesaa naar det kunde for den, det fremlagde det, følge 1-5-7. Man Høyesteret kan kunde alene ogsaa, naar det kunde mod sam, og da følger det af Retsvirkningen at saasnart det fordrages, at Retten maa kunde lide at forlange Dommerbet udlevered. Saasnart Dommerbet kunde mod sam, kan sam ender ei sige at lide klart; og desuden kommer, at det kunde for sam, ogsaa kan jo derved kaste Handsken.

Man fat sagt, at ingen kan nødes lide at levere et Dokument, som kunde mod sam, ligesaa lidt som man maa nødes i sin egen Sag. Man dette Besked er en aldeles forkastelig Grund. lide at fastslaa ei maa skjegge Uvidenhed af, at det dog skal skaa en Lettelse, det kunde spise lide Mennesket. Dier maa sam lide Sagens Natur, sjønner det klart, at ingen kan vanskeligt

1825.

lie at legge Kjøl paa saadant. Ingen lidet Urok ved saadan editio. Man sjøet ved, at man gjør Indgreb i Sand Grundvoldt, man selv er ivrig lidt, og grunder paa en falsk Grundvoldsprincip. J.A. № 4. pag 107-109.

1. Vanskeligt saaledes, at naar man først bevidst, at den Anden har Documentet, maae det først paa anfører at være godtgjort i alle andre Maader som godtgjort.

3. De almindelige Regler maae naturligviis gjælde.

4. Saadant kan ved nogle gaaloggat Sand; men Tid efter 1-14-6 maa Ingen gaaloggat Sand. Jeg har saaledes fået Ø ved sammen, da ligger der ogsaa en Slutning tilgrundsat af, at Documentet indeholder det, som Modparten paastaaer, og dersom Forholdet maae dog for anført rigtig.

5. Under en daglig Mulct kan man Ingen tvinges til at fremkomme med sammen.

22de Capitel

Om Parternes Ed.

§ 1826. 1826.

At Gud straffende Meneed ogsaa skal rammes den, der afloggat falsk Ed, besønder i at tilloggge i Dispositionen paa Ed, seer nødvendig Erfaring ud: at den at den Høitidelighed, hvormed man paakaldte Gud som Vidne paa, at man talet Sandhed.

Det følgende vil vise, at det er ønskeligt at ombytte i Dispositionen: anden Slutten, siden Ed ogsaa kan afloggat ved Slutten. Mulig

1826.

gen af Forfatningens Definition er dog skjedt ved den Forklaring omat Ord, som er anført i Indledningen af Lovbogen.

1827. § 1827.

Riksdråd: naar man betegner sit Ledsigende. Den formodentlig alene paa Grundlag af det, som gaar ud paa. 5-3-7.

Betydningen er at Ledsigendes endelige Betegnelse. Forklaret Ord er at Lovens ældre Betegnelse.

Den godvillige Ord grunder sig paa en Contract eller Overenskomst mellem Forsamlingen, om paa saadan Maade at afgjøre deres Trist. Modmandig er derimod enhver Ord, som af Nattens uden Hensyn til Forsamlingens Beslutning paalegges. Forskjellen mellem disse beskaaret følgelig den, at hin grunder sig paa en Forening, denne derimod ikke.

Forfatningens Definition paa Dissedsråd og Lovgivningsråd er fejlagtig: thi det er ikke noget væsentligt, at hin afsiges af Regjeringen, og denne af Regjeringsråd, hvorimod det kommer an paa, hvem Lovgivningen paaligger. Thi Tilfælde, hvor Regjeringsråd fremstiller en Forslag, hvorfor han har at føre Bevis, medens den Ord, som paalegges Tilsvaret hans Forslags Vedtagelse, i sin Natur vare ens Dissedsråd og den Ord, som paalegges Regjeringen at tilveiebringe Forslagets Antagelse, Lovgivningsråd. Man har ved først at vælge hine Definitioner ved den Tvivl, at naar Regjeringen forlanger, hvad han Regjeringsmanden at gaar ud paa at grunde en Definition paa en foreliggende Tvivl, da kunden taber

1827.

lic den Almindelighed, at Dagsfogeden maatte som saadan at pligtig at beviise. Hvis
en i det Sørgaaende Fald, at det er fuldt at føre Beviis for Sagens paastand. —

Dyrtidseed er den Ed, hvormed en af Jordens bekræftet Rigtighed
af det Sattum, som han har lagt til Grund for sin Paastand. Lovlyds-
eed er den, hvormed Modparten bandens ved Rettighed Overbe-
viisen af det, Modparten har anbragt til Hjemmel for sin Paastand. Hjem-
Ed har man Hjemler til den af Parterne selv fremsatte Paastand, hvori-
ved denne gaaer ud paa en Anden Paastand. Det at bestemme om
en Ed er Dyrtids- eller Lovlydseed - Ed maae man vi paa paa den
modstandt ved bekræftende Dom, hvori samme indtrædes; Vi ofte den
den Ed, som gaaer ud paa at vorge Ey mod at Dyrtid ved en Ed-
lion, som en bekræftende Dom, hvorfra den dette besværes det Bevisbyr-
den det Klages Ed, det Sidste Lovlydseed, f. Ex. naar Co som indgaaet
en Kontrakt om en Handel Assurance; Dalgaren paastaaer, at Sand
have solgt Handelsmand for 1000 Sp, men Kjøberen paastaaer for 500 Sp,
og denne søger sin Ret at bevare sammen. I dette Tilfælde maae Dom-
fældige Kjøberen, siden Dalgaren kun har modtaget Kjøbet bekræftet
viist. Derimod kan nu Dagen paa vist, at den gradsiværer sig til Ed,
bliver denne at paalegge Dalgaren, og bliver en Lovlydseed, nøy-
lig den gaaer ud paa noget positivt. —

Foruden den almindelige Ed, at Hr. Dr. har sagt sandommen,
uden imod den Dom, som har opgivet. Kgn. 1. Oct. 1786 Cap. 18 nemmer Sydings-
Ed, og Rgbg. 30 Aug. 1732 nemmer juramentum suppl.

(Materien om Partens Ed findes udførligen afhandlet i Danem. Rd. p. 146-336.)

33te Capitel.

Om Mellemkomst.

Ordentligviis finder Prøven Sted mellem de oprindelige Parter, men maae den lades ved Mellemkomster. Til disse henregnes Forudens Intervention, reassumtio litis, nominatio auctoris, litis denunciatio og adcitatio. — Den Jurid. Tidsskrifts 2 B. 2 H. 1-53. —

34te Capitel

Om Modbeviis

§ 1840.

1840. Naar man taler ordet Modbeviis i den videnskabelige Omskrivelse, forstaaer man derved det Beviis, hvorved man søger at tilintetgjøre Fuldstyrken af det Beviis, som allerede er ført af den anden Part. —

Det er derfor, naar Forf. siger, at det Een at Bagvederen, det være Modbeviis; ogsaa Bagsøgeren maae Een gjøre det, forsaavidt Bagvederen skal føre et Beviis for et Tilbud. —

Ifølge Definitionen maae for at Modbeviis kan siges at finde Sted, allerede ligge et Beviis, skjøndt det ingenlunde kan siges, at alle nødvendige maae være ført. —

Beviis for Omstændighederne er derfor intet Modbeviis, saa lidt det Beviis, som fremføres af de forskjellige Parter i de saa kaldte judicia Publicia. Hensigten af det Beviis, som har tilsigtet gaaet ud paa at tilintetgjøre Fuldstyrken af den anden Parts Beviis, er Modbeviis kan paa saadan Maade fremkomme:

1) saaledes gaaer det ud paa at tilintetgjøre hvert det Beviis, som Mod-

gaarland fat liesunbrast. 1870.

2. Heel og gaar det i ind god at belenkliggjør fem Motgaarland kunne, man bleat gaa at gotlgjør paadennad Bustandighed, fim, skjønt Lovisst i og for sig forudsatte gyldigt, dog nikke belenkliggjør det, hvorpaa Handlingen er bygget: f. Ex. naar en exceptio minorennitatis fremsettes: Anledning af en Obligation, der ligger til Grund for den Anlagte Dejemaal.

Det skiftes for mand Laadet egentlig f. Norsk: Lovik: i Motbevis, reprobatio proprietatis. — Det skiftes for mand Lovik Laadet ingentlig f. Norsk indtrædt i Motbevis, reprobatio elisiva. —

Nogle have nogsaa kunnd Indbevis Rigtighed, paastaaende at reprobatio elisiva inkun Motbevis er i rigtig Forstand, man imidlertid kan man dog gjerne bruge den. —

Det egentlige Motbevis reprobatio proprietatis kan nu ligge man af forskjellig Beskaffenhed:

1.) Enten kan det nemlig gaa ind paa at gotlgjør Utroligheden af den Tidning, fom Motgaarland har lagt til Grund for fin Paastand, fm 1-12-12, 24. 6-6-16. —

2. Heel og kan det gaa ind paa at gotlgjør Utilforladelighedden af de Vidnemidler, Motgaarland har benyttet, f. Ex. naar Vidnet har havt for stort Vidnets Ustabilitet.

Det skiftes for mand Laadet umiddelbart, det andet middelbart Motbevis. Begge have og benyttet det direkte og indirekte Motbevis, men ikke til Forvirring, da fom anmerket, man og for mellet

Hvinom. 3 Deel p. 566. —

Ved direkte Motbevis forstaaes det, hvorved det lykkes gaar ind paa at gotlgjør Utroligheden af den Tidning, Motgaarland har lagt til Grund for fin Dejemaal. Ved indirekte Motbevis forst.

Grimod dt. som likemæ bringer mit at gott. gjør. Ulempe ved dette fremfor andre Bevismidler, den anden Gang skal behandles.

benævnes dt egentlige og uegentlige saalædes.

Dt egentlige Motbevis kan ligestom Bevis vorde naturligt (kunstlat.) eller Kunstlet. Dt første finder Sted, naar man ligefrem søger at godtgjøre Bevistemaets Usandhed; dt sidste Grimod beskjæftiger sig andet Sted, og som vore Grænser ikke tillade os her at komme dybere ind paa, maa vi indskrænke os til at bemærke, at Grimod kalder dt egentlige Motbevis for Bevis for Usandhed. Vore Love giver ingen udtrykkelig Anvisning paa, hvorledes dt egentlige Motbevis skal føres; dt maa derfor afgjøres efter de almindelige Regler for Bevisførelsen i Civilsager. Dt er ikke nødvendigt, at Bevisførelsen for dt egentlige Motbevis skal ske i saa nær Forbindelse med Bevisførelsen for Hovedsagen, som Grimod synes at ville fordre. Det er ikke engang nødvendigt, at Bevisførelsen for dt egentlige Motbevis skal ske for samme Ret, som Bevisførelsen for Hovedsagen. Det er ikke engang nødvendigt, at Bevisførelsen for dt egentlige Motbevis skal ske i samme Instants, som Bevisførelsen for Hovedsagen. Det er ikke engang nødvendigt, at Bevisførelsen for dt egentlige Motbevis skal ske for samme Dommer, som Bevisførelsen for Hovedsagen. Det er ikke engang nødvendigt, at Bevisførelsen for dt egentlige Motbevis skal ske i samme Retsmøde

1840.

egen Liesoaregs Lon maa bevises en exceptio usurariæ pravitatis og exceptio minorennitatis. Ved Grundvold Lon ogsaa bemeldte, ligesom maa indsiges og endelig vedlægges Rod.

§ 1842.

1842.

Man maa ved denne Definitionen paa Contramodbevis og forklare sig ved den Handling, hvorved den, mod hvem et Modbevis er ført, søger at tilintetgjøre Gyldigheden af dette. Man kan og vanskelig sige, at den, der fremfører vegrobatio eliciva, kan føre Modbevis mod dette Contramodbevis, og paaberaabe sig i samme Grader. Paaberaaber han sig ville vindicere sin Ting, og lade den ene fremkomme med Beviis for sin Vindicationsret. Besidderen kan nu bevise, at han har besiddet Tingen i Hovedet, men Vindicanten derpaa bevise en eller anden Mangel i Besiddelsen, der tilintetgjør Hovedpræsumtionen; hvorpaa igjen Besidderen kan bevise, at Vindicanten kunde have faaet sig vidst, hvad Tingen i Stil kan Beskaffenhed indeholdt. Fremlagde Afhandlingsdocumentet, hvis Dybsind Vindicanten knapstaaende, paaskjønnede, at det er et smukt Haand og Dygt.

§ 1843.

1843.

Der har anstillede Betragtninger maatte kun angaae det egentlige Modbevis vegrobatio proprietatis; Ere mellem dette og bevist maa der altid være en aabenbar Grad, siden de staae i modsat Stilling mod hinanden, og saa at sige arbeide paa at modvirke hinanden. Ved Hjælp til vegrobatio eliciva kan der derimod ingen og Grad existere, siden det og ikke er bevist. Det er dette Tilfælde staar i modsat Stilling mod hinanden, naar det er det Rigtige af det ene, det Andet siger at være. — Günonica 4 Del p. 440-500.

Det af dette fremstillede Resultat kunne nogle ubetinget antage; hvorimod man ikke vil gjøre Indsigelse mod følgende Tilfælde: —

1849.

1, Er afsagt af fremkommet Vanviet fuldkomment, og begge lige stærke, som stik ning og modsigelse imellem hinanden gaaende; følgelig at faa intet Vanviet, hvoraf der i gien fejdet, at Dagen falder ud imod den, som Vanviet paaligger.

2, Er kommet til at staa ved lige stærke Vanviet fuldkomment, da maa Dagen ordentligviis falde ud imod den, der har først til ufuldkommet Vanviet.

3. Naar begge Vanviet ere ufuldkommet maa mand-tjenes nærmere følgende Regler:

a., Er de begge mindre end fuldt Vanviet, da maa Dagen gaa imod den, som onus probandi paaligger.-

b., Det samme maa og gjælde, naar det ene er mere end fuldt Vanviet; thi Modgaarden Modvanviet svækker det. Det kommer allene an paa, om det ene mere bliver tilbage end fuldt Vanviet.-

c. Er de ufuldstændige, men begge lige stærke, bortfalder Dagen.-

d. Beviser det ingenlei Modvanviet fuldt Vanviet eller mere tilbage, da maa Sagen afgjøres efter I-14-6 og 7 blive at anvende.-

Det kan ofte indtræffe, at det fuldstændige Vanviet svækkes ved Modvanviet, f. Ex. naar Dagfølgerens 2 Vidner svækkes ved Dagmodtagerens ene Vidne. Der maa altsaa kommet noget lie for at fuldstændiggjøre det paaendes svækkede Vanviet; ligesaa naar et Vidne er fort, men et Vidne, som ikke er aldeles inhabilt, er kommet, saa svækkes den mistes Formodning. Loven nævner i I-13-12 at Kommunrad skal ha stemme, hvad Kraft de ældstevordne Vidner skulle have. Der gives kanske andre Vanviemidler.

I a.

b.

II a.

b.

III

I a. Det kommer an paa, om Ordet Jordbærvin kan erstattes.

b. Antallet maatte gjøre Udslaget, naar Vidnerne vare lige gode. 3 Vidner maatte paalade give fuldt Bevis, naar ret var imod dem. Paalade maa det altid være 2 Vidner — det forstaaes sig selv — foruden ligesaa mange som Modpartens.

II a. God Mening fordres ved alle Slags Dokumenter, da gjælder det samme som for hvad Slags. —

b. Er der nogen Tvivl om, at det private Dokument er rigtigt, saa bevises det ligesaa godt som det offentlige. 1-19-2g. Dog for sig tilkommer det sidstnævnte, naar dets Rigtighed modsiges af det private, som dets Fordel fordrer.

c. Det kommer an paa, om det yngre strider imod den ældres Natur som det ældre. — Man ser at det ingen Kollision mellem dem findes.

d. Det er ei fuldt Gjørgrmaal om Modbevis, naar 2 forskjellige Handlinger, hvoraf den ene fornægter den anden.

III Saafremt fuldkommen Overensstemmelse mellem almindelig Vidnebevis bevises ved Dokumenter, rettelige dermed ved Eden ere, skal den ei finde Sted, hvorom Bevis og Modbevis hver for sig o. s. v. paa det Foregaaende. —

35te Capitel

Om extraordinair Proces.

1844.

§1844.

Til den extraordinaire Proces har man almindelig henført:

1. Proces maaned i Ægteskabs- og Forlovelses-Sager, idet paa Grund af Desertion.
2. ——— i Vindikations-Sager.
3. ——— i Kaste-Stevninger.
4. ——— i Afstaaelses-Sager.
5. ——— i Jordskifte- og Markskjels-Sager.
6. ——— i Sager i Almindelighed.
7. Executiv Proces.
8. Summarisk Proces.

Ogsaa den criminelle Proces har man nylig henført til den extraordinaire; man skjelner nemlig imellem Civil Proces i Almindelighed og Criminal Proces, hvorved forstaaes den Retsforfølgning, som finder Sted, naar Overtrædelsen gaar paatales af det Offentlige; og Civil Proces, der finder Sted, naar alene i egentlige private Sager, men ogsaa i Criminelle, forsaavidt de paatales af den private Forurettede. Den Civile Proces kan da indtheles i ordinair og extraordinair, men under denne sidste kan da naturligviis den criminelle Proces ikke henføres. Hvorfor kan man ogsaa indtheles Criminal Proces i ordinair og extraordinair.

1ste Afsnit

Om Rettergangsmaaden i Trolovelses- og Ægteskabs-Sager.

§1845.

1845.

At Ægteskabssager kun maatte behandles ved Langerretterne, forsaavidt det ciwile Søgsmaal angaaer, maae maae nøiagtig antages. Kanonmæssig Langerret for sin Hjemstavn skraf, at den ved Lov fastsat 4 Gange om Aaret. Forresten er denne Lov nu blot ved juridisk Antiquitet, da den er afskaffet ved Kn. Decbr 1797. og forsaavidt kan alene i Ægteskabssager i Almindelighed ingen extraordinair Provar fi- gaes at finde Sted, men gaaer nøie finder en saadan Sted siden Kn. 29 Maii 1750.

ordinaere Overretning
de almindelige Overretter

§1846.

1846.

Det maae vidne Lovene anføres for at vorde rigtigt, naar forfattaren vil, at Lov 29 Maii 1750 ogsaa skal gaae ind igjen i Trolovelses-Sager, og det maae antages at Lovgiveren har anseet de samme Regler, der skeer ved alle andre Sager, uden at nogen videre Lovlig Examination i saa Henseende var fornøden. For øvrigt kan det nu ikke heller Hjemmel finnes, da Trolovelses Lovbestemmelserne ophørte ved Kn. 4 Januar 1799. Dog kan nogle Instanser antages, at Lovens forskjellige Skabelsesaar skal kunne Hidføre forskjellig Behandling af Trolovelses og forsaavidt maae antages det Land Hjemmelen ophørt; ligesom ogsaa med hen- syn til Trolovelses eller saadanne Sagers Behandlingsmaade det engang blev skeet.

7-18-14-9

1876.

1. Naar Et vidner, som den Indstævnte opfordes til, med Varsel uden Retsmøde bekjendtgjøres efter Reglerne i 1-4. Bekjendtgjørelse af §1 finder at gaae fra Forsvarer. Tid: taler i om Et Døgn, naar den Tiltalte med, som den bestridte er; men Forsvarer finder at Tid maa bedømmes af Lovens Regler efter Bekjendtgjørelse af §1. –

2., at Langdag i denne Henseende endnu skulde staae ved Magt, kan man nægte; da den almindelige Regel om Langdage indført ved 1-4-32. Den er ingen Undtagelse herfra, men Led i Application af denne Regel, følgelig maa den forsaavidt staae og falde med 1-4-32. Den samme Bemærkning, nemlig at den Indstævnte i sit Eindskab om Vidnemaalet, maatte derunder ogsaa finde Anledning, om endskjønt Langdag fandt Sted. Rescr. 21 Oct 1797 indeholder ogsaa at Langdag er fornøden ved Hensyn til Vidnerne. Endvidere er det nægte rigtigt, naar Forsvarer Eiendom Et offentligt Vidnemaal. –

3. Naar man spørger om, hvorvidt Forklaringen bør gaae ud, naar man under Eiendom gjør Indsigt paa, om Actionen er fremmet eller forældet. I første Tilfælde bør Forklaringen gaae ud paa, at Et ikke vidner, at den Tiltalte er berettiget fordi at Eiendom tilhører ; og i sidste, at Forbrydelsen er fundet inden den Paagjældende Landsdel. I begge Tilfælde bør kun tvedydige sin Eiendomsret. I første om samme Forholdsregel at finde tvivlsom. For øvrigt vidner Aaber Dom, at den Paagjældende ogsaa maa gjøre sig gjældende ved at forklare eller Eiendomsforsvar. Den Afvigning, Aaber §3 omtaler, maa under Eiendom kun have hjemler hos Et Vidne, at Paagjældende nøgtet at give videre Forklaring.

Herved naar jeg forklaret Dig, og Du dig ikke er Grund til Vidnemaalet

maa den Stævnende kræve at fritsinde. Dagen kan dersom saa forhindrige lidsfald ved Doms. meuligt enkan afvindes. med den Indstævnte fritsindes, eller dommes efterlevet. —

2det Afsnit.

Om Rettergangsmaaden i Vindications-Sager. —

§ 1847. 1847.

Denne Sagt grunder sig dels paa Dagens Natur, dels 5-5-5 og 1-14-5.

Ved gord forstaaes 5-5-5 de samme som Erstatning. At dette er saa, og at dermed ei forstaaes Erstatning, viser 1 Led: i stor grad dels er det efter 5-5-3.

Ved Eiendom i 5-5-5 maa ei alene forstaaes urørlige, men ogsaa rørlige Ting.

Forholdningen af 3-12-1 saa vidt Eiendom urigtig; Ej den anmundige Lejel indfredes i 5-5-5, og fandt forfatterens Mening vore rigtig, maatte 3-12-1 forstaaes Ej som en Undtagelse, neppe saa der ei skulde Grund. Dan at Ark. ei indfredes en saadan Undtagelse vil maa finde.

Dertil kommer i Ark: at sige det skal vore maa vidt Eiendom gjaa paa den, der vil føge sig det fra Erstatning. Dersammenligning imod Forbud viser ikke, Ej den, som var i Erstatning af Forden, fandt naturlig vise ei besidde nogen Forbud Vindlogning. Videre oplyst 3-12-2 dens Mening. Endvig kan Erstatning ikke Dagens Natur formedelingen for Ej 3-12-1 er altsaa ingen Undtagelse fra 5-5-5. —

1848.

§ 1848.

a. Lün: Tyvetjager Lund tilsagde, at Ingen vil frakommunere mod sandt Vidne, som anmeldes. Tvende Jægere skulde skrive til Politikammeret at berette, at Ingen er afsondt af dem, der vil reclamere Ret for 5-5-5. Man sa og paa Skr. dat. 31 Maii 1799 og Rs. 28 Marts 1800. At andre Breve end ved Birket Lund førtes, fegdes af sig selv.

B., Rs. 28 Sept. 1767; Skr. 8 Juni 1811 og 5 Decbr 1812. Lov 12 April 1821 Forbud ang Tyveri § 18.

3die Afsnit.

Om Rettergangsmaaden i Kastets-Sager.

§ 1849.

Kastedstrafferne er Bøn og Fængsel. Af Kastedstrafferne: de første Bøndernes Kastedstraffe. Mere Eindrømmelse Kastedstraffen ofres.

Ved Kastedstrafferne forstaaes ved de Sager, som foretages paa forrige Ret af Kastedstraffen; de første Bøndernes Kastedstraffe. Mere Eindrømmelse Kastedstraffen ofres.

Ved Kastedstrafferne forstaaes ved de Sager, som foretages paa forrige Ret af Kastedstraffen; de første Bøndernes Kastedstraffe. Mere Eindrømmelse Kastedstraffen ofres.

1, Ved Kastedstrafferne i 1-4-7 forstaaes ikke Bøn at Dødsstraf, Eindrømmelse, og Ære bliver den ikkeleg indført. Ikke 5 Dage Vanke fjernet af vore nok.

4. Skr. Reise 20 Sept 1799.

Kastedstrafferne forstaaes ved de Sager, som foretages paa forrige Ret af Kastedstraffen; de første Bøndernes Kastedstraffe. Mere Eindrømmelse Kastedstraffen ofres.

Res. 21 Octbr 1800 det omhandlede at Bønderne Eindrømmelse Lund Kastedstraffe, naar Gjerningsmanden er saa ubetydelig, at Underretningen (Res 16 Marts 1799)

Kastedstrafferne forstaaes ved de Sager, som foretages paa forrige Ret af Kastedstraffen; de første Bøndernes Kastedstraffe. Mere Eindrømmelse Kastedstraffen ofres.

1849

er en Retssag for Jordemoder, naar de Lønne vanvidere stegne, naar enhver Dagen angaaende for vort vedkommende gaad Rettedt, eller en Retsforhandling gaa bliver, nøie er ophævet; Ligesaa er Lov, naar Jordemoder dømt ved enige Lagmænd. — som Landsdommere
fornt gaad Retsvand sodvanlige Ord, hvilket endog skeet at forholde
i 1-96. —

4de Afsnit.

Om Skiftergangsmaaden i de Sager, der angaae Odelsløsning. 1850.

A. 1. Først finder Lagsting Sorlig Lovum. Ved aftes Lov 1797.

2. Skal altid gaa forst Torsdag. de dommende Lænne forst L. 26 Juni 1821 § 20.
fem Dage, men Rettergangen bør lyst dagen, og dom-
meren Lov dagen enhver Forretningen bør
Forhøgelse gaa en anden Dag, og skeg alle nyes for
Dagen skal forhøget. dernæst vedkommende skeden. —

B 1. Res. 28 Sept. 1799. —

4. Lov. 5 April 1811 maa antages at have forandret dette. —

5. Dette Lænde overtrædet gaad Grund af 5-3-5 af 16. det
taler om Indkjøbningen i vide Lov. 1811. Man maatte nu
forvrøvd Lovens af 26 Juni 1821 §§ 19-30. de for gjort bekjend-
tige forandringer i denne Materie. —

1. § 26. Først. Endog for Retsmøden skal Dagen besørdres med Sorl.
Lovum. cf. § 23. Dagen kjøres da i absent at afgjøres ved
Lænne, medmindre det, at Sorlig er enstedt. —

2. Dernæst foregaar Retsmøden, som skal ske for Lænd,
og ofteval Lovn og Jon er indskrevet. § 20; altsaa besøgt

1850.

i Øvrigt de at vord ütlagaw; At er nöd, at den at ütlagt saa beliimelig, at lovligt Varsel kommer, § 23. –

3. När ütlagat efter § 20 Øvrigt saa beliimelig, at lovligt Varsel kan gives til sidste Torsdag i Juni ülar at paafølgende Dag man endnü blot lid Justitsr. og Tagation. –

4 § 21. Ved denne Forretning maae tvende Taxat-möd, mod mindre de kan paa ant forfald, at det er ümuligt, og de derfor i Tünes stad Nogen med ümyndig Tidsmagt. I modsat Fald lober Forkandskrav, naar den ene möder, for Øvrigt möge Taxatorerne, den anden, hvis han er indstevnet for, [illegible] forsömmelsen Udeblivelsen med Underretning, ond han endog vilde det Dagen. –

5. § 21 Den, der er ütlagt med Tagationen, maae regnes Omtagation inden 4 Uger; ellers staar den første Tagation forfalden. Tagneres Omtagation, da beraammes den snarest muligt til Forretning. Dog at lovligt Varsel gives. Derfor gives den afbegge, da staar den paa samme Dag for dem begge og med de samme Mænd. Ingen ogsaa maae Manden 6. Ingen Tagerne forskiel med begge Tagationer, ütelukket

§ 22. –

7. At Tagt skal staa efter fuld Mands ütlagt Antagt. (§ 19.

8. Hvis Dagen er at ombringe fra den, Tomme, anbefiggjøres den til paaregn. Dersaa Gør Rettelse, som Forkandskrav forsynet dog ingenstemmende skal Tradrag af Justitsen. Hvis Dagen er paa denne Maade anbragt, afvises den, og Øvrigkandskrav lober. § 23. –

9. Hvis det skulde maatte forlanges ved Gadsit ind Exekutionsforretning bliver, skal Forlandsmand dog saavidt lie gjøres, dog Lov forsaavidt den var gjort, forend Gadsit blev ble, eller senere ~~maatte~~ af den, der var nærmest adelsbarnligt; §24.
Det er en Undtagelse fra Regelen, at Exekutionen bestaaer Løsningsforretning.

10. Fuldmagt bestemmer for Retten, at den vil modtage den anbudne Sum, fremkaldt Pagen ved forligsprotokollen, der er inexigibel, og i Alt skal betales i Overensstemmelse Bestemmelse, der i §24 nævnte Tilfælde indtager.
§25.-

11. Enst. Forlanns er god kund Maade, da forfaren med Pagen vedkommende Kjendelse fra Forlandsmand Ole Olsen Hvid af 6-3-10 og 13 Juni, at Pedant ubetinget skulle fare: Hvorfaget, hvorfor Ole skulle saadanne, uden de vidste noget ulovligt imod; Hvorfor bestemmes saa: "de fare Ole Mikkelsen fra Hvidsten, uden saa vidt den formedst, ~~vedkommende~~ vedkommende med anden Kjendelse. §26.-

12. Når saadanne Pagen efter de gjældende Forordninger, §26. Skulde 1-7-1
mand tiltræder, og skulle vare de samme, som vare med Ved den første Retsplejes §27. Iøvrigt behøves de ingen særdeles Opmærksomhed.-

13. I Henseende til Indkaldelse for Fjære Ret forfaldes efter Forordningen. §28.-

14. Skadet Pagen vaaret og fra Retsplejen af, er det forbudt de Pagen - Pagen - Pagen
siddende at fugge i Roman, indtil ~~endelig Dom~~ fældet, uden end de Paagjældende dog nødvendig behøves. Saadant formoder, da det saa gjerne at betale Bøderne af de Mand de dem Pagende, og de Dobbelte til Retsbetjenten, som endog Pagen vinder. Loven den, der skal betale Forlandsmand Erstatning for at den anden Forlingsret. Man kan

1850. Dagen gaard Forstanderen paalegges inden, at han dømmes i Forsøgs omkostninger, bør han betale Lensmanden for Opmaalet af Rommet, alt efter lovlig Anvisning. §28. –

15. I Forsøgen indtraf det, at Forstanderen ved Lensmanden maatte gaardsøge Dag i flere Aar, efterat Sagen var paadømt. Dette er nu imødekommet ved §29, som bestemmer, at Dommeren skal fastsætte nærmeste Tirsdag, efterat Sagen er gjenstand for endelig Afgjørelse, allerede saasnart den er Ret for bestandig. –

16. §30 fjerner Gjenlæsningen af andre mindre Skriftsager. – Det samme gjælder i Sager om de ved Forordningen af 24 Januar 1824 for Sager vedrørende Offentlige §. 32. –

5te Afsnit.

Om Rettergangsmaaden i de Sager, som angaae Jordskifte- og Markeskjels-Sager.

1851. §1851. –

Selvforstaaet fornødtes naturligvis. –

A 1, 5-2-68 fornødtes blot privat fortagen Liste. –

3, Dette neppe uden Tvivl vore rigtigt. –

4, 5-2-68, som taler om Gjenpaaviden, fornødtes, at intet ordentligt Dømmende er ophævet. –

6, At Lovene ved Forseelse ikke Jordbødet dog kan maatte antages at være ophævede i saa Fald, som de ere foreskrevne ved Strafloven af 10 Febr 1815, hvis væsentligste Bestemmelser

for ere følgende:

§1. Den fæstede Gaard skal, saalenge Ydedsfølgningsforretning efter Lov af 1764 og 1769 er at afholde, solidarisk hæfte for alle Ydelser, dog imod indbyrdes Regres.

§2. Den fæstede Gaards Udsædevidde, Grundskyld og Ydede skal bestemme, naar den udskyldsættes, ligesaa den afsondrede Skov.

§3. Dersom Bestyreren paa en udskyldsat Gaard, skal Ydedsforretning, for den afsondres.

§4. Dersom der paa en Gaard afsondret skovl for saavel for Ydede, skal dette bemærkes, dog ikke tages, naar det grunder sig paa Contract — om at Delingen skal forrettes af Dommer og Mænd

§5. Lov af 14 Apr. 1769 er ikke ophævet, naar Delingen af Skoven skal ske i Levende Live. Derved bemærkes Lov af 21 Juni 1821 § 14. 17 Aug 1821, som fastsætter Afgiften ved Udskiftninger fremt. Paaberaabes fastsættes den:

a., §1. at Fuldmægtigen er berettiget til at forlange Ret, forsaavidt han er i Besiddelse. — §4 at den grove Forsømmelse ogsaa kan fordre at fremmes inden 4 Uger, Indstævningen for Ret. Lige at modsætte sig, inden 4 Uger Retsmaanedens Tabe ikke kunne forhales. — §7 mindre, at mindre Skovning kan finde Sted mellem de Lodsamede. — §8. at Forsømmelse skulde ikke Udskiftningsag, naar ved dens Comm. ingen Skovning at indgaae.

Det gjælder normalt de private Gods. —

1851.

b., §2 og 3 angaar de offentlige Gade- og Forfatning. at Ud-
fyldning skal skee, naar dette Gade er byggelinie.-
c. §5 og 6 vidner, hvorledes Rad for Christiania, medens
Kjøbstadskabet varer, skal forbygges og den Evang. Ret
skal besørges Bekjendtgjørelsen.-
14 Juli 1827. d. §9 om Ekspropriationserstatning.
29 Decbr 1821 e., §1 og 2 o.s.v. om Overtrædelsen.

Disse ere de væsentligste Bestemmelser i denne Forordning.-

6te Afsnit

Om Rettergangsmaaden i Skifter.-

§1857.

1857. Hvad Jordskifte eller mellem Fæl Børn, medens de leve.

§1859.

1859. det er uden Tvivl nyttigt, naar Forfatteren indtil Skifter-
vidnerne i offentlige og private, da saa vel de skifte, som de ægte-
de vidner, forstaaes Ordningen skee; Hr. Ordningen taler mod den
ældre Skifteforordning. Dette er det at skjønne mellem, om Ordn-
ingen skee for alle Skifter, eller om dette Kaar af særlig offent-
lig Bemyndigede Forretninger.

Resol. 23 Decbr 1819. 1. pag. 125. Skr. alene af Byfogden og den saa Magistrat. Reis 6 Dec 1729;
13 Novbr. 1733; 8 Febr 1792 for Christiansand; 9 Januar 1793 for Trondhjem, og
27 Octbr. 1774 samt 14 Novbr 1781 §6.
2., pag 126. Sporch Reg. 24 Febr. 1808 §7; ogsaa Overbirkepræsidenten forrette
de Skifter, som Lagmandsforretninger.-

1, Kgn. 8 Julii 1698; 14 Julii 1730. 19de Aug. 1735. - Resc. 1750 og 1751 bestemmer
angaaende de, som forfalde paa Sygt. -
Om de mildeste Bestemmelser fremdeles ere Regjerende, ifølge
hvilken de ordnede ved Afdelingscommissionen bestaaende af Auditøren
og to Officerer, samt General- og Brat-Sygecommissionen, hvis
Medlemmer Antal er i almindelighed ei bestemt, men det bestemmes
i hvert enkelt Tilfælde, dog skal Generalauditøren i hvert Tilfælde
være Medlem. - Ved Resc. 7 Aug 1817, hvis 10de Pct bestemmer,
at naar Nogen, hvis der staaer under militair Bestraffelse, ved Døden af-
gaaer, skal Sygevagten bevares ved Officerer og hvervede Underofficerer
at forsegles Boet, forsaavidt saadan Forseglning med Sikring er bestemt,
hvorefter Skiftet forrettes af Auditøren og den Officer, som forseglede,
eller af een anden af Corpset underhørende Officer, naar ingen Forse-
gling for fandtes Sted. Res 1 Octbr 1756 for Fredriksværn, at Skifte
der skal forrettes paa samme Maade som i Kjøbstæderne. Cfr Resc 6 Julii
1792. Den nidere Instr. 30 April 1806, stor 88 Lover. - Resc 21
Decbr 1818. -
2. Det var ikke Tvivl forhen om, de ældre Love skulde forrette Skifte
som Overvældet, hvorimod de to sidste Lovbud Spørgsmaalet om Skiftet
eller for at gaae ind paa, hvorimod de ikke Lovbud synes at sige noget
bestemt til Hjemmelen. - Dette er ogsaa antaget i Resc 31 Julii 1744,
1 Sept 1752 og 29 Septbr 1763, ligesom det og er bekræftet ved Kgn. 7 April 1809.
Efter 2-16-11 er en Fuldmagt med Fremstand nok til at besørge Forseglingen af Boet.

1860.

Angaaende ofte Fuede Personer Kronsten Fuede Foede Kiste, da antaget skal gaae at indfoedes i 1-2-12. – Blandt de der omhandlede Lord Folk skal endog forstaaes Rudenhet. Paalendt antaget Reskr 1 Decbr 1752, at Kiste ofte en Ind. juris Fuede forvandles af Kronsten, hvorimod Res. 20 Juli 1772 – ikke antaget dette med Hensyn til en Ind. juris, der har begyndt at gaae i Rette for Andre. Reske 23 Sept. 1763 fastsatte, at Kronsten skal Foede Kiste ofte Doctores medicinæ med deres Enker, Børn og skal gjælde om Licentiati medicinæ og medici practici ofte Reske 8 Septbr 1769, hvorimod Reske 9 Octbr 1763 antages, at Apothekere Sønner under den civile Ret; Reskr. 21 Juni 1783, at Elevernes Drenge i Bergen høre under den geistlige Ret. Kg. 23 April 1790 om Organister. Kg. 6 Marts 1802 om Skolefoedte Fuede Landet samt Elevers, der alle, skjøndt uden for Studeredes tal, staae under den geistlige Ret.

Ofte Kgl. 7 April 1809 skal de geistlige Retsjurisdictioner ved Kronstanden Ophør overgaae til den civile Ret, hvilken fornemmelig har at overtage sammes, naar Kronstanden ønsker at afstaae dem for –

Om Retsjurisdictionen ved Hovprovstene se Kg. 25 Aug 1687 § 9 endfjørget ved Kgl. 9 Januar 1736 § 11, og Reske 4 April 1766. – hvori at finde nogen Forandring ved Kgl. 7 Septb 1812 § 133 – 138.

Hvad Vedkommer Dalmark og Modums Klaafarververk endvidere, maa dette nu falde bort ofte Kgl. Brev, saa at Retsjurisdictionen nu hører under den ordinaire Ret, § 138.

Man har spurgt, om den ordinaire Justerat kunde vorde berettiget til at forvalte Justerat efter Grever og Baronat, eller Jubilæumspræs. anden?

Justitiarius Berg har i 98. Jur. Ark. No 5 anført, at den ordinaire Justerat var indrettet i Anledning, hvorved Sig fornemmelig blev den 21 Juni 1793 Bl, der, siger han, viser, at Justerat skulde forbeholdes af den Ret, hvor den Afdøde havde sin personlige Bornelsing; men da Justerat efter dens Organisation ikke kan gjøres til, hvad Commissarius benævnes. Man skal Argumentet være noget besynderligt, ligesom det i Sig selv skulde være urigtigt; thi ligesom den Grund, der anføres i denne Anordning, viser, at det er et dennem gjældende at gjøre en saadan Bestemmelse, saaledes har den 21 Bl. ikke den Hensigt at fastsætte Grundsætningen mellem de ordinaire Justerationer indbyrdes. - Imidlertid kunde man dog ikke for saavel Fornuftens anføre, at den, der har gjældende Bornelsing, for øvrigt almindelig ogsaa har et saadant med hensyn til Justerationen. Saaledes finder det sig de Militaires Bornelsing en militair Justerat; de Gejstliges Bornelsing en gejstlig Justerat; men heraf ikke skal Argumentet være besynderligt. Ej heller kunde man deraf udlede Bornelsen for en saadan gjældende Justerat. Det er derimod at billige, da Forskrifterne i Lovens første Anordninger giver mindste Grund til en saadan gjældende Justerat for Grever og Baronat den almindelige Regel om Justerationen maa kunden gjælde, forsaavidt ingen udtrykkelig Undtagelse findes

1860.

Rtd. Hrsf. indført, at man ei kan udvide Forelæggelses- og Grænses og Varetægts Bemyndigelse saaledes, at Forsvaret ogsaa skeer ved Retsformanden, ligesom og at den Regel, at Forelæggelse ei bør udvides, maae fastholdes strikte. Man maae derfor antage, at Grænse og Varetægt kun saadanne — ere de Politiets eller Justitiens de ere det — maae forefindes under den civile Retsgang, hvorfor man ogsaa har at henvise til Forordn. 24 Juni 1793 §4, ifølge hvilket det maae antages, at Undersøgelsen ved Justitsmordet, ligesom ved Politiet, er at betragte som Politiforretning

Det Landsting-mand ogsaa forudsætte dette skjønt at nordlandet skjer mere
end det norske, at Lensmanden ikke maae at erholde, da dette
dette maae overdragat Borgermaal efter Lovens, hvad
er det engang skjedt at udtrykt som Lensmands-Distriktsforretninger.
dette er ogsaa antaget i en høiesteretsdom af 1812.
Saa andre Steder i Loven, nemlig 5-2-20, 61 og 65 omtales ogsaa Lens-
mænder, hvorved ikke Tvivl forsvinder helt.
4. 5-2-69 siger udtrykkelig, at dom skal afsiges af Andre.

Man kan spørge, om Lensmandens Lov indeholder Jurisdiktion?
Det kunde ved synes at burde negtes paa Grund af 5-2-69, og fordi
de kun omhandler Lensmandens angaaende, naar det ikke skulde be-
negtes, naar spørgsmaalet indføres Lensmandens angaaende,
da er det en anden Sag. Dette er meget forskjellige saa Sys-
og naar visende Grad Jurisdiktion, da det ved indrømmelse af Re-
gjeringen alene den Autoritet, som har Ret til at overdrage Juris-
diktion. — Det kunde maaske indvendes, at det er nævnet i den
Forordning, hvorved Kjøbmænd erholdt Ret til at holde Ret ved Lens-
mænder; men dette kan ingenlunde afgjøre Noget. Endelig har
man et lagalt Argument for denne Mening i Skr. 10de April
1795, ifølge hvilken Lensmandsretten paaanket til
Overretten. Se og Skr 19 Aug 1795.
2. Man ser ogsaa herved Skr 14 Junii 1771 88, der ogsaa taler om
Retsexaminationer. Skr 5 April 1754, 11 Aug 1797, samt Skr 23 Aug 1793.

1864. 3. Exekutores testamenti som sin fadenus ingen Jurisdiction; som
de dermed tilloggat den Jurisdiction som de ellers have, da
ere de ikke blot exekutores testamenti, men ogsaa noget mere,
nemlig Skifteskommissarier. —

1865. §1865.

Man kan ved syn, at Arvingerne skifte sig selv imellem, naar
Forfatteren sagt, at de forestaa Skifte, er ikke ved ikke noget gjort
ved; de kunne ei kaldes Skifteforvalterne. —
a., ikke mere end sagt forstaaet saaledes, at Arvingen ogsaa kan
lade med sine Medarvinger, saa somt personlige Vorsomhed ikke
er tilstrækkelig nødvendig. Herved stemmer ogsaa Resc. 10
Marts 1792 overeens. —
d. Kal vore 5-2-1, 16. Sh 1696, 22. 1698, taler ei om Skifte
i Almindelighed. —
Man antager nemlig rettest med Forfatteren, at den, der
i almindelig Tilfælde forlanger Skifteretten, dennem skal betale
Omkostningerne, men Skifteloven synes imidlertid noget strid
at de skal bie at faae Skifteretten hjemme, da vist det tvivlsomt,
at de skulde kunne selv Omkostningerne. Herimod det vel mere
tilligt, at Omkostningerne udredes af fællede Bos. At Skif-
teindstævningen er nødvendig for at Arvingerne
skulle kunne skifte imellem sig selv, maa man antage.
Loven kan meget godt forstaaes saaledes, Legatarius skal ogsaa
maae antages som Lovgivernes Mening, at ved almin-

1865.

dige i denne Henseende maae forstaaes saa, at staaer under det egentlige Voldgiftsmaal. Cfr. Resol. af 15 April 1780 og 14 Novbr. 1792.

§ 1866. 1866.

1. Naar Arvingerne sige sig, og ikke med Dødsfaldet kunne deele Boet Fiskeforvalteren, bosiddende i nogen Afstand, fra Riset 10 Marts 1792, der og antager, at Fiskeforvalteren i Land, som Arvingerne sige sig, forend han kunde faa fuldt Medarvelag, kan fordrage en og anden Ret, hvorfor han maa nyde Betaling. Med. de som i Hast ere maae forstaaes saa, der antages at være staaet i nærmest der tilhørende med den Døde, saasom Ægtefælle, Børn, Hjemmedøbte, Barn, Rober o.s.v.

Man har ogsaa spurgt, om det Gods, som findes i Vand, og som forgives: Hvis er det bevist, den Forgivende ei ogsaa skal tilsøge en Dommer, ogsaa skal forfølge? I denne Henseende maae mere maae antages, at saadant Gods ad interim kan sættes under Forsegling, indtil den Forgivende har faaet bevist sin Fiendeord eller den paa anden Maade kan antages som tilstrækkelig. Cfr. Rescr. No. 2 for ogsaa modtat Riset for Nordland af 14 Juli 1769, dto. 20 Aug. 1778 §§ 28 og 29 for Finmarken, og dto. 8 Juli 1690 for de Gudbrandsdalske. Man skee ogsaa Anordningen af 7 Aug 1817.

2. Cfr. 5-2-27.

3. Ref. 26 Marts 1790 siger, at alle Fordringer fremkommende, som ei ere anmeldte inden Proclamatets Udløb, ere ude Retten ei at

1866. Jfr Rst. Dec. ogsaa Cr. 18 Aug 1790 og 26 Octbr 1792.
Pag. 135. Man seer heraf, at Forældelsen ikke begynder
at løbe, saalænge Gjældsbrevet er Eiendom af
Creditorens Enke eller Børn, saalænge
Gjældsbrevet ikke er forfaldet til Betaling.

I J. A. No 8 p. 127 og No 14 p. 125 f. Protesterer
Sagen, at den af de
første Underretter antagne Mening, at Gjældsbrevet
er i Eiendomsbesiddelse af Creditorens Enke,
fordi Manden ikke har efterladt sig Gjæld
end Gjældsbrevet, og at Gjældsbrevet
blot grundet sig paa en Misforstaaelse af Cr. 13-24, hvor det efter
Protestens Mening er Forudsætningen af Gjældsbrevets
Existents i Bodet, men ikke Gjældsbrevets Existents
som det at medtages ved
Lodtagningen, efter anmeldt og legitimeret Fordring, og dette er
vel den Lov, om den, der fører Hypothekvæsenets Forretninger, hvis
efter det sidstnævnte Forfatteren Mening nødvendigvis maa
søges Hjemmel i Loven, men alene ved den, der ved Forretningens
rette Gjennemførelse skal, hvori de i Overensstemmelse med
Cr. 7-2 og 9 ville gjøre den bekjendt uden at fornemme
sig til Loven.

De Forhold, Cr. 13-27 omtaler, maae ikke kunne
komme, som kunne søges fornemt Lovens Bud. den egentlige Aand
fornemmelse. Efter vores Mening det omgaaende Forhold, hvorfor den
i Art. omtalte Advarsel skulle forsvinde, saaledes Advarsel
vistnok maa skjøde Aarsag, at Forholdene kunne ikke

sig Regnes i Lod, hvilken han ogsaa lodde.
Ej forelaae noga Grund af andre saadanne Reise s. t.
25 Aug 1752, 30 Novbr 1753 og 1 Marts 1754 (s. J. A. № 10 p. 156.)
som den Bestemmelse, at de Arvinger, som ikke inden Proclamatets Udløb melde sig og legitimere sit Kaar til Arvearv, antages ikke at være til, og Arven falder deres mellemmand de allerede anmeldte Arvinger, hvilket og stemmer overeens med Dagens Praxis.

§ 1867. 1867.

Ved Auktionarne angaaende, da bemærket i Henhold til
a. Lovens. Nr 19 Decbr 1691 § 2, som med bemærket, hvilken
ved at være en Lidelsens Lov, maae Lovens Meening: 3-19-20
vare, at Lovens ordentlige Auktionsfølge, hvorfor ved Udfaldning var overflødig, hvilket Anordn. 7 Febr 1794 § 4 viser.
Det er vist Grund ved Loven, ved blot til de Arvinger
Lovens skal følges ved Auktion, ligesom ogsaa at saadant
Salg, ved alle de øvrige Lovens som ved Lejemaal angaaende,
altsaa ikke alene, at maatte indlegges til Forretning, skattens
Betjente o. s. v. bør ved. Man kunde sige, at Loven ikke fordrer
en saadan almindelig Auktion afholdt, ligesom ogsaa Skuldmanden at ligge flot overfor, at hvilken Anledning Arvingerne
i Enhver sigte at forrette, ved Udlæg blot ved offentlig Skuldmanden. Man kan ikke uden Urimelighed gøre det at antage, at
hvem Lovens Lovens ordentligvis bør følges, hvorfor alle de

1867.

Jfrdt vore Tilfælde, man blot Anvendelse Anlag auktionarets, ben Skifteforhandlingen fordrede Forrettet. Dagens Natur fjnat og saa at lade saadan, ligesom adskillige Anordninger f.Eks. 21 Juni 17. R. 30 Oktbr 1767, Resk. for Ostindien 8 Januar 1781 § 24 fjnat at forudsætte, at saadant finder Sted, da de Auktionen anvist som en vigtig aktus. Rigtig. Ikke bør Auktion finde Sted, fjnar der ere ovenfjndige Anvendelser, hvilket bestyrkes ved Skr. 21 Juni 1793, og forudsattes derudover i Reskr. 1788, 1789 § 9. og 1794 § 4. om Overformyndervæsenet. — Skr. 21 Juni 1799 bestyrker ogsaa, at det er en almindelig Regel, at Auktionar ved Skifter finde Sted.

Jfrdt alle Skadkommende ere enige i, at lade Auktionar bero, naar de ogsaa fjnar Ret derfor; ligesom man ogsaa antager, at Borgen gaar fjn Skyldnings Regning kan nyttiggjøre sig Auktion. — Dersom der opstaar Trist mellem Skadkomm., om Auktion skal foretages eller ikke, maa vedkommende Skifteret, som ville have Auktion, lagge sig til Følge. —

b. Jordegodset. Herunder de ældste Forskrifter kan ogsaa anføres L 1-9-20, 21, der med ei lidet om Salg ved Skifte, men de skatfjne og Regelen, at Salg overhovedet ei skal finde Sted. At Salg inden tarvid Lan og med Fjd, naar Creditorerne ellers fordre det, er en anden Sag. Lovens Ord, saaledes som de anføres Reskr. 1784 efter 21 Juli 1786. Skr. 19 Marts 1790 forudsætte ogsaa dette. En anden Sag er det;

dt, naar Landsdommen ere villige til at lade deres Forretninger staae med Hensyn til Gebyrer, saadan Forandring ansøgtes med Skrivelse af 19 Marts 1790. efter Lov 26 Juni 1821 §15.

§1869.

1869.

8. Kjøbmanden maae dømmes Skadevar i Anledning af Fordringer, som gjøres ved Bod, ligesom ligeledes dømmes de Fordringer, der imod Bod maatte fremsættes; naar forsømmelig Bod maatte finde Sted ved Fordringers Lov. Lov Debitor er af Kjøbmanden dømmet til at betale, maae dømmes med naturlige Renter forskudt fra en ethvert anden Dag. Denne Forskrift antages i 4-2-17 dette Kapitel. - Det samme Regel formenes, at forsømmelig Debitor maatte staae under Kjøbstadvedkommende Jurisdiction som dømmer, end han dømmes til at betale, men dette er ikke Tvivl ugrundet. Hvis Forskjellen ligger i, om Dommeren, men om Kjøbstadens allerede, det maae dette mene dem, der staae under samt Jurisdiction som saadan, og da er det ikkevelsomt, at maae samme Kapitel. det at dømme, maae ingen Skjøn at bruge Lignedskjønsmænd. -
Jvf. den 28 Januar 1791 §10 bestyrket dette. -

10. Curatores bonorum bruge dem altid for os, og nemmelig i vore Lov, maae de indføre ved Fragen; det vil vel agtes vore Lig at antage, at disse Ord dømmes bruges i sin rigtige Betydning; ikke Lov Brugen af dem finde Sted, naar Landsdommen og Assis-

1869.

gamle ønske dette, især fordi Grunden, hvorfor de ikke bør bruges i Almindelighed, er de [illegible] Indskrænkninger, som dermed forbindes bør.–

Naar bør er stedfæstet til ofstaaende Leilænder, da Leilighederne, som da ofstaar, kræves ved Tinglog og Contrainslog ligesom ved andre Sager, naar Tvivl finder Sted. Dersom ofstaaende Leilighed ved en Handel, som maae loves Decision, der endnu ikke som en Dom, bør Rettens Ting forsvarlige Indskrænkninger i Tilkjendelsen, da saadanne formodes ikke at Ejeren som overlader bruget sig følgende Overdragets forbindtlighed.

a. 5-2-85, der siger, at Fiske i Fæl skedt ofter den, som har faaet sit Regnskab, forend Længen sat faaet sin Vornøielse; dette maa dog ei forstaaes om, at nogen Fiskeretten ikke skal forbydes forend, saasom Besigtelse, Lagttagelse o.s.v., man Ejer af Strømmen afbrud ei skal forgaae. At i Artikelen omtalte Aar maae naturligvis regnes at gaae tilbage fra Sagens Dødsdag.–

b. Ord. 9 Juni 1696, der vel ei kaldes om Bord, men og ikke desmindre maa anvendes paa disse, den er gjentagen ved

c. Tømmerrets-Ordning 18 Marts 1720 Cap 2 § 13, saa den og motsat § 18, hvorefter Fiske maae dog formue, ikke alene paa Strøm, at Bruk skal forbydes, samt Strøm, at de forudsættes, at Fiske er begyndt, da Indbærelsen fra

1869.

Pligtforsømmelsen skal gjøres Gag § 10 ovenfor bemerket.

d. 4de 26 Febr 1739; 4de for Throndh. 30 Januar 1793.

e. Prov. Anordn. 7 Decbr 1818. § 147 jfr. Nr 4 om en Fuldmægtig ved af Magistratsbetjente, gjentaget ved Prov. Anordn. 25 Aug 1821.

Samtlige disse Anordninger viser, at intet Pligtforsømmelse, hvad Slags den end kan være, uden Undtagelse skal ansees.

§ 1870. 1870.

Forfatterens Intention er ikke fuldkommen klar. Mistanken er den at forklare Loven i indskrænkende Forstand ved den Forklaring, under hvilken Forudsætning skal Overtrædelse skal gjøres ansvarlig for Dommeren, fordi den formodes, at være i Stand til at overholde Lovens Bestemmelser.

Gag 140. Den indføres blot, at Forfatteren skal forfølges.

§ 1871. 1871.

Afsigelsen vanskeliggjøres ved mindre Forskrift, og besonderlig dersom Aktstykkerne for denne.

§ 1872. 1872.

Ogsaa skal i Forfatterens Udkommelsen bemærkes, hvilke Dele man for det første bemærker, at der i de ældste Artikler, 5-2-1, 5-2-86, 5-K-29 ordenes Ord Kald og Gjæld, som maatte være gjort til Gjenstand for Undersøgelsen, mens Ord og Ting, som er indlagte af Dom, og vanskelig til Gjenstand for Undersøgelsen o.s.v., saadan Ting følgelig som indlagte ikke længere kunne for Retten.

1872. Lov den i Anledning af Lagrumsetten og Hundredsinngan gjorte Gjeld Lov ved Sallarinngan Prosevands Lieskaar, skiekt i Hjemlet i Lovum, ligesaa till som det var gaaskaard af Regan. Endvandringa mod Forfattarane til Danmarkarike Lagsiornal. Det er ei nogan afgjort Endvandigjeld, at Lingan, der ved gaatskal, skal vera vis og bestamt. Man kan gjerna gaatskjelle Gjeld mang vend og vandelt vorde, uden at kunna Gaatskjellesse er ulovlig. Lovum skal jo ved at skaffa Stil kvind Gaatskal gjeld mest alle. Overalt bafovad mang vi at gjøre disse Endvandringar for at bevise Skillanvbetyn tyvnes det. Hr. andsjønt Gaatskallan bod overseedt, kan dy Lovgjevend gjøre Modifikationer i den, mang Regan ved vinngan fordrad det, skiekt jeg at Lieseedt. Man kan gjerna erkjend Forskjellen mellom Hjemlagrjetts Fordringer og Gaatskjeld, men dess følgad vi Forfattarane det gjellat. Vi 1692 for Danmark gaatskallat vi elendig, vi sja vi af alle Lovskt Skikkel, men af alle de Skikkar, der i Lovum vard, og da det nu vi Land mogled, at de gaatskalle Lov vor i Lovt, andsjønt man vil mogle, at de vor Lovskt Skikkel, sja Forfattarane Endvandringa ikke det mindste. Vi 19 Kap 1735 § 19 (18 Cap) vidrad allars dennd den lie Regen.

Indvandringerne med Hest- og Rotvorts-Lægs. var ogs. nøiagtigt
skriven kundt at vedfinde, uden vore med Grund tør at sige, at
Langsvarene vilde vore urimelig, naar saa skulde regnes Kjøbsta-
dernes den omskrevne Skattegrad. Det er et Skade, at Byens ikke
saa dyrtig tør at blive fundt for dens Udvikling.

Den almindelige Indsigt for Forfatningens Nationalmaal anlagde
Mening vare derfor gjorde, saavidt ogsaa omstændighederne vilde
Tiden 13 Januar 1792 og Danc. from. 6 April 1793. Kjøbstadsmedlemmerne vare
følgelig saare det samme med Landboerne, skjønt saa i saa Henseende.
At 5-2-1 saa bestaaet skal tør at anlage det dobbelte til Grundskyld-
ningen, og ikke tør Ligningsmesten, skjønt at vore bestemmelser, at
allerede samt Lagrene Retter saa sig dermed forbindelse navnlig
saadt at den afsatte Grund skal begrænses, og at de, der eie i den
afsatte Grund, skulle have, naar byggede med nogle vandelagen
Lønne saa, naar Statsinteressen. Grunde tør, endskjønt Landstrædsloven
maatte sig, skulde ei bestemmes at saa, førend efter 1 Aars Forløb
efter 5-13-27.

Hvad Kjøbstadsmedlemmerne angaaet, da Lønne disse ei betragtede som
Landboer, men som Arbeidere, der nødvendig tør betales af
Landboerne; naar skulde de ei i Lønninger saa godtgjøre
disse, saa de skulde. - Ifr. Placat 1792 taler i denne Del allerede med

1872. Forfatteren.

Da 1777 for den bestandtaste Form af Anklagesk, og bestyttet dermed Lag
kan i Almindelighed. Bistandsklausul Solarium er ei nogen Hjeld.
Sollicitan for gjort; men det er en Hjeld, dersk for gjort og altsaa
nødvendig med indrakt af det, skad anken det at forelske for
mere end det tilbringer til rett ide.—

1873. §1873.

Det bemerket sor forelsbig, at de ester vore Love ei skulle
skaffes sor mange Forbrydelser. Blandt saadanne bemerkes:

1. Sor Ballast til den Lgs Lovs af skaffe Landsommer. Forsaavidt de Ikke
allerede skammes ovenanført med Tagand Natur, skammes de
ogsaa ovenanført med Grundbetingelserne i en Mængde Anord-
ninger, blandt hvilke den 5. Januar 1819 er mærkeligst, da dens
§7 skaffer Landsmand saadanne Jordarbeidere sor Landsmand endog fremfor
Lgs. Ballast, hvilken saaledes maatte sores den skadelige Ret.—
2. Loedrettigheder sor Loedsogebørnesbetjente o.s.v. Anord. 7 Decbr 1818
§147.
3. sor Regnskabsbetjente i Almindelighed. L. d. 20dn. 18 Marts 1720
Cap 1. §17.—
4. Offentlige Skrivere sor deres Forretninger sora Embedsgaard ellers
de anordnede Regjerings Skrivelser Datum. Fg. 10 Sept.
1795 §6.—
5. Almuesbønder sor deres Børger, se følgende §.

6. Rubrik og Byggas for Afgiften. Dn 28 Decbr 1792.

7. Tinndstagand for Tinnderkjøpet for de fösse Aar. Dn 31 Juli 1801 § 10,
dog Dn i 6 Maanader efter Forfaldsdagen, 31 Decbr. —

Forøvrigt er det Bestemmelse, at Jordeiendom, som forfalder paa Gjæld,
maa gaaes fornd for alle andre, undtagen for Skatmyndighedens for dens
Fordring. For øvrigt Lov det sig mellem Jordeiendommens opkrævede
Forgjældsel som Grund det for den første og sidstefald Del; følgelig
Lønn ogsaa Jordeiendommens Sondring. —

§ 1874.

A. 1. I de ældste Lovbøger omtales ingen Pant, som overmandsført, no-
gen priviligeret Fordring for disse Indskrivninger, men Lingaa Lønn
ufagt af Bork og det Lov følgelig i heim med Forgjældsel ond den.
Smidtarlid Lønd det vel allerede som Grund til at sætte disse Ind-
skrivninger fremfor.

2. Gaar fornd for alle Fordringer. Ved ældre Jordeiendom Grund
dennes at bruge saaledes følgende som en egen Klasse:

a. Dl. 5-2-33 omhandler Fordringer, forsaavidt Dokumenter
ved ei mødte ved Skiftet. Se ogsaa Dl. Skiftet dennes
overensstemmende med F. 18 Januar 1788 Jordbrk;
Se ogsaa Lovens Ønske gaar nødvendig Jordeiendom-
ved og dennes F. synes ikke at gaae ud paa nogen Forau-
dring i Loven, naar forskjellig Dom Skiftningen for at
forebygge Affondelse, Jordspekulation, Forskjønnelse o. s. v. —

1814.

b., Kgl. Rescr. 19 Octbr 1794 §1, hvorvidt, at Gjeld efter Respondentens Faders gaar nærmest Kreditor- og Boedannelse-Bevis i det Forskrevne.

c. Rentes af Handelsgjeld, forsaavidt disse maatte henstaae for længere Tid end det første Aar, hvorom Kgl. Rescr. af 12 Marts 1790 melder Intet, at slige Renter ikke skulle gaae forud for øvrige Fordringer. — 2. B. 25 Septbr 1790. —

3. Hvad Almuedragtens Antagelse angaaer, da henvises herfor om end til Forordn. af Norges Stiftamt for Norgerd, men dette gjælder da ikke om det Fjeld, — da ældste Reiser melder, hvorvidt Fjeldfolk bruger Reise 25 Juli 1777. Der maae herfornemme Skik. —

4. a. §19 i Forordn. af 6 Febr. 1686 om Regnskabet. —

5. c. Rettelse staaer for de mangler nu overalt, nemlig efter det Foranførte. —

d. Skal uden Tvivl ogsaa gjælde om den Forskrivning, som gives af Auctor, jfr. 1-22-26. —

e. Jfr. og ovenfor. Forøvrigt gives det Navn, som havde gjældende Skik lige Betaling. Det findes nærmere anført hos Brorson. —

B 1. c. jfr. Octroi 1816 § 73 og Fundats § 68.

Det følger af Sagens Natur, at Handelsbøgerne første maae fjeldskjøres, forsaavidt Handelen foregaaer lige; thi ellers fremstaaer de privilegerede Fordringer, forsaavidt de ere nogle Tilsvarende, og det paaleder, at den Skade, der for den Forbrydelse skal, fjeldskjøres

1874.

förmå d följande Lunnes fara Regt. och fra Framtidens nådat, nem
ligt dyrvolegarad efter lyd Orden. —

§ 1875. 1875.

II Ofr d förra Rättelsen, efter hvilken ogsaa Armefjäll finder Rum,
nu dog noget modifieret. —

§ 1876. 1876.

5-2-15 og 17 talar om Pastabrand, Reser. 8 Marts 1800 om dets ophævelse
fin kraft. Ved Arvingarnes nyfødte og usorvarende, besom de ei
at lade dø bestrive, da d ples Lunnes fond forrettet Pastat m. m.
Sorg. Regl 1788 § 24. K. 25 Maii 1804. Lan 23 Aug 1793. Reser 2 Juni 1775 Reser 8 Marts 1792. —
1775 bestammet Framgangsmaaden ved Pastat i Almindelighed, at det skal indføres i Forhørsbollen, og Intet skrives paa løse
Blade. — Ogsaa taler det om Ryget i Pastatagat. — Reser. 14 Novbr.
1781; 24 Maii 1782. cfr Kgn. 12 Febr 1790. — 19 Febr 1805. Reser 14 Maii 1793.
11 Febr. 1797 angaa. stemplet Papir til Forhørsbollen for Lammissarial.
Kgn 21 Juni 1799 om Pastat efter Lunnemund. Reser 19 Octbr 1799.

Samfundets behandlat in praxi paa en egen Maade, hvorved
Hentydelsen til Lyksmesse afsted og Indskrænkning. Det forhøres ved
hvert Pastat at, at den Lengstlevende paa Lors og Lord opgiver
Indtægt og Udgift, hvorefter Lengsten sidst, hvad Beskaffenhed
derimod Intet indvendes. Kgn 10 April 1795 er vigtig, hvorved den
ved Bestammelsen om Appellen vistet, at Samfundsskifte skal
vallaves paa Herredsthinget. —

1878. §1878.

1-4-37; 5-2-33, Ks. 18 Januar 1788; 5-13-38-44 med skarp hals ang Lysd.

2, Den äldste Sn. talar ej ang Skiftesfrist.

Lov 22 April 1824 4. 5-13-39, Jfr 11 Aug 1797 §19 vitar, at Sk ej är Assessionsrätt hemd i stadgad Landtmäts-

5. Förr 18 Novbr 1757. Sk lades uti Lbndtkommissariat. Jfr 1791. Den Afbygdes Lan ej ansetters, märkes dock at under Behandling. 5-13-42 vitar Skiftes Indirekte, ligaledes de ogsaa förutsat i Förr. 28 Octbr 1702 §5, og Förr 18 Novbr 1757 §3. Förr 28 Octbr 1702 §5 talar ej ang Lbnd, og är alldeles förskjellig fra Bestämmelsen i 5-13-28 og 29. Loven gaaer ud fra den Forudsetning, at den Afbygdes ej är insolvent. Hvis den talar derimod efter fra Bestämmelser alene Successionen Enke ang Fællesbo. Sk er altsaa intet Hbndt, men alene fælles Skifte, ingensteds talt med Hensyn til Lovovnelsen ej lik Skiftemaade er nyttigt.

Kan der gjöres Exception i et Lbndsbo?

Det synes nyttigt at beina Opmærksomhed paa Forr. 28 Octbr 1702, og Ks. 18 Januar 1788, hvis efterfölge disse Bestämmelser maa forudlegge Skifte for, at den fast Bogstelion ogsaa fik Gods. Enskifte ved Enkens Afstaaelse maatte vorde nyttige, ellers ogsaa Boet vilkaar uden Penge, som hverken Lbndet, og under Skadem

Brukendighet som Borgemestaren opsvaar. Borgemestaren bör dog betvinga
hinosfrandt, fordi det regstaar vid Ordningen, og Landet maatte förut
fara lenge umbehjandt ved Overretten, fönd Execution som fin-
den dds 5-7-19 findt maatte. Den Bestemmelse 5-13-43 er
nemnard bestaandt ved Forl 1757 § 4. ~

5-13-40 siger, at Lybgiveren skal lefvit lide Ting, dette er nödvendigt,
fordi Forbrydelsen er jo saa vel imod Gud, og for at advare
andre imod at enlade sig med saad. ~

1878.

§ 1879.

1879.

Saadt forudsettes ligeleds Ordet, at Skibet i sin Ligefrodighed giver Lodt
som man der er dri forskjellig Grad Ordet, at det forudsettes, at den som
vil have grösser Grad som bör. Dersom undersögelsen ingen Bestemmel-
se om Sagen, hvorimod Forl 17 Maii 1698 skal laves forend; nöiagtig Be-
stemmelse findes i Forl 28 Octbr 1702. Longie vorend det antaat den
fornemelige Undersögelse som nödvendig, at den er Grund lögges
saadan som Loven byder. I Tvivlsom tilfælde Landing til sub poena
præclusi & perpetui silentii at indkaldt Vidner, i saadan Henseende
R. 21 Marts 1790 Commend i Betragtning. ~

hvormidt Land Execution skal i Sagen?

Skibsreder: Ao 1702 gior at bidragende Part Skibsfold, naar dig
gior en indvendig Skade, saa at naar den var reparered, för
Sagen, Land Execution skal, naar ey modsat Mening at
siden Eiere den vigelige; Er af den Aarsag, at en Bodning er

1879.

stadfæstet ved Dom, bör den ei nyde Prioritet. – Man særlig Dommer, at Gjældsbrev med Vidnesbyrd er, at Arrest og Udlæg m. v. ei gjør nogen Fordærv. Kr. 14 Junii 1768 for Danmark bestyrket også ældre. Den er bygget paa Grunden som Loven, og bör derfor antages som en almindelig Bestemmelse. – Kronisærens tiltræder 19 Maii s. A. Dommer også her i Overensstemmelse. Hr. siger, at Arrest ei gjælder nogen Forældelse. Hvis Skr. af 1702 for Lån skulde lide, at den ældre Dom er ophævet, maatte også Exekution – Analogien af 1-22-42 Dommer også i Overensstemmelse – dermed som Lov for Prioritet maa derfor staae Kr. 14 Junii 1768 som forlangt Exekution. Skulde Lovmagt altså gjøre Exekution i al Fald, naar man allerede har forlangt samme, og Udlæg staar under Forfølgelsen. –

Skjøt Lov giver af Debitor ethvert stillende Vidne: at han udbringer, eller efter § 5 angiver sammes for Rettergangen, eller og Summen Creditorerne udlovet Land Lov for Skjøt. Det at bemærke for Arrest mod Skyldneren efter Forordningen, Gjældsk og mere som for Arrest. Regelsagen. Herimod gjælder ved 5-13-23 at Valg, siden Moratorium tillige indefatter Forordning; men dette taler ei om Arrest; Dom om Udlæg taler den tydeligen for sidstnævnte Forordning, hvilken ikke vides ophævet, naar det ei skulde gjælde også med Hensyn til Regelsagen, som dog fornemmelig handler Red. Fremdeles viser Lov 1702 dette med Ubetydelighed at bevirke Skyldneren for Arrest. 5-13-28-37 taler om Gjælds-

Tvistemål saasvelsom Anden Tvistemål. —

36te Capitel.

Om executiv Proces i Almindelighed, og Arrest i Særdeleshed.

§ 1880. 1880.

Denne er i sit første Grundtræk overensstemmende med den ordinaire Proces, og dette fortsættes i extraordinair; dog gives der endnu extraordinaire ved samme. —

§ 1881. 1881.

2. Forn. 13 Januar 1792 befinder sig Eiendomsbreve og Pantebreve, som Debitor i modsiger Gyldighed, og Creditor derfor begjær at beviist for Ret.

3. Forn. 30 Septbr 1778 indeholder ogsaa en Legal Definition paa Eiendomsbreve, som Gyldige er nogsaa ikke tinglæst. Denne Lov paalegger ogsaa med Hensyn til Tvistemål at begjære om exekutiv Proces. —

4. 5-13-24 taler dernæst om Domsforkyndelsen samt den, der skal forrette Ret og Exekution. Nu er det bekjendt, at Domsforkyndelsen i Reglen skeer ved Exekutionen, naar den dømmes. Forn. 26 Novbr 1731 Cap 9 omhandler i Anledning af Ulvild Bjørgvinsk. Amtsregiments Ansøgning af 1-19-8 og 9 er i sidstnævnte Lov taget om Arrest. —

1882. §1882.

Arrest kan finde Sted uden egentlig Forsøg, og er ingen nødvendig Betingelse for dennes Forøvelse.—
Forfatternes Definition er for indskrænket. Arrest er Anholdelse af et Menneske uden Dom, foretaget af Politiet eller Militær Øvrighed i Anledning af Mistanke om Forbrydelse, hvorved Øvrigheden har til Hensigt at sikre Personen for Undvigelse, indtil Sagen er paadømt.

× eller anden Øvrighed, som Lovgivningen maatte bemyndige dertil — 1-19-1. —

Den omhandlede Definition kan ikke godtages i civil og criminel Arrest. Den er ikke passende i den, som finder Sted efter Dom. Den kan, som regel, ikke finde Sted efter Dom. Dog kan den, som kan sættes under Tiltale, 1-19, og undertiden, som kan sættes under Dom, 1-22, fordi den kunde lide Forandringer. Dommen maa være endelig. 1-19-8 synes ogsaa at tale om Arrest efter Dom, men Dom maa her forstaaes om en Dom, som staaer ikke Appel, fordi den staaer ved Aaden af Haandfæstning og Lovværd. Forordn. 17 Maii 1690. — Forskjellen mellem denne og Dom i 1-19-8. kan ogsaa ansees ved Dom i 1-19-8. kan ogsaa ansees ved Art. kan skal skal finde Sted at antage 1-19 for Tilfældet om Arrest for Dom.—

Den criminelle indbefatter Varetægtsarrest og Straffearrest. Denne sidste forudsætter altid Dom. Den første henhører at afbøde sig Forbrydelsen.

Arrest indbefatter fremdeles i personlig, real og blandet. Forskjel-

Foraldede Mands Dommer for Arts Tilfælde skulde det forekomme, at Lovens Ord i 1-19-8 ikke kunde anvendes paa Dom i Hr. Mandsdomme, da forudsætter jo Mandsdommen Arrest.

Lipps I Decl p. 232.

1882.

§ 1883.

1883.
G.f.A.N. 8 p. 152

Selingesen sor Arrest sfrst 8 Arb. mitet Arrest Arb. sen. Dr. 9de sordres Arrest sor Selingesst, sraa Indenbyd angaaet. Arrangen Dom er vorst, at Overbevisningen er nødv. Dagmit Vidner taler Arrest for, at den anden af Forfatterne fremsatte Fortolkning af den rette. 5-3-93 viser, at den, som Arrestens er anlagt, er uvidende. Arrestens sand sidde Pund, er det altsaa naturligt, at Jon maa arrestere. En Person Dom er syge at forstikke sit Gods, mod mindre sand anden allerede er underrettet, eller maa formuende Arbejder gjør med mindst af sin Ting saa sor mig. — Udtrykket „forstikke" i 9de Arb. maa altsaa forstaaes i Overensstemmelse med

Man kan forstaa „indenbyd Stand" saaledes, at Jon er bleven bekendt med, eller maa antage, at Arrest er effektueret af Forfatteren anførte Grund til Sammenligning maa vare rigtige, og følgelig maa maa antage, at Arb. for Jon ikke kan paa Grund af Arrest.

Men maa maa ved Fortolkningen 9de Arb. saaledes, at Jon er

1884. underskrifter og derfor ordnet offentlig Gods, rettet og forsikret Ret, for at betragte som Indbrud (s. Steenbuch).—

Antages man at Arrestorrettens, hvorfra det synes at ligge Grund for Forskjellen mellem den 8de og 9de Art, man at saadan Kompetens kan man ei antage. For 21 Marts 1688 ved Art. 1ste siden Dom: Af dette Skrift sees man vistnok uklart, at forskjellen mellem Tyven og Medskyldige nu maa bortfalde; men Ordet er uvigtigt; Gj. Lovkommissionen gjaldt den maae forskrevne

Ligeadet sees man gaaberaabt fra Ord 14 Febr. 1718 og 18 Marts 1720 samt 10 Decbr 1796; men Hensigten synes at være at forbyde Arrest fra, hvem Embedsmand end være arrestered.—

1884. §1884.

Den maae Dom skeer Rigsen for Ret og paaledes Indgaar Arrest. Art 7 1, Alle d. Ret som Øverigheds Embedsmænd, Arrest Domstigning og Gods arrestere efter Ord. 1ste Bogs 20de og Skal ikke Domstigningen med Gods.
3. Art. taler den ene Skjønt for at betroed, og det Ende dersom betroelet, end det ved arrestere. Sammenholdt med Art. med den 21de, som udtrykkeligt taler om Arrest, lader man det at antage, at ogsaa den nævnte Art. taler om Arrest, ligesom en saadan Skjød ikke bør skjønt Ret eller indvikle indenfor

Strafferetsplejen. Reskr. 1773 er ophævet ved Kgj. 8 April 1771.

4. Hvorvidt man kan forbydes, som Tiltalt Sagen at tiltage, at
Rette Forsvarer ved Forelæsning for Retten af Rigsdagstidende. Kgj 31 Marts
1719 kan ei anvendes ved Forbydelse, indtil 5-13-29 maa for-
flyttes saaledes. Kgj 10 Febr 1791, gjentagen i § 68 i Grundlov 14 Juni
1866, og Lov om Pengevæsenet, § 24. –

§ 1885.

1885.

Den, som ved Forbrydelse, maatte have forbrudt Livet, saa at den
ene maatte dømmes, men ei anvendes paa Person.

Gjælder Liv ved Livsstraf og Livsgerning.

a. 1. Paa Grund af Reskr. 9 Juni 1683 maatte den anklagede, at den
ei kom Anklagerinde i Rigtighed.

Regjeringsadvokaten paa Statens Vegne og for Politimesteren, samt
maatte Statsadvokaten, overordnede for Politi, maatte nu-
den den gribes i offentlige Forbrydelse. Grl § 66. –

2. Dødes Liv om en ved Brug af Skydevaaben, ei ved Skydning; man
har at sørge, at den dog maa anvendes paa Skydning.
4. Gr. Landsdelsvæsen § 67 og Tønder § 62.
10. 1-19-5 har ei Hensyn paa Forbedringsmiddel i Almindelighed, men
forudsætter kun, den Dømte i Lgs Dømte. Cadetloven § 33.
13. 1-19-6 anvendes ogsaa. –

Forfatningens Grundsætning af ingen offentlig Myndighed, at den ældste Lovkraft

1885 Ennu gjenn fordrevs d sidste lid Arrestand Form. Man enstlar
lid bestammer Fg. 1771 intet Nist; den Forget Ens Lovan. Fg. 21
Januar 1778 nitar, at disse Instagelser endtd fandt Ned. Legater
sin 10 Decbr 1790, og 24 Januar 1805. L. Re. 21 Juli 1792, som sijer,
at Fg. 1771 Ennu gik ud paa at indskrænge d Forrigs Lovs, Favori-
med dens Hentist er vad at ogsaa d nevnte Instagelser. —
b. 2. Dette rigtig; Ye fordi Indkomsterne Ennes paatjalte, Ennes
d M er eelid, da dt er Underligt, at den, som intet Fand fandt, fal-
d paa samme Alt som den, der fandt Fand. Fastsatning Ens va-
re lid Bod for Forseelsen, maa vi Arrest. Kund at Ens gjel-
dig Fordrings Bestaaelse Lovas. N. J. A. N:o 9 p. 163. —
c. 5. Dette Fundament af den almindelige Erfaring. Fundats
30 Aug 1774 § 16.
11. Victorian § 68. Fund. § 63.
16—16 Fg. 15 Decbr. 1797. at for Haandwerkere o.s.v. vi først skal
paa Udlog. Klædebon og Materialier, naar i andre Ting
lovs Ting, som af dem fremvises. Dg for dem nogleste
Ting skeres paamit muligt.

1887. § 1887.

1—19—1 nitar, at Arrest maa tilkjendes som en actio judi-
cialis, da dt Loves ved Skibsmandsbetjente. Dette skal ogsaa lid
Domstolen.

1888. § 1888.

Grad at dt for en Fordring, som skal skeres i Lovan sijes, som

1887.

maa stedes nærmere Bestemmelse i denne Sag for Personen, maaned ~~ogsaa~~ for dettes Gjældens Vedkommende; den er altsaa forskjellig fra den criminelle Arrest, hvori kun Bekræftelse for Personen fordres.

I. Arrest paa Person er at foretrække fremfor Gods og bør derfor i Tvivlstilfælde Ret, forend de mindre end anvendte. Af disse Grunde Lovb. 1-19-11, 12, 13. maa maaned ansees at almindelig Retsregel, fordi det stemmer overens med Sagens Natur. – Undtagelse er der i Skyldsager; dog bør 1-19-7 ogsaa gjælde med Hensyn til en Skyldner: Hovedsagen er kun den, at 1-19-8 og 9 er en anvendelig paa Skyldneren, ligesaalænge Sagen Person ogsaa straffes kan anvendt. Arrest er en skjærpet Execution. Derfor maa altsaa ingen af Grundene for Execution. –

II. Loven bestemmer intet nogetsteds om de anvendte Gods. Det er dog eigen Skik for Byerne med Undtagelse af Bergen. Jvf. 1-19-17 Jvf. 13 Januar 1792, hvorefter endvidere afsatte Effecter alene kan beroe i Bedstedes Værge

III. En Retsforfølgning kan kun have Virkning med Hensyn til de Genstande, man er bleven bekjendt; derfor er denne Bekjendtgjørelse ikke alene nødvendig, cfr. Art. 3. –

IV. Det skal Regel finde Execution Sted, uagtet for Sagens eller Arrestantens Vedkommende Lovens Forudsætning, at Debitoren gjennem sin Person kan undvikes ved sin Tilstedeværelse. Herimod skal man indvende, at Udtrykket „skal" fordrer kun Ordning; men dette Udtryk maa forstaaes saaledes, at Lovgiveren har

1888. Jan skal stille Kaution, naar Sagen forlanges M. o. s. v. 1-19-9 et almindelig, og Sagen kan derfor ikke vorde forelagt for saadant Aufvar: —

11. Sport. Regl. viser, at 2 Dommere skulle vore tilstede.

c. Besvarelsen med Internationale Landsdelen.

Under hvilke Betingelser er Sagen berettiget til at Erna Dokkar fød: Enken er Norsk Undersaat ellers ei, ellers og Barn af norsk Forældre, Enken af Island er Tiefsedet. Er det eiendommelig, at Regjeringen er gründet, da Barn Sagen ingen Kaution fordre; Ofte fes Barn i deres Fødeland ond nogen Vanskelighed. Man maa først, at Sagen ei Barn afgjøre Ret, førend Indsigelser vorde fremsatte. Det Ret er vel rigtigt nok, naar noget Barn fes først Dist, Barn kan normalt betænkes Dagen, og da endnu fordre ikke fordret Kaution.

Enden Sagen Regnskabsmand ugründet, da vorde sat ingen Advokat forelagt, 1-19-4 Jan Gunsjø Tie den Advokat, som siden vorde beskikket; Ret forudsætter ej at den er udvalgt paa den Tid, den forelagt. —

Naar det endelig er problematisk, om Regnskabsmand er lovlig ellers ikke lovlig, da vorde 1-19-8 benyttet, som siger, at Sagen skal vore tilstede, men det er den ei, siger vorde, naar den er problematisk. Grunden ningen af det er Enn den, at Sagen i og for sig skal vore lovlig, og Ret Ord siger det den, som regnskaber Advokat, nemlig, at

Enden ej kan det vil altid vore. — Selve Betegnelsen for at gjøre Anvendelse af Forbrydelse, paa at Sagen dette forelagt maa fordre nogen Kaution, endnu ingen afgjort Norm.

som ei maa regnes som, naar mindre Gjælden at betale. Dette er saa
meget klarere af Retsforholdet mellem gode nitherlig Gjæld, saasom de-
mand o.s.v. Han kan jo siden fragaa Foranstaltelsen med Exekution 7-1-6.
Det er følgelig i Mangelen, at Gjælden skal vore ordnet legitimant,
forinden Arrest foretages. Forklaringen bestyrkes ogsaa af 1-19-4,
som forudsætter, at Arrest kan vore tilladelig. Dagen maa altsaa i
dette Tilfælde foretage Arrest, naar Sagsøgeren vil stille sine Erklæring,
eller ond Dagen vil nægtes Sagen.

Hvori bør Erklæring bestaa? Man fordrer almindelig Betalingsløfte
tion; man kunde tage nærmere Bestemmelser allerede Dagen. Han
maa kunne forlange en saa stor Sum, som den saakaldte Sagen vil
beløbe sig til; man kunde kun i nærmere bestemmelse. Dommeren maa afgjøre, om Dagen har fordret en alt for stor Erklæring
det, saa den minder maatte være tilstrækkelig. Dagen behøver
ellers ikke at betale nøie med Cautionen, hvormed han kan forlange
sikret ellers saa mange Dage fremover. Andre Forfattere er af en mod-
sat Mening f.Eks. Brorson. Dagen, siger han, kan ei foretage Arrest
uden til Beløbet problematisk Fordring; men det er klart, at Fordringen
ikke altid kan være vis, og Hensigten med Arresten vilde da aldrig
opnaaes. Det Argument, man har sluttet med Brorson af 1-19-4
har han selv gjendrevet, naar Kongelov taler Forf. Sagen, at den
Mening, som Forfatteren hylder, at være urigtig. —

1889. §1889.

Det er alstedt ønskeligt for dogden paa den tid, arrestant gjøres, at bestemme, hvad magt der er tilstrækkelig. Jeg mener dersom saadan arrestant maatte end mindre, man herved sigter dog i, at man for en liden forsømmelse kan arrestere debitors fulde gods, ja ofte og tidt hans person. En grundig mening det følgelig vorde, da der ikke paa, da den forudsattes, at gods at tilstrækkelig. — dogden behøver i ækstingat at arrestere mere end for dagtal og dankat, men han maa ei ekstendere arrestum ultra tilstrækk Grund. Man kunde sige, at han dog mindst skulle kunde staae sin; men en mindre sum er ei nogen tilstrækkelig Grund.

§1890.

1890. Bekiendtgjørelsen af, at Fæstearrestum skal ophøre, vilde den 17 18 Oct. den, som har Fæstevarelt, behøver ei at bevogte. Dette findes kun med hensyn til den offentlige Arrest. 1-19-18 og 9 forden, at Forsømmen skal være ubemidlet. Man kunde antage saaden Forskiel: offentlig Arrest, bortfalder ubetydelig mellem den offentlige Arrest og Fæstearrestum. Forskiellen ei stor mellem saaden Arrest, man finder skiel til offentlig Arrest, skiønt ogsaa ei skiendet i 1-19-8 og 9.

Hvad skal det arrestlandt Gods bevogtes? dogden behøver ei og skal

1898
v. 1-19-17
13 Januar 1792

ikke Landsret, at formene Gosset, og Debitor Lund formenes At. Mau for anta-
gelse, at Arrestregimentet med Billighed er berettiget til at lage Gosset
ex fig. Mau hans følger, at det med vedkend, 1-22-34. de rørlige Ting
Lan togdes lage til fig, med hjemmel, de urørlige dermed lades man
Debitor befolde. Dette Lanforenkion med Regimentet forgs for. 22 Juni 1821.
Arrestend mend Lunne medes Gosset, med Tagtigtig er befomd.
den Dukofningsmaa Jandet i 1-22-46; D. 18 Marts 1693. cfr Res. 4 Sept. 1761.
Sept 1761 om Bekendtgjørelsen af Fallitskiftelov; Lotte Fom. 12 April 1793.
7 Aug 1801, Plakat. 8 Sept 1815; 24 Januar og 23de Octbr 1816. 28 Sept 1813
14 Juni 1816
§ 26.

§ 1892.

1892.

En Arrestant gjort inden Debitors Bomstjeng ophæver ingen
Forret, men Lun, naar den anbragte at forgaaet.

„Først den er gjort". Forfatteren negter dette, og hans Grund
er af Retsregler. 1-2-3 indeholder ingen Bestemmelse med Hensyn til
den Ting, som ligger udenfor Debitors Bomstjeng. Naar 1-19-21
taler den som forstaaer Debitor, da er det klart, at Ordet med Rette
maatte; men dette er Sagen. Ej vil den man forstaaer Landsl.
Art. taler i Overensstemmelse dels med det Sted, som er af Debitors Bom-
stjeng, men ogsaa det Sted, som er af Landsret Bomstjeng. „for
Debitors Bomstjeng." Dette negter forfatt. ogsaa, men hans Me-
ning har negen mod sig, og hans Grunde ere af ingen Betydenhed.
Ogsaa gaaer ej ud fra negen Tanke ogsaa Sagen, men for-

1892. Forseelsen hentyder gaaet Dem ved paa Vegat, som stammer om-
rent med Arrestforandringen. Jeg kan dog, sagde man, vare
tilfreds, at Arrestant kommer som at den skyldige; med Mildt
i Grund ved; Hr. anklager sit ovenfor indbefattede, saa
meget Forseelsen paa ved Overdommeren, man nu er
sat Lovens, at den skal straffes i første Instants.

Hvad Sagen videre angaar, er det i Sagen, at Sagen skal vurderes
til Dom. Anlaget maatte forkastes ved Afvisning, saa godt man
kan Dog ikke lade sig tilfredsstille paa den Procedure. Man mener
endvidere anlage denne Afvisning, naar Sagen skulde til Afgjørelse
under en anden Jurisdiction, under hvilken Arresten at gjen-
f. Ex. Folkeog Aget, da skal man 3 Dage; ellers maatte Sa-
den dages for til Afgjørelse. Hvilket maatte Forseelsen da
ei ogsaa for den saa længe anlagte Afvisning; Hr. man vil,
at Arrestant snarest muligt skal forfølges (Jf. R. Nr 6 p. 135–
136 ff.)

1893. § 1893.

2. Anken er ovenfor Sagen indbefattede, og skal besvares
derfor ved at vise:

1. Dommeren har ikke skal lide at Arrestant var i al Fald ikke
skal lide at modtage Mundens Vederlag. Forseelsen i
strid med Loven, med mindre Undersøgelsen er gjennem-
ført. Ligeledes skal Dommeren ved egen Hænd
indkommet Forestillinger Overretten, hvilket ogsaa skulle

1893.

omvexlende med Pagandt Vidner; Vi Mandtal Emma som den Sorg-
vidende Lige, bede paa Ed ved Gud Skabning end Dommedag
derved Sandhed at vidne efter Kundskab.

Bør Appellation bortfalde, naar Arrestum formedelst Ed bliver
undkjendt? / Den Pröstets Afhandling om Forbud ved Ed i Economia
1 Bind pag 299 / Loven vil ogsaa at Tilfælde skal Sammen-Vedtagt-
ning efter 6-7-11; dagen Mikkael 6-11-2, begrunder efter 1-19-21.
Arrestgivernes Ed ogsaa straffet som for Vold efter 6-7 og 6-9.—
Hvis Lov 1-19-21 er noget tvivlsom. — Naar en Arrestants Vidner
angaaende et med hvilket Pant efterat ein Arrest var lagt? At med
efter Loven gaaende Regninstaar at formene Sig ens at Forbuden
er nödvendig, ellers bör Appellation i alle Tilfælde finde Sted.
dog kan Dagen vore tvivlsom. —

§ 1894.

1894.

Ved Forbud. 1-19-7, 14 og 19 vides, at Arresten skal lide Forkast
for Creditor. „Saavidt Dagsögaren Tiedoms vordt.“ 14de Art.
man Arrest kan ogsaa vore ved Vidnesbyrd for Andre. Forordningen
lide dtn. 6 Marts 1790 om Tvist, mand Gjæld mand Sat er bilagt.
Arrest giver Ret i Tingen, men er ingen Forbud; kun ved
Skuldmandens. Den givet Creditor Vidnesbyrd mod Tilsvarende
Afgivelse jfvfgs 5-3-33, jfr Pl 18 Januar 1788. — Den Lund dog mod-
sige anført som en Ret Tilsvarende, men endfrendet Forbud.

1895.

§ 1895.

Forbud kan anbefalet under Arrest, naar den Pligtige i den anmeldte grund utilstrækkelig Lønsomhed, 1-19-22. jfr. 1-17-1. det bør kan ved Dagden. 3-18-10. at det skjønt ved prøvede Forsømmelse, 1-19-22 skjønt ogsaa at vise Tilbøjelighed, man kunne dog være forsigtig i Anvendelsen med den 1ste, og ellers at prøve det Middel kun i fuldstændig Enighed gjøre Forbud. — 3-18-10 maa betragtes som en Undtagelse. —

Kan 1-19-17 anvendes paa den, som anmeldt et Forbud? 1-19-22 afgiver Svar paa dette Spørgsmaal. I 1-19-17 er fastsat en bestemt Straf, men en anden Straf maatte gjælde for Overtrædelse af Forbud, og denne maatte vel en Gang anvendelse. Med hensyn til Recidiven maa de samme gjælde som ved Arrest; dog maa Recidivtanken vel mindre, fordi Sagen er mindre

Kan man gjøre Forbud paa en forsømt Reisegæld, naar forsømmen er kun arrestabel? Lovens Hjemmel mellem Arrest og Forbud, og dette siges at være Tvivl. Spørgsmaalet besvares dog bekræftende ja. — Res 10 Dec. 1890 siger ogsaa, at Forbud er et passende Arrest. Ogsaa paa dette Reisegæld, som Forsømmelse, maa Forbud kunne gjøres. Betingelsen, at skjøre sig ved gradvis Forbud, ogsaa ved Bankbogs- og Underskriftsvanskelighed kunne finde Sted ved Forbud,

1895.

Det forsaavidt fast at Grænsen af Amtsk. 9-14-6 viser, at de nuværende Sognefæller og Forbund-vigen skal ligge i Lom Præstegjeld og Forstjørn. —

37te Capitel.

Om summarisk Proces.

Formålet med den summarisk Behandling af visse Sager er at skaffe Borgerne hurtig Retshjælp, og de Regler, hvorefter denne Hurtighed i Processen er forskaffet, betegnes som Reglerne om den summariske Proces. Hovedtrækkene i denne Proces er følgende: Den er forskrevet, betydelig kortere og formelt lettere end den ordinære Proces; man har dermed, i det mindste ikke i alle Tilfælde, anset det for overflødig nødvendig, og man har derfor ikke fundet Anledning til at ~~~~ Retshjælpen undergive mere indviklede Garantier for at opnå, end den Realisation i det hele medfører, som man har anset for påkrævet. Den er en Form for Retspleje, som i det hele medfører en større Enkelthed end den ordinære Proces, men i det hele uden Vanskelighed. Herved ophæves Forskjellen mellem den summariske Proces og den ordinære Proces, der egentlig er en Art af den ordinære Proces.

§ 1897.

1897. Forskjellen mellem disse Processer er meget vigtig. Den egentlige Grund til, at den summariske Proces er indført, ligger egentlig deri, at Sagsøgeren formelt forkorter, fra at den ordinære Proces er fastsat med mange Formaliteter; den forkorter Tiden, så at en mere end tredobbelt Tidsfrist kan forbigås; men egentlig består den i den Måde, hvorpå Processen forkortes, den er den vigtigste Grund til, at man har indført den summariske Proces. Dernæst gjør det ofte, at Sagen kommer

en Lovlaxa Tid til Kommunds Afsigelse og en Lovlaxa Tid til terminus executionis saa vidt i den ordinaire og de øvrige Artes af den ejendommelige Process. – I nogle Tilfælde forbigaaes under Revisionen, de klare Lovbestemmelser. I saa Henseende kan det spørges, om Processen forsaavidt er finmarkisk? Alle maa vidne bemærket, at de vedkommende Terminer for Lovlaxa. Den criminelle Proces kan kaldes med Rette i Sandhed finmarkisk; Gi alle forskrevne Terminer ogsaa her i mere Eksempler; man de skal Betjeningen, som har søgt og som i Civilprocessen vi finde Rad, dannes en Modsats herimod. –

I. 1. Det er egentl. Instr. 9 Marts 1683 §15, og 34, som har Kommet i Forbindelse. Bør bemærkes ogsaa Reskr. 14 Novbr 1740 §8.

2. a. Maar det siges, at 6-8-9 o.s.v. taler om Dødsager, saa er dette vigtig rigtigt. Det har man gaaet ud fra, at Kgl. Res. 17 Marts 1741 §8 siger, at Dødsager skulle afgjøres overensstemmende med Lovens og Anordningernes, hvilket man gjør saa godt 6-8-9; men det indsees ikke, at der kunne forholdsvis ingen Grund existerer. Hvis den, man anfører skulde Grunde altså gode Argumenter for den modsatte Mening s. Skr. Lagg. 2 Deel p. 242 s. At Artiklerne altså er rigtigen benyttede som Hjemler saa finmarkisk Process end at noget. –

Saadan Regelen, den finmarkiske Proces afviger i 13 Tilfælde fra de fastsatte ved 6-8-9.

b. Det er almd 1-22-19, som taler om Gjæstebud. Definitionen paa Gjæstebudsbegrebet er vigtig. Man maa i saa Henseende bemærke,

1897.

at det er Lösöre, som Dagsögaren er den Stämmde eller Lag-
sögaren. – Hvad det Tilfælde angaar, at Dagsögaren er den Stäm-
mde, da maa han vistnok i alle Tilfælde have det at gö-
ra med Dagen behandlat gjæstgifveriet; ty Dagsögaren maa stadt
vore dömd alltid följa Dagsögarens Vorsittning, og 1-22-19 for-
skrifver Lagen, at han at Gjæstg. förordnit maa Lagen anlägga Gjæstgifve-
täg mot en Stämmd, hvilken Stämnad vore maa behörigen
lest maa han ha 1-22-19, Lagen. Det synes nok, at han var det lätte-
st, man [illegible] afgjör Förhörsmålet. – Men utöfver maa den gi-
ldande Lag förordnat, ty ha vore af största Vigtighet at afhandlas det, hvil-
et Dagens Gjæstgifveri, Lagen Gjæstgifvet maa ske, som
maa allerede äga, da Lagen stadt 1-2-3 har bragt den på Vorsa-
kning. Man har vigtignok af at Resör. for Residentien af 8 Maii
1767 indrömt, at Alle Resör. for indskrenkat Gjæstgifvedagen böra
kun ha Tilfælde, hvor andre Dagsögaren eller hans Medbrygd at
Gjæst, maa Alle Specielle Resör. kan ä bevilliga de endsa
dan Indskrenkning i Landslagen.

Da ellers det ovan anförde tyder, at Lagen maa
vara det rätte, så har man skält, at Lagens Definition af
Lösöre, da den antager, at alle Dagar, som icke äro af Lös-
öre, vore å Rot, kunna behandlas vid Gjæstgifveri, skall förr
indskrenkt, ehuruväl det synes, at blott saadanne Dagar kunna be-
handlas vid Gjæstgifveri, ty de i 1-2-16 omnämnde Dagar böra

Resör. 13 Novbr. 1776 om Lönmansstallare

N. Pl. 3 B. p. 171 Not.

vi at [illegible] sig fra Vagtvedtarnes Afgjørelse paa Stedet gaar Ret. –

Gjenstandsbeløbet ved altsaa saadanne Sager, som vil kunne at behandles lide at anlægge for en Underrets Gjenstand, vilket fordi den som Vagtsøger afgjorde sig paa at fremmøde Ret, vilde fordi Sagen vil af den bestaaende Lod, som 1-2-16 omhandler. –

I de sidste Tilfælde vil Vagtvedtarnes Gjæld, de indkaldte fremstillelig, at 1-2-16 vi er nogen Undtagelse fra Regelen om Gjenstandsbeløb:

Det er vort Synspunkt, om Den Sagsøgte ikke kan vorde berettiget til at fordre Gjenstand, naar den af Vagtsøger, vilde om ogsaa det kan vorde fordret, naar den taltes ved Afgjørelsen af Mandatarius Skal for ogsaa vanskelig Stilling, og dens Hensyn Grund for de ældste Regler 1767; men Stillingen er for de første Tilfælde, næsten fornøjelig, at Mandatarius bør de paa Ret, og forsaavidt maa man antage, at Gjenstand ei af denne Grund foreligger. Man vil jo vistnok Gjæld s. for ei at Konsekvens de, da maa nok Mandatarius paa Mandantens Regning fordre Ret til at tage Sagen ud for paa Gjenstand. – Stillingen ogsaa paa Regler 4 Novbr. 1778. N.J.A. p 172

§. 4. Den for Lodsejerne Lund vore anført under forskjellig Rubrik, ligesom ved om Hammerfund, da de ere forskjellige fra egentlige Vandløbsfag, og Grænsefag Vandløbsfag, og Grænsefag kunde ikke i alle Tilfælde at ligne. – L. 6 Aug 1824 § 32. L. 24 Juli 1827 § 22.

De egentlige Grænsefag. Ord. Dn. 8 Aug 1767 Cap. 8 § 3. –

1897.

24 Januar 1710.

Rescr. 8 Aug. 1738

f. Ao. 1701 § 1-4. Ao. 12 Febr 1745 § 1, 4 cfr. 9. Instr. 5 Junii 1776 for Christiansand § 1-4; Instr. 9 Decbr 1746 for Bergen, ex tum ad Ld Trondhjem ved Rescr. 23 Septbr 1763; Rescr. 23 April 1802. Rescr 9 Octbr 1811 for Bergen.

Rescr 26 Januar 1776 22 Dec 1747.

i. Forsan for ogsaa Cadetz og Constructionsagter. Anordn. 7 Decbr 1818 § 245 ff. cfr L. 25 Aug 1821. — 28 Julii 1824 § 245. —

Brandobr: 4 August 1827 § 25. — 28 Julii 1824 om Vedvaaning § 90 og flere.

k. Regelsagter. Lov 12 Septbr 1818 § 2.

l. Ao. 9 Aug 1754 § 14 om Lagret mellem Husbond og Hj. ved Christiania. — Anordn. 2 Decbr 1741. Cap 9 § 14 for Christiania. —

1898.

§ 1898.

II. Det er egentlig blot med den civile Side, vi her have at gjøre; Men dette maa altsaa lagttages, saavel den kommunale Side af Sagen som den ordinaire angaaer. Der findes ingen anden Kreds bestemmelse end 1-22-19; men denne maa Lov maa ved saa Grund af Forholdene, som findes i Forsamlingen, antages følgende Inddeling. —

1., Sagerne gaar først kommun. først. — Ao. 10 Juli 1795 § 27. 28. Ao 28 Januar 1797 § 18 og 19, hvorimod Dommeren har ret til at forlige Parterne. Lov 28 Julii 1824 § 23, 24.

2., Mageskifte er ei ordinair, men Afhændelse antages: Mos Red. de Anordninger, som gjælde dette, er jfr. 16 Sept. 1795 Cap 2 § 6. « efter Afstand Herse, om den Jagtgjerning

1898.

er Lemmand ved Gjest." Fr. 12 Febr 1745 Cap §9. „Gjæstgivere- ved Kaffe-
vogne." Fr. 3 Januar 1758 „i Gjæstgivergaarde skal Afsenervarsel." Den 28 Juni 1827.
offentl. Told- 15 Octbr 1778 Cap 181 „med Afsenervarsle for Tobaak." §245, 253.
Ved endnu flere Anordninger blev bestemt, at Afsenervarsle altid 16 Febr 1725 §10.
skal gives i Gjæstgivergaarde, naar de fremsatte Handler som Regel 18 August 1767 Cap
ere almindelige og brugte med Hensyn indrettede Handler. De Grunde 8 §3.
Gjæstgivergaarde for Tobaksvarer, kan man ogsaa finde Hjemmel 18 Septbr 1815 §13.
i Fr. 3 Juni 1796 §29 for hvis Fremsættelse, den siger, at alle Fa- 3 August 1824 §13.
brikvarer skulle behandles med Tobaak, og Tobaak: „Dog er dette Forbud
skal Afsenervarsle gjælde. Saa meddelt og Fr. Pr. 3 Novbr 1798, at Fr.
1796 §29 gjælder ogsaa ved Tobaaksvarer. Fr. Pr. 1 Octbr 1803 for Bergen,
at Dagen ved Bryggetangvarerne skulle gaae ligesom Hjemmel forbi, forsaa
vidt de ere Gjæstgivergaarde.

3. Afhjælpelse maatte paaskrives Lemmen Tobaksvarer i Kjøbt Dagen, da
Lemmerne Tobakshandel i Almindelighed finder Sted og er Grunden
til Forskriftens med Hensyn til Brændevin. Den er ikke saaledes
mindre rigtig, da den Dagen pålagte Forpligtelse absolut nødvendiggjør Afhjælpelse
for naar Lemmen erhverver, og Fr. 1796 i Almindelighed forbyder Afhjælpelse
for Detailsalg finder andre Hjemler.

4. At Fradømmelse af Dagen skal skee inden 3 Dalemænd. Dette
er jevnt over Kredsen bestemt, naar god Grund af 4-8-12 dog den Fr. 16 Febr 1725
ganske Lov angaaende Værdsforsøger f. Eks. Fr. 13 Febr 1745 §8 og Fr. 1700, §10.
skjøn anvendelse som Analogier formodes dette almindelige Grundsætning)

1838.

Kr. for Danmark 2 Aug 1796 § 10. Fr. Loven. 15 Oktbr 1778 Cap 15 § 1.

maa med Ret antagas. — Imidlertid gives Vognstevne i saa An-

16 Sept 1745 Cap 2 § 6. ordninger nogensomhelst Anledning til at antage, at Saadommelsen skal

paa 3 Søemoskad skee Vagant Tilsigelsesret; men da Ret vilde strim-

melig, og Ret ofte vilde saaledes vende stride mod Vagant Natur,

maa man uden Tvivl vore berettiget til at beregne disse 3 Søemoskad

Ret fra Vagant Bopæl til Dom, saa vidt man kunne skee

uden fare for Vagant Helbred. Forordningen for Byggerlauget i Bergen 16 Feb.

1724 § 10, at maa antages som udtrykkelig Forklaring over de ældre

Lov 12 Sept 1818 § 2 om Skylds. Bestemmelser i denne Henseende, at maa dette bemærke, at samt-

lige disse Anordninger alene egentlig tale om Gjældsret, naar Sam-

tykke om Gjældsbevidd, som de anvende.

3. Terminus executionis at Forstand, nemlig 3 Søemoskad. 1-22-19.

For Regl. 13 Sept 1830 § 6. En Følge af Vagant Natur er det vel at Gjældsforhaget i Almin-

delighed paa det ordinaire Ting, men maa bestemtes ved Udvarsel.

Fatalia appell. 3 Søemoskad Termin executionis 15 Dages Res. 30 Aug 1743 for Ber-

gen & Lic Consist. med Res. 24 Feb 1773. Forretten bemærket, at naar Sager uden Tvivl lage Gjældsret i saa vidt

Tilfælde bestyrkende, at de underforstaaes alle Udvarselsforhager, jfr Regl 11 Juni

1788 § 10. der Forligsforhaget gjælder ellers det Øvrige, at undertiden

er mundtlig Tiltale af Forligsbetjentes nød; Kr. 12 Feb 1745 § 1, 3

17 Decbr 1803, ang. Forordning om Forligsmødes afholdelse 3 Maaneder. — 1 Febr 1797. At Forligsmødet ordentligvis er maa møde. Kr. 8 Marts 1797

det kan gjøres bedst forsvarligt Forligsforhaget; med Hensyn til

at første maa de samme Tidsfrist gjælde Danmarken, som i Kr.

lingvantsagar; man skad de förste angaend ett de ei så ütförde, ty förfaranit förbrytarens lif ett enga ond ätt att ingenda en dödsdom i Dagen, maad dommaren ütan Laud kad ha fard —

En förngan skriftermaad finder Rum efter Kon. 9 Aug 1754 § 14 i skedesagar i hegata efter Christian Andrn. 2 Decbr 1741 Cap. 3. § 14. —

38te Capitel.

Om criminel Proces.

§ 1899.

1899

Förfaranit man lagar Lagabrot i nidlöpeg Forstand, ar forfattarend dis-sition goa criminel skriftermaad riktig; man lagar maad skad i mas indskrenkt og efter ret Langskrening retteger Betydning, maa maad utan Laud logga lid i Definitionen: „som gradalet af ett Offentligt", og altsa bear Definitionen saag: „Ved criminel skriftermaad forstaaer den Rettergangsmaade, der finder Sted i de criminelle Sager, som gradalet af det Offentlige."

Den inquisitoriske skriftermaad finder Sted, naar Dommeren ex officio undersöger Sagens beskaffenhed og söger at oplyse den Tiltalte. Det kan ogsaa vere Tilfelde, at Sagen ikke er anmeldt for en Forbrydelse, men Omstendighederne ved Undersögelsen giver Anledning til at foretage Undersögelsen, ex. den dog inquisitorisk. — Den accusatoriske eller Parternes skriftermaad, bestaar deri, at der staaer en formelig Anklager, som begynder Skriftermaalet, og efter Sagen

1899. Naar Dommeren dog, ønskes Sagen anlagt af Forurettede, kan vedkommende selv indstævne, da kan man dertil føre en Række Forskjelligheder, som ikke kunde. Grundsætningen maa maaske være, at offentlig Forfølgning er grundet i Sagens Natur, kan man dog maaske ikke nægte, at den Inquisitoriske, naar den udøves med Maadehold, stammer overmaade stærkt, da den offentlige Oplysning fordrer den ligesaa nødvendige Skjærpelse for Straffelovene, som at dog Forbrydelsen opdages. — At vidne mistænkt ogsaa for Forbrydelsen i den Sag, hvorfor at Inquisition var berettiget til at gaae en privat Anklager i Vegen, er jeg ikke synderligen tilbøjelig.

§ 1900.

1900. Den almindelige Inquisition gaaer egentlig ud paa, at undersøge Forbrydelsen, og opdage Gjerningsmanden. — Den særskilte Inquisition bruges for de ordentlige Forbrydelser, hvorved Overmaalet paa Bevisningen hos Actionæren Anlægges.

Indvendingen i Motiverne at nægte Afgjørende Eed, da den ene Part vil lade sig tvinge, at, naar en forskjellig Anklager er nævnt, Dommeren dog kan vove slagtig Eed at indstævne, og at dette maatte føre til Fundet Eed mister Forf. 21 Maii 1767 paa det bestemteste. —

§ 1901 1901.

sfat Lovbogen lund man nogga rund hos sig, at den ingvisitoriske Proces fandes Rid. mand af grund Anordningen at de skal, at den egentlig i Kon 3 Juni 1796. fand § 27 viser, at Processen er rein ingvisitorisk fra først af, nemlig ved Preliminair forsøgte Pleiegelse; siden efter gaaer den over til den accusatoriske, efter § 29; nemlig naar en formelig Anklager og Defensor fremstaaer; dog viser den i Forening med Kon. 1751, at den er at rend accusatorisk, men sammensat af den accusatoriske og ingvisitoriske.

Det har vore negte omtvistet, om det efter Lagens Natur kunde vore en almindelig Borgerpligt at angive Forbrydelser. Forfattarens Argumentation for Lovkommissionen om Belønninger kan ikke sige noget; til fordi Belønninger bestaaer, at det ~~er~~ er en nødvendig Sag, at Proces finder Sammenhæng

Rid. Lovens viser ogsaa, at dette finder sammen finder Rid. 21 Marts Kon 1704 Skrivelse ikke det. Tilstanden anfører Argumenter kan gjerde stort; til Tilstanden for Pligten til at anmelde til Angivelsespligten er vi ikke vel fornøiet, for da Pligten dog ikke er lige. — ikke desto mindre maae man dog antage, at det er af vore Love i almindelighed et Fuldkommen Pligt at angive Forbrydelser, og de Bestemmelser som omhandler denne Pligt gjør det ikke

1901. Sag mod almindelig antaget per modum exceptionis. – Af 6-4-14 kan man utog sluttes ikke, at det fordi det er den mindste Besværmelse i Christiana 5te Lov af ikke Dage, man ikke fordi Ag for den bestemtes Item af Anklagede. I 2-5-19 er ogsaa en saadan Anklagede fra Regelen; man ikke Lovsted maa dette anlegges alene at angaae Anlag paa offentlige Forbrydelser. –

1902. § 1902.

G.f.t. N:o 17 p. 207. 1. Ikke mindre Kn. 1795 § 22 og 24, og Kn. 1797 § 10 kan ~~15~~ 20 Juli 1824 § 27 1-22-8 skal de paa. Dennes Anklagede gjælder dog kun om Dagen forimmeden dad, nemlig forsaavidt Straffen angaar. – I saadanne tilfælde forbydes Forholdene, in specie Rædselsforbrydelser, maa de dennes paa Skatkommando overlades at indgaae dertil. Derimod ikke Kn. 1795 og 1797, at nyde forimmelden Dag endog Kunne forlige, saaledes Straffen angaar, nemlig i saadanne tilfælde at rekkes og vedbaade Injurier. –

2. Allerede Kn. 19 Aug 1735 § 1, 19 Maii 1741 § 2, og 6 Decbr 1743 vist at offentlige Overgangsdage Kunne behandles med skarpere, men disse Anordninger synes klar at paa Landet, og maa antog derfor, at skarpere i Kunde foretages uden for Vanskelig af Forholdene, men de var i gjort til en Feigt at behandle Dagene og Overtrædelser. Dette er først fast ved Kn. 8 Juni 1796. 3.

1902.

At kunne ikke foreskrives de forskjellige Anordninger i denne Retning for ungdom af forskjellig Stilling og Opdragelse. Ønsket maa altsaa antages, at Lovene ogsaa for Vanvittige i disse Tilfælde finder Anvendelse saaledes, at Vanvittige ikke uden videre kan dømmes til Straf, men at Spørgsmaalet om Tilregnelighed i Tilfælde af Forbrydelse maa afgjøres efter Omstændighederne i hvert enkelt Tilfælde. Hvorvidt Vanvittige i saadanne Tilfælde kan dømmes til Straf, maa afhænge af, om de paagjældende Handlinger maa anses for at være begaaede i Tilstand af Tilregnelighed. Hvis dette ikke er Tilfældet, maa Vanvittige frifindes og overgives til Forvaring, jfr. Lov 1-17-1 og 1894 § 27.

3. Ikke blot ved Gjerningsøieblikket, men ogsaa ved Dommens Afsigelse maa Tilregnelighed være tilstede, forsaavidt den skal kunne føre til Straf. Se for saa vidt Lov 4-24-16.

4. I 1-17-1 nævnte Tilfælde, i hvilke Arrest ikke kan finde Sted, tillægger Loven Politiet Adgang til at anholde Vedkommende, saalænge dette er nødvendigt for at forebygge Overtrædelser af den paagjældende Art. Anholdelsen maa ikke vare længere end nødvendigt, og Politiet maa saasnart som muligt bringe Vedkommende for Retten, der da har at afgjøre, om Betingelserne for Anholdelsen fremdeles er til Stede. Denne Afgjørelse maa træffes uden Ophold og kan ikke overlades til Politiet. Anholdelsen kan ikke vare længere end 24 Timer, jfr. Lov 1-17-2. Lovens 6-17-1 maa antages at være en overflødig Anvendelse af 1-17-1.

5. Naar Forfatteren siger, at Danmark-Norge ikke kjender nogen

1902.

ningen, skal man afslå Begjæret, skal Dommeren vel kun dømme indenfor Saasledes Rammingen, men i indenfor det i Rammingen og Aktionsbortfald som Grunden kan det skee angaaende ganske tvivl. Dette maa ogsaa antages; Ofte vil det i Grunden vi dispositiv lit at nødtage nogen bestemt Saasland; man skal vel, naar Sagsøgeren Dekkalder dennes efter Lovens. Forskrift gjentagende ogsaa Sagsøgtes Bemærkninger om Dekort Retsmøde for rimelig Saasland; Hvorvel det antages at Dommeren vi er dispositiv at nødtage nogen bestemt Saasland, kan Dommeren vi skyde at Dom omfatte nogen Ting, og maa saaledes vore Straffen.

6. Dommeren er dispositiv til ex officio at paase, at alle Formødre Betjeninger Tilvejebringes i offentlige Tinglysningsbøger efter Lov 1735 og 1796 § 32. Dersom skjøde og, at Dommeren ved Skjønsmidlers Hjælp skal søge at indhente nøjagtig Oplysninger. Bestemmelsen om Skjønsmidlers Brug er gjennemgaaet i Motiverne om Intervention.

1-22. 39 og 41 kunne vi bemærke.—

7. Henhører til Motiverne ovenfor og vil det nærmere kunne gjennemgaaes.

8. Den Lov nævnte Lov 31 Maii 1805 om Aggel til Overretten, § 1 og 4 o.s.v. Den er ikke nødvendig, skulde den vides, at Landsretsanke for Overretten i offentlige Sager i alle Tilfælde er uformodent

1902.

Justitsraad Jernæs ogsaa at anbefale i et Brev fra Bergen 14 August 1774,
hvorimod dette i Skr. 1735 §6 og Skr. 1751 Lov Assessor, ~~som Fuldmægtig~~
skrives ved den paa Actor anlagte Stævning, naar ikke
den paagældende selv. —
7. Dec §32 i Skr. 3 Juni 1796. —
10. Det er at sige uden Hensyn til Stævningens Alder. Se Lovens 12 Septbr 1818 §5.
11. Det er ei nogen egentlig Straf, Skr. omtaler. Den siger: „at han skal
forbeies i Kongens og Kommunen." Det er altsaa Lov at Politimesteren
de, som den paagaaer, og ikke indskjærper saa meget strængere Straf, som den
vil, at naar et med indskrænket Arrestforbud gjentagen gaar paa Ret, skal
han der forbeies. Det staaer kun ei i Skr, at han skal indsættes
til Tugthusarbeide. Den foreskrevne Forholdsregel er
ogsaa i sig naturlig og rimelig; thi det er jo Vanskjelighed for,
at han opfattes af den Grund, at han uretmæssig kan faae
Anledning til at undvige af den mindre gunstige Arrest.
Man kan ogsaa anføre som den
12te Forskjel, at formedst den Instants, Retten for i offentlige Lov 24 Juli
Overformyndersager, udnævnte Actor og Assessor er den. Det Skr. 1821. —
1735 §6 og 11, Skr. 19 Maii 1741 §2, 1751 §2 og 5 og 1796 §28. —
Man har herved, om det er absolut nødvendigt i offentlige Sager at be-
stille Assessor?
Det er klart, at Ret kun er foreskrevet i de Tilfælde, naar en i de mindre

1902

belydelige Dagat. Imidlertid ved Anordningernes Død almindelige, og dennes vidt dannet Forskjel i Sig vore vilkaarlig. Man har paa baseret Sig, at Skr. 1796 §25 forudsætter, at Dreiningsmandat er arrestabelt, og at de følgende Paragrafer, som lede ved Afsættelse Tilfælde, dette fælles Sig, og [illegible] maatte forudsætte. Man har dog troet, at Afsættelse ikke kunne nødvendig, naar Arrest fandt Sted, men ei, naar den ikke fandt Sted. Imidlertid er det nogle Formodning at antage, at de Bestemmelser, der lede ved Afsættelse, ogsaa finde Anvendelse paa mindre indgribende Arrest Tilfælde. Man har dog troet, at Hovedregelen finde Anvendelse, at naar Dreiningsmandat var arrestabelt, var Anklagesagen ex officio forfulgt til at Endemaal Afsættelse, men allerede heraf har man antaget, at naar Dreiningsmandat var paa fri Fod. Kunde han selv sørge for sit Forsvar, og heraf var Nødvendigheden af Afsættelse ikke saa [illegible] Formoden, naar [illegible] begrundet sig. Ikke Sjelden følger dog Rater i Praxis ogsaa Grund til at foretage noget for Sig. I [illegible] saa skal til at Kommunikation paa den tiltalte Afsættelse og gives at engagere Sig en anden Dagfører, naar imidlertid Sagen man Rad antager, vore ikke ikke Grund. ~

1903.

§ 1903.

1, At 6-6-3 ingen Eiendomsret af, naar nogen Ret, fra den Dato den naturligviis i vore Dagsögar, da den af Kd. forfattede skjønt for et betydeligt Antal med Bestyrelsen af Dagsörer som Dagsögar, dette af indlysende og rigtigt. Retten ples at Dagsögar, hvormed den bestyrede Dagsörer Lön af Justitiarii Sældmodtig, og naar i Relation til Retten betragtes som en Kronembede i Forhold til andre provede Kont. Den publicerede Dagsögar Lön altså ei synes at bör, fordi dens Sældmodtig bör. Lön altså naar Retten ples som Ret bör, Lön kunne Dagsögar ~~bör~~ bör.

3. At forstaas ej, at Arrest ei kan lægges paa Lön, naar Dagen ved gerade, som naar den er offentlig. At man ogsaa i offentlige Dages Lön kunde gaae Arrest, naar man skulde borgen, seges ofte i ældste Forfatter, at ved almindelige —

4. At der omtales Forskjæl ved i Dagsögers mand Dagsögernes Embedsmænd — Lov 24 Juli 1827 —

5. Det Lov anmerket Resol. 11 Maii 1742 f. ophæver ved Kn. 19 Maii 1741 f. At fastsættes, at Justitiarii Sældmodtig og Kronembedet i Kjøbenhavn ogsaa Collegium i offentlige Dages, efter Kn. 24 Juli 1789 for Danmark, 24 Octbr 1806 og R. 27 Marts 1800. — I Henseende til Dagens Afgjørelse

14 Sep 1830 §§ 199-202. 206.

1903.

er der dog en betydelig Forskjel, naar den første gjøres, og naar den forb-
res offentlig. Dommeren er nemlig i dette sidste Tilfælde ex
officio pligtig til at sørge for de nødvendige Efterforskninger til Tiltalens Begrundelse, 2.
og den paalagte Tiltalemyndighed i saa Henseende. – Er Tiltalen
gjort, kan den dømmende Ret i paalagte Tiltalemyndighed ikke forandre 4.
med Hensyn til Gjerningens Art, Tilstand o.s.v. 5.
Men da Dommeren er kun paalagt en indskrænket Ret, med
mindre de fornødne Efterforskninger ved Hovedforhandlingen skulde vise
sig at være i det Væsentlige, som mangler ved Tiltalen, kan ved Dommen
ikke ved indskrænke Tiltalens Gjenstand, Gjerningens
ved nødtagelse Karakter af Forbrydelse.
Den nødtagelse Karakter kan have to Arter af Forskjel.
Den kan nemlig være den, at den ene Forbrydelse kommer
paa paalagte Tiltalemyndighed i indskrænket Efterforskning, og ved den
ordinære Fremgangsmaade paalagte Dom over den ene Forbrydelse,
og ikke paa de fornødne Efterforskninger ved Hovedforhandlingen.
6. Undtagelser. Dette er altsaa en Modification af de almindelige
Regler om Undersøgninger.

1904. § 1904.

1. Corpus delicti bestaar i fem Erfordringer:
1., Handlingen af de Gjerningsmænd, der konstituerer en Forbrydelse.
2. Foruden man paa de Objektive ved Handlingen hører, forsaavidt
den de objektive Egenskaber til Corpus delicti, nemlig den

forbrydelsen Beskaffenhed i Forbindelse med den i Aktenskrivelsen fremdragne Sags forskjellige Omstændigheder, som kunne have Betydning for Bedømmelsen af Forbrydelsens Natur.

2. Undersøgelse af de personlige Forhold, der gjælde Forbrydelsens Tilregnelighed, og de af den tiltalte med Handlingen forbundne Indicier.

4. Den Straf, som ved disse personlige Forhold bliver forskyldt.

5. Tingen, som frembringer disse Forhold. (Denne sidste Bestemmelse med de her ved Kapitel I. Paragraf 3. nævnte Undtagelser.)

Forestående Maaling har at regge rigtig, idet endog at Tiltalte kan vorde tilstrækkelig Grund til at paabegynde Inquisition.

a. a. Ofte ved Overretten Aaarden 2 Decbr 1741.

β. Jvfr. Aaarden 7 Decbr 1818 cfr 25 Aug 1821. 28 Juli 1824 § 36.

b. D.L. 6-17-14, men ikke 15 Aar. Den modsiges, da det heder, at det er skal ingrimmet i Aandet Hvad alene D, men i den sidste Lov. Dette maae vist gaae ud fra den Grundsætning, at en Undersøgelse kan ikke blandt Andre indskrænkes til en Overtrædelse mod Love. Dersom man ogsaa antog at en Overtrædelse mod en moralsk Pligt, maae den bestaae af en Handling, der er nogen Synder:

c. At det skulle gaae til Hverken i det enkelte og enkeltstaaende Tilfælde vore grundet her, at det Enkelte kan nogle Gange være ikke Tilfældet af det, det forudsiges at være skal, og skulde saa det Tilfælde, for hvilket det bestemmes, ikke

1904.

Jvrd Ingnitionen ~~for~~ Landstrøm, for Tyveri uden Grund. Ifr 18 Aug ~~1766~~ 1767 nævnt, at Ingnitionen skal paa ethvert Brandstedet, hvor bestemmelse Lov er anført hvad Grz. der uden Tvivl for Fuldstændighedens Skyld, at er en Pligt af Ingnitionen, som Lov ikke har Lov bekræftet. Derudover fordret at Offentligheden ved en saadan Ingnitionen ethvert Brandstedet.-

2. b. Pl 20 Marts 1800 nævnt, at Ejer er bekendt, hvis det Tilfælde er skeet og bekendt med den afsiden selv Lov, hvis at denne skulle ikke udfordret, naar Tilfælde medgaard Tyveri. 6-17-10 fordret blot Tilstedelighed, naar Ingen kunde i Tilfældet bekendt; hvorved hvis at primo Overdringer at gjøre den almindelig i alle Dage. Imidlertid maa det vel antages, at ikke ogsaa skulle kan hvis, skiftet end maa bekræftet ved Pl. 28 Marts 1800. Jvf bør ogsaa mærket det af forfatteren § 1905 nr. 2 og 3 Anførte, der maa høre under den ingnitionens Præcept. ikke 1796 § 25 for nærmeste hvis Dage, hvori Arrest skulde Sted; dog maa man vel nærmere bekræftet lide at antage som ikke, at forfølget i andre Tilfælde, saavidt muligt ogsaa bør begynde inden 24 Timer, og i at Sted forlanget og tilbageget med den mindste Fristelse 4 Dele er nødvendigt; hvis man kunde det tilstedeværende Vanskeligheder saa Tilfælde

Lø at Sjøn d Sporgsl Afklaring og Fod vanskeles bringes tid
Handels. Confrontation Lov entred Fund mellem to Haagge
Land, eller mellem Fund Vidner eller Dagsmænd, eller endog
mellem Tiltalte paa den ene og Vidner eller Dagsmænd paa
den anden Side. —

I. Dette Sagens Hjemsted af Sagens Natur. Det Grundsætn vidt vore
fordomsfrit; Ja de maa skjønne vi vide, Sjøn d Pligtige ved Land, sidst
Fod Jorden anvendelse. Regen kommer til under Lov at forskjellig Sin
egen Retsgrundsætning. Imidlertid maatte den Haaggjældende efter 1-4-1 Sagens
Lø at gaaes Vidnerne tilstaaende. — Dette vide vore ligefrem,
naar mand vi andre Tilfælde, Fund Jord vad; Imidlertid, om mand
endog vidste dette, maatte Jord overvore Vidnesbyrd, og Grun-
den Land Jord de Tilfælde kommer til ved Lov at vælge Sagen
vinder mere ved den Regime: i Jorden at lægge Vidnebyrden i
Lov den Forskel, at naar den Haaggjældende Tiltaget, og Vidnerne
Hvad stammer overraind, Jan mand lade Sagen Udfaldet Jord.
At Land Regime ogsaa stammer overraind med den nu gjældende
Regning "at den bør Jord" indsat Lov, ligesom Lovgivningen
ogsaa Jer vide vore ønskelig, eller i al Fald ganske overflødig. —
Lov. 28 Marts 1800 Lov som Analogie Jerfor anvendelse. At den Grun
gangsmaade i Jorden at lægge Vidner i Lov stammer overraind
med Langsvarend Tillæg, vider Lov. 1796 § 28. —

1904.

6. Grund at skjøde af 1-18=1; skjødet dat. er ikke tinglæst; men tinglæsning er den 1791.

7. Gr2 § 96. Dal mord Reskr. 29 Oktbr 1773. Hvis kan modtat Reskr. 23 Oktbr 1795, som bestemmer, at naar en mistænkelig Person i vil svare paa Spørgsmaal i Anledning af dette Forbrydelse, skal han sættes paa Brød og Vand, indtil han svarer; dog advares han først. — Dette synes at være klart nok, men er det ikke. Det er unegtelig ikke med sikkerhed, men det vil tvinge sandheden at bekjende, og i alle tilfælde vil man ikke tvinge nogen til at forklare sig imod sig selv eller andre, hvorimod det er muligt, at han er skyldig, men ikke andre, som man mener, han kan forklare. Det er skal. at Brød og Vand, og mener herfor staar med Mark, ingelst Gr2. § 96. —

8. Det interesserer Retten paa den ene Side at faae Overtrædelser paadømte, og paa den anden Side at Politiet ikke skriver sig for sine Fordringer, ligesom det og maa være Retten af Vigtighed, at den ikke kommer til at tage med ved Dom, som den senere finder at Grund for. Jeg forklarer det, at man i Land skulle den fuldkommeste Ret til en Overgivelse i Overgivelsesfeget, hvorimod det, uskjønt dette ske

naar dog skal søges alle mulige Oplysninger for at erfare, om Ildebrandsstad
Jansstad Lund drøgt i Live. Man regne Lov til, først Vidnernes
Forklaringer, naar de kommer i Overens med Tiltalte, stemmer over-
ens, vor formodent at lade ham ladige fanne. —

Man har spørgt, hvorledes de Sager forfølges mod dem, som
modvilligen udeblive ved Forlovnaers forhør? Sagen anlage
Anvendelse af Tvangsmaalsreglerne. Under Hensyn finde dette passende
her, da de ikke forudsætte, at Tiltalte kunde udeblive i de Landsbys
Tilfælde 14 April 1774 ikke hos os; og Stadfæstelsen i Kjøbenhavn bestemmer
derfor, at man ved Magt kunde lade dem finde. Dette er ogsaa
antaget i en K. Res af 3 Maii 1800. Tvangsmidlerne forbrydes
Sig 1–17 og den Bestemmelse, at Forholdet efter Nr. 1796 ikke
Sagen vedkommer. Hvis den Udeblevne gjør Modstand kan
man efter Omstændighederne bringe Skaden

De være ei Vidner, men Deponenter og kun for mødte ved Vidnernes Aflæggelse tilstede forh. —

§ 1905. 1905.

1. 2 og 3. Forholdet ikke § 1904 Nr. 3.
3. Cfr. Rs. 5 Maii 1797. Dette Nr. forholder ogsaa under Nr. 3 i § 1904. 3 Juni 1796 § 38
4. Hvorved lagdes den Tiltaltes Straf for Uregelmæssighed. —
9. Endog ved Dagen er afdragen ikke dømt, som her nævnt. —
10. Forv. 3 Juni 1796 § 38. Rs. 5 Maii 1797. Dom bekjendt er dersaledes
ordentligvis 15 Dage, men dog i visse Tilfælde 14. Se for øvrigt Nr.

Lov 24 Juli 1827 § 8 efr. og Lov 26 Mai 1830.

24 Juli 1827 § 8.

1905.

nemnd 15 Mænd som criminel Lovrække, og de Ting der først fyndt, som
om de ældre Love i den Landsdel burde ved forandret. Alle andre
Lovlid ikke antagelige. Alle der vi vorde dog de Lovskabte Ændring
ved Landsting at gaae ind paa en saadan Forandring, hvorved de
ved de nemnd 15 Mænd vare antagede at bore skal ordinere
ænne for Sin.-
Endvi var der nogle Forgymmaal, som dog. endnu skal forbigaaes
ved En ufuldstændigen affandtal, betreffende den criminelle
Proces:
1. Bond anne anfort at ordentligvis den første Actus i offentlige Sager at skulle indledes. de Gravationer, som dennem paa-
skiller, ere enten specielle eller generelle, ligesom de enten
bore hentyde til Overtrædelsen og den Skyldiges, eller gaae
ind paa at undersøge Personernes Stand, Stilling, Alder, Kiøn
o.s.v. At de generelle Gravationer ere af Vigtighed indskrænkt,
fordi man dermed, saavel de Skyldiges angaaer, skal tilveiebringe
Bevisning om den Acts, forgrandt Lovens, ivorvidt den
skjønnes o.s.v., og fordi de ikke bore Hensyn til Personernes og Stedets
med samme Bekjendtskab om Ting, som i Sagen kunne afgive
Bekjendtskab. Endelig ordentligvis med Dommerne noget
Lands samme, ellers skal dog at Skyldige bemodiges om, hvem de

Lov giver mere ellet mindre Bekymring end sædvanlig. Med hensyn til det vil det være overflødigt at bemærke mere end Modsætningen af den, som vækker mindst, fordi Undersøgelsen derved først kan antage en mere forskellig Gang, og man derfor kan komme lidt af gaden gradvist.

2. Man har først, om egen Bekymring at absolut nødvendige for at en Lovs Ophævelse kan have Retsvirkning? Skulle man forstå den i almindelighed, og derfor Lovs ophævelse som Grund, at man altid maa have lidt større Ret for at handlingen er begaaet, og at man, naar man vil forstaa den, ikke staar nærmere ved den yngste Lovning, at den er bedre, at Retten gaar frie, end at være ilde straffet. Denne Argument er meget letforstaaelig. Det er mange Gange, at den første Lovbestemmelse, naar man undlader denne Straffen, har naaet en Fortrydelse hos Lovgiveren, at han i Lovs forandringen ikke har taget Hensyn til egen Bekymring, ikke har villet vove en Gjerningsmand, at han bekjendte, naar at Ret skulle stride mod Retsbevidsthedens klare Dictater, at lemmedes Gang. — Ret Lovs mere gaar dette Argument imidlertid ind paa Indvendingen, at det dog er det fornuftigste, at Lovbryderen bekjendte for den Undersøgende dommer, og at saaledes at Lovsforandringen medfører Argumentet; naar dette kan dog ei siges nogen. Hvis naar man nu finder, at Lovbryderen virkelig virkelig bekjendte, saa er det jo, fordi han vidste, at naar hans allerværste er overbevist, bliver han straffet. Dersom han derimod det modsatte, lod han ved bekjendelsen vove. Dagens Natur fordrer altsaa at benytte Ordet. Man af vore positive Love har man dog argumenteret for at modsætte

1905 fuldkat, in specie af Ltr. 21 Maii 1751, hv. i §2 synd at forbyrgend bv. paa
Lyndrekt som Vidnesbyrd, naar dr at dy nogga saa. dr. gaaer dessl
ingenlunde ind dyssa, naar kun paa at bestammet, at man ikke long
egen Vidyndelse dy vi skal sted dom i Sagen, forend alle nødige Ly. dom
Lysninger om Sagens Omstendigheder ere blev indbragte, hvilket at af
finder, som i dr Sag i vor Criminalprocedit's Lund Rand at skemel sa.
skrive kommer ogsaa den Omstendighed, at Christian den 5tes Lov i 6te vedk
Bog, in specie i 6te Lap. 2den hvor dr forbydes egen Vidyndelse, naar af dorb
kun dr skal omhandlet Forbrydelsen, hvilket synes at gøre bog
paa, at egen Vidyndelse vi at forstaa. Alle ord Forsvarer 3. fe
i denne Sag.—

Skad Tiltalte bi Forbrydelse, hvoraf Livsstraf følger, kunde dr dess
anden anført skriftlig Grund. Man kunde paaberaabe sig den ove
Grund, hvorfra Ancordningerne ovn Forsvarer skal bi at bise 4. d
og Forbrydere og forbrydt kun bi dodden egen Ind, og ifølge
draf sige, at siden Loven i kunde handhæve vilde, at dr skal skal
vorde Lovgiveren ovn at gøre al saad Anstalt bi at be
skaan, hvad han skulde dog neies, at Livsordn i Kongel Kraft
skal omgaaes saa. - Imidlertid vil dr nogle kunne antages, at
egen Vidyndelse kan at forstaa i si ovn saadan Maaning vilde, som
omtalt er bivirk, skaad i Ord ovn Skrivt vilde Vidnesbyrd.
Actum for ogsaa paaberaabt d. 28de Jan 1796. hv. i vil som Straffan

1905.

paa Liock anvendt i det det omhandlede Tilfælde, naar Tiltalte er ikke
tiltalt. - Man har det først at bemærke den Grund og Anledning som
Lovgiveren sidstnævnte: Ordet er der først ved Fr. 30 Sept 1808, og
kommer ogsaa den Analogie, som man i denne Henseende kunde tage
af den. Den kan altsaa ei tillægges nogen afgjørende Betydning
her. Med Hensyn til de paaankede anførte Kronikker maa man vel
antage som Regel, at ingen Straf maa idømmes anvendt paa
Forbrydelsen, naar det dertil kommende, strengere Straffebud, allerede tilbør-
lig er ophævet, uden at egnet Bestemmelse herom er medtaget.
2. Paa den anden Side har man ogsaa fundet, om egnet Bestemmelse
kan udgjøre et tilstrækkeligt Grund i Omgjøringsøiemed? I første
Tilfælde er den nysnævnte Bem. Stk. ved Fr. 3-18-15 No 1; man vil der
neppe antage egnet Bestemmelse i Lovsagen for utilstrækkelig; se Rosted
om Lovens Gp.
4. Ifr. Fr. 20 Feb 1789 viser, at det ved den arbitrære Straffs Idømmelse
skal lægges hensyn til Tiltaltes forgangne Levnet, og at dette skal
maa oplyses. Da denne Bestemmelse i nogle Tilfælde skulle vanskelig,
bestemte Reso 20 Dec 1799, at naar Tiltalte intet var med at stem
med, eller fandt opsøgt Fr undvigende i lang Tid, maatte saadan
Oplysnings Undersøgelse undlades. Reso viser ikke i sin Fremstilling,
at den fremmede, som fandtes i Fr 1789 d 1, ogsaa skulde lægges til Grund
ved Idømmelsen af arbitrær Straff i denne Tilfælde.

1905. 5. Stevnede Dages at dommeren kræfftigst kie at Sagen optages Dagsudkie dømt for i 6 Dages ~~Frist~~ Forkyndelse, 1-5-8, eller nogle Longere, naar de ere fornøden Mellemmand. Forn. 1796 §23. Saa længe Loven det nyder tilladelse, at de kand forkynnes Dagen optagen. Saaden Dessuden si vilde nist skride med ~~ordinaire~~ nødvendigt Aand, en Speciel med Forn. 1796 §34, hvori de kaldes ved Forkyndelsen Lovens Ord. for for Forsømmelsen o.s.v.

6. I Hoff Retsted kand Underdommeren i ved paadømte ordinaire Dages, saavelsom Lands- og Byes-Dages, Dog gjælder det de ogsaa ved Herredsdages.

39te Capitel.

Om en Sags Optagelse til Doms

1906. §1906.

Den saa omhandlede Reservation i Art. nødvendig, Hvi enhver naar efter den 3 Juni 1796 kand det lide at Grundkommet med sine Grundinger med det samme ved Forkyndelsen fra Vidnet gaaet Grundkomme, om saa end i nødtørftig saa forbeholdt Sig samme. Dend følger heraf Loven Art. bør ved nødvendig maatt ogsaa ved betingede Forkyndelse indtræd i nødtørftig og fuldmagt. ogsaa indtræd Forkyndelsen i frivillig og nødvendig; frivillig, naar den indtræder den af egen Drift, nødvendig, naar den

1906.

forordnet at antlade den. den første fundet ordentlig nies Ret. den
sidste for mand dog grundlag paa: Sjæn Adroit ved skat mod i
Hjemstavn og i Exportten ikke laes mere end 2 Gange. Viset skal
altsaa skat kalk 2den Gang, uagtet Jon i Barndigt lit at laes femte,
uagtet paa antlagelsen, om Jon end ikke vilkaarlig gjør sig
den nødvendige Indladelse Lan undvinde indtrede i retskraft og lov-
kraft, ligesom Afslagelsen lit dennes.

§ 1907. 1907.

Afslagelsen skal rigtignok ikke ved en Feilskrift fra dommeren, naar
ingen Leilse skal finde Sted, men skal den vorde Leilighed om Afs-
gelsen, da skal det ved en Kjendelse, at finde paadom med vore
motiverne, og altsaa indbefatte fremdeles Afslagelsen kan paa ind-
skrænke ligesom Indladelsen. –

§ 1908. 1908.

1 og 2. skal mand gjøre skyldig grad, om begge skulde finde en enig
i Afslagelsen, i hvilket Fald der ingen Grund kan vorde lit at
nogle paanum, deres om Dagsforsømmelse skal forlenge de 7 Dage
Fald ester § 1796. at de ikke er nok, at den om Dagsfald kun lit den
anden begjæring om Eidsfaldelse, mand skal benytte sin forskr
Domstols skøn. den almindelige Regel i skr. at en bestaaet
Grund skal gjøres, maa altsaa i nærsk Fald gjælde. En saadan be-

1908.

stunk Grund mon alid oggjord, og naar Sta at Lysedr. skjunk dommarud i Lensloffad skulend at burd beskaan Lysfallesen ud oftaga Dagan, mon ellerb Sta.

3. 1-4-32 og Kr. 3 Juni 1796 ud nygga gaasend Kunglet. dat foreskrifted, at Lysfranted indbeard, og at altsa som andre ga saaf dat skal dommand ofsas at fremlagsa Brew og Vitnesbaarnmesan grundat pa skal: gaa dend Forskjelsing, at Lysfranted ansaa skulland at faa inkalt Dagan: saaglig beind Oftagesan konventional. K. 1771 at kunnad at nagtigga Kunglet, skjunk at nagga ud dem Lysedr. at kraf gjaa ved Ting. da Forlengelsen behandlaing ofsaf nil skjegt og ufaa dr. Skillsig ejundrad, at naar dat gaa dan ud Sid gaasan ve Lysfallesf, og gaa dan anden gadkjendt Kjundad og gaasa ve Dom, skaud mon ofsa skraged at lagg Dagan under Domsmisf, for dersad enkand ud Gjendesf at beskaan Lysfallesen, ulen og at offige Dom o Dagan. Sta skud ved dat Kjundad, at Dagan oftaget lid Gjendesf ulen Dom, altsa ulen Vidnesbyrd dog bruged mon ogsa undertiden, naar dr gaasa skud, skraa at offige Gjendesf, skorved enkand Lysfallesen bevisget ulen offlaand. Skuldst skjer saa Dagan altsa oftagen.

den første Strafgangsmaade at dog ret vund ubetinglig og fjernt
at stemme både med Loven, især Kgl. 3 Juni 1796. gives nu da
gen gradvis mere skarp alternativ Klagelsi, uklads dennem
ret til i fremmedsteds lid dommen ved de Grunde, der bevoger
dem til at vælge Livsstraffen. —

§ 209 1909.

Skarpsindig Handelse er ved Handelse, hvormed bekjendt, at en Dag,
der forsøgt er gentagelse, straf skal proceduren ved samme Ret.
En saadan Handelse afsiges vi altid af den samme Ret; men den
ogsaa kan ved Appelinstantsen, hvorpaa man har mange Exem
pler. —

At ved Skarpsindig Land findes Ret i criminelle Tilfælde
af stand det omvendt er barokt. Man maa dog ogsaa ved Appels
sat i criminal Tilfælde, da er dette ogsaa rigtigt. Ret er det saa, at
Forholdene er vi gerlige til at følge de forskrevne Regler, man
formaa finde mon vi end, naar man undtager en modsat Ord
ning; thi Skarpsindig i criminal Tilfælde er jo vi forbudt. Der
ved kan det ikke skee, forskrifter en saadan Strafgangsmaade findes
hvilke dommende Myndighed og Appelret; thi Grunden at de criminelle
Tilfælde ogsaa Handelse er vi bestaaet, da Tilfældet, hvormed den beva

909. afsagt, naar ej Forkastelsesdom vinder Stadfæstelse, men Sagen bliver hjemvist til fornyet Behandling for Underretten. Herimod er ej Forskellen mellem Ankefrist og Appelfrist afgjort, og det fremgaar ikke, hvad der kan være Anledning til, at Fristen for Ankens Fremsættelse skulde være længere end for Appellens. Det paaberaabes, at Fristen for Ankens Fremsættelse bør være den samme som for Appellens, fordi Anken ligesom Appellen kan have opsættende Virkning. Det maa imidlertid antages, at Lovgiveren ved at fastsætte en længere Frist for Anken end for Appellen har villet tage Hensyn til, at Anken ikke har opsættende Virkning, og at Fristen for Ankens Fremsættelse derfor bør være saa lang, at Parterne kan faa Tid til at overveje, om de ville benytte Adgangen til at indbringe Sagen for Overretten. Fristen for Ankens Fremsættelse bør derfor ikke være kortere end 4 Uger, medens Fristen for Appellens Fremsættelse, naar Sagen kan indbringes for Overretten uden Mellemkomst af Landsretten, bør være 2 Uger. Det er ikke fundet nødvendigt at optage Bestemmelse om, at Fristen for Ankens Fremsættelse ikke skal regnes fra Dommens Afsigelse, naar Sagen ikke er paadømt i Overværelse af Parterne eller deres Stedfortrædere, da det maa antages, at Fristen i saadanne Tilfælde ikke vil begynde at løbe, før Parterne have faaet Kundskab om Dommen.

12 Sept. 1818 § 15 — naar, om man ikke derat til har Modparters Samtykke, ved Landsretten Ankefrist.

40de Capitel

Om Retsdomme.

910. ### § 910.

Forfattarnes Definition er ei rigtig; thi den giver begrebet om Retsdomme mere af Sagen, men ei om Dommen selv. En Retsdom er vel vistnok først en Dom med Kjendelse om, hvad der efter Sagens Omstændigheder med Rette er at dømme, men den er ogsaa en Dom med Kjendelse om, hvad der efter Sagens Omstændigheder med Rette er at dømme.

Allerede Lagens Ordsprog: Dom i Sag bekjendtgjør Dom i Sag. Paaanker er det

1910

fuart saaledes med — Hensyn til Dommens Grunde, fuart den med Konklusionen, fuart med dens Ord i Forening med Grunden for samme. Alle disse er de afgjørende Dele.

Endelig Dom er den, som afgjør Hovedsagen selv. Alle andre Domme er Domme under Sagen. Interlokutorier er saadanne Domme, som normalt kun handler om Afgjørelsen af en enkelt Question under Sagen, uden at denne Afgjørelse nødvendig skal blive Indledning paa den endelige Dom.

I disse Tilfælde maa der skelnes mellem Grundlaget for Questionens Løsning, nemlig Hændelser og almindelige Regler, paa den ene Side og Resultatet, hvortil man er kommet i Grunden ved denne Undersøgelse, paa den anden Side.

Interlokutorier kunne være af en dobbelt Beskaffenhed.

1. Enten ere de nemlig saadanne, som blot afgjør den Retsregel, under hvilken Sagen skal indordnes for Indledningen paa den endelige Dom.

2. Eller ogsaa kunde Dommen ved den endelige Hovedafgjørelse ved samme, hvorvel den normalt kun hører til de enkelte Præmisser.

De første Tilfælde ogsaa kaldes Interlokutorier i Egentlig Forstand, hvorved bestemmes, at et Bevis skal føres. Det kunde jo i Dommen ved Hændelsen, man kan lade siden afgjøre, om det Bevis skal komme i Betragtning, eller ej. De sidste Tilfælde kaldes interlokutoria kun vi Sententia definitiva, f. Eks. ved Hændelse, hvorved et Bevis nægtes ført.

1911

§ 1911

1. Hvis Ophavsret findes, kan det Fremgangsmaade, ved hvilken Fremstillingen er blevet til? Regler herom findes, endnu mangler det. Man kan sikkert sige, at man ikke gaar helt galt, naar man antager, at Ophavsretten er saa lang tid, som det tager at fremstille et lignende Værk ved en Fremgangsmaade som den, hvorved det paagældende Værk er blevet til. Denne Regel er naturligvis ikke helt nøjagtig, men den er dog saa nogenlunde praktisk. Den er ikke helt nøjagtig, fordi det ikke altid er muligt at bestemme, hvor lang Tid det vilde tage at fremstille et Værk ved en bestemt Fremgangsmaade. Den er praktisk, fordi den i Reglen vil føre til det Resultat, at Ophavsretten ophører, naar det er blevet Enhver tilladt at fremstille Værket ved en Fremgangsmaade, som ikke er væsentlig forskellig fra den, ved hvilken det er blevet til. —

2. Ved Udtrykket af det ovenfor nævnte Princip maa man nøje sig med at give det Navn, som det i Øjeblikket har. Ved Overgangen af Ophavsretten til Arvinger bliver den jo bevaret. —

N. J. A. A. 3. 1. 1912.

§ 1912

1. Ved en valgfri Fremstillingsmaade forstaar Lovkyndige en saadan, hvor Fremstillingen er bestemt, saaledes at Kunstneren er stillet overfor flere lovlige Alternativer; f. Eks. valgfri Mønstre ved Broderier, Lov er at Mønsteret skal være fuldstændigt. Disse Udtrykninger er forskjellige: —

a; Den egentlige Udtrykning, hvor Udtrykningen er tvingende Regel; f. Eks. Regelen Jacob er Mønsteret ved Broderiet, nemlig Jacob i Mønsteret, skal være Jacob.

b, fra en hypothetisk Dedning, hvor Præmissen saaledes formelt Regel lige
saavel, endog under en vis Betingelse, maa alternativ. f.Ex. Dersom han
Læge er, da er han lærd, — Da nogen Anden, end han, ikke er Læge,
engang Andet, følgelig maa den samme ikke være Læge. —

Først skal vi vise, at Dedningen, hvorpå en Dom beroer, maa
være kategorisk. —

En Syllogismus cryptica er en saadan Dedning, hvor Regel af den væsentlige
Præmis med Dedningen mangler, men i det mindste ikke lader sig tilføje.
Forsaavidt nu en af Præmisserne er udeladt, kaldes en saadan Syllogismus
en fuldstændig. En saadan Udeladelse finder Sted, naar man vil indføre sin
Dom. Hvorved opstaar det Spørgsmaal, om Præmisser i Dommen
ere nødvendige? Hertil svare Nogle nei, Andre ja. For den første
Mening taler anført, at naar den første Del af § 1-4-13 taler
om Overbevisningen, synes den at være tilstrækkelig for sig, og at Ordet
Ret. som den, der har sin Dom, i Betragtning, i sine Øjne er for-
delagtig. — Man må, for gottgjør den tilbøjelige Mening at
Dommeudtalelsen maatte være fuldstændig Præmis af den første Del. At den første Del
maatte være Præmis i Dommen, maa vel kunne indrømmes, men
heraf følger det ikke nødvendigvis, at Dommen skulde være
Præmis i Aften, ja endog aldeles unødvendig; men endog meget
indskjærpet finder Mening sig, at Aften endog ikke formaaede at ophæve
Hvorvidt det først at Spørgsmaal om Ret Præmis, afhænger Dommen af

N.J.f.N. 13 p. 170.
1-5-22.
1-9-10.
Kgmnr. Ordn. 8. Marts 1720 Kap 18 § 19.

1912

Nu maa vel den første Del af Dst. ogsaa lage Bestyrelsen „dom“ i sammenhæng, og naar den da bleer ved Dømmingen, at det Ekstr. at Nu kommer mund fremmefør. Dersom er det rigtigst for Forsvarer at forsøge om d Grund, der maatte vende Tiltalte. Ikke blot fordi det ikke for sig maa interessere dem, men især af den Aarsag, at d kedes Grund undersøges og bliver bestemmende for, om de vilde appellere eller nu. Dom 12 Sept 1818 Som ogsaa har mærket, da den bestemmer som Regel. Det er en Undtagelse, at Høiesteret i Almindelighed ikke bør Egentlig for Fremmelsens Ord som dømmer. Nu fal, naar Tiltalte skjøn = eller afvises, Grundene dertil anføres, samt det deliktum nøiagtig, hvorfor en Forbryder er straffet, naar den ikke blot skal fastsættes en Underretning Rette Dom. Alle pligter er befalet, fordi det i Særdeleshed ved andre Forbrydelser af samme Beskaffenhed vigtigt at vide, for fuldkommen Forbrydelse kan forsøges at Dømt.-

3. Ogsaa i criminelle Sager maa Dommeren ikke gaae udenfor det i Stemningen angivne genus causæ, da Stemningen har en Sindsmanden. Ikkenfor Forholdene kan man ikke gaae, da, som forsøges at vinde, dette vi angaaende er dette ikke at maatte gaa nogen bestemt Forklaring.-

4. a. Ogsaa de dele Skjønsgrundene vinder. en Del af Sagen eller Fuldstændig angaaer. I saa Fald skal Dommeren

ved Dommen at utbryte sig saaledes, at den Tiltalte skal betale sagens
Udgift til Statskassen, som godt Skjønt bestemmes.

b. Forsv. udbryder sig alt for almindelig. At Land ingenlunde vore nogen
Hjælp for Dommeren at forebygge nye Krav mellem Parterne i samme Sag; thi naar Parterne have nedlagt en vis Faastand, og denne
er ubestridt, kan Dommeren gjøre, hvad det er nødvendigt, følges dem;
thi Faastand kan jo ikke ved Forhandling ændres end ikke Gjenstand. 1-5-12 er ei forældet. Man finder Dommeren ikke bruge
saadanne Bestemmelser i Dommen, som i denne Sag anbragte,
gjorde den jo tydelig i adskillige Resultater. — Det er ei rigtigt,
naar Forsv. sige, at endelige Dommen skulle være ubetinget. Skatteforfatterne Lagen 4. 202. i Lov mene sige, at den betingede
Dom er ugyldig, som formedelst Lovens Skatteovertrædelse intet
medfører, thi Forfatterne Tanken. En Dom, hvorved Tiltalte
kun betinget, kan jo ikke sige at være saadan, da den afgjør Tiltalen,
hvad enten Betingelsen — Lovens Overtrædelse — indtræffer eller ei. —
5., det er ei i Loven bestemt, at Dommen skal begynde at
løbe fra Forkyndelsen, men 1-22-19 synes snarere at ville den begynde fra Dommens Afsigelse. Thi ved senere Anordninger er Alt
bestemt fra den 1735 § 3. 18 Feb. 1742. Lov Reskriptsvæsenet er Dommen 8 Dage. Reso 16 Novbr 1797. Dommens er 14 Dage eller 8 Dage

1912.

Denne naturligvis ei altid fattet, naar man paalegges at gjøre Regel; man
efter den dog ogsaa lidt da paa. Saaledes naar man f.Eks. skal levere et Hus
Dommeren fra Fly, kan man gjerne paalegge Kommunen under en
vis Straf at levere det til dags eller 8 dage efter Dommens Forkyndelse.
I mange Tilfælde maa denne Termin nøie iagttages, f.Eks. naar en
Gaard skal fraviges, saaledes gjerne skal paa lid Søndag, men ogsaa
de fastsat man til 14 dage eller 8 dage efter i forbindelse med Søndag,
og bestemmer altsaa saaledes, at N.N. bør lie næste Søndag 8 dage
efter denne dennes lovlige Forkyndelse fraviges osv. Den Hjemmel
denne er ingen terminus executionis, man forsaavidt at gaa
ind paa Regel, som skal gjælde, ogsaa ikke at strege eller fastsat der
for en Termin, som er urimelig. —

6., I denne Lidet bruger man ogsaa i Dommen i Fastsæt-
ter den Form: „under Arrest efter Lovens", saaledes ogsaa
Ønsket mere passende end den anden Terminologie. Naar
Dommen paalegger at opskjøre et Hus eller lovlig, passer
gjerne: „ubehæftet Evang", eller: „under Ubehæftelse efter
Loven."

Denne om terminus executionis og remedia coactiva
Dommer ogsaa lie Anvendelse med Hensyn lie Forlig, jfr. Kgl.
10 Juli 1795 § 44 og 28 Januar 1797 § 31. 20 Juli 1824 § 64. —

§ 1913. 1913.

Jfr. Forordn. 11 Maj. 1797 § 10 og 25. Lov 12 Sept 1818 § 25 og 26.
1-7-1. Den bestammelse, at Formanden ved Maaling skal gjøre Udskrift,
maa kunne gjælde ogsaa offentlige Embedsmænd, er om sidder.
1-6-1 given Anledning til at antage dette, da den forudsættes, at en
Ejendom kan ved Skjøde paa Auktion overdrages. Ligeledes Forordn. 31 Juli 1801 § 7.
jfr. Forordn. 11 Maj 1778 § 17 og Kgl. R. 11 Maj 1796 ogsaa Assurance-Brevets
Indhold. Forøvrigt henvises til Forskrifterne om Auktionsvæsenet
i Gj. Forordn. Nr. 26 og Danmarks Lov 3 Bog. Det kan dog her omtales, at
Tidsrummet for maatte ved Auktion hjemmel i Lov 12 Sept 1818 § 25, der i
al enkelt Tilfælde godtgjøres kunne og fremstod maatte ved Lov
Analogi til de nævnte Tilfælde.

§ 1914. 1914.

Efr med Hensyn til Forskrifterne i Gj. Forordn. Nr. 13. ved Siden af
den der nævnte Bestemmelse for Kammeradvokaten o. s. v. Lov for ovrigt
modtager Bestemmelse for Byfogder Adkomstbrev 9 April 1816.

§ 1915. 1915.

1. Første Indlæggelse dog ikke Dagen, saadan offentlige og benyttende.
2, Lov i Forordningen, efr Forordn. 4 Oct 1799. Lov 12 Sept 1818 § 32. Bestemmelsen
vides ikke fremdeles Danmark af Formanden i Skifte, naar det
ved fælde Domsmænd, og naar det er en ordinair Skifteret.

1915 3. Tilfælde forekommer undtagelsesvis, naar nogle Ord bruges med i Betydninger, der ikke er almindelige Landbrugsudtryk. —

4. Forklaringen skal nu vise, hvad de forskellige Benævnelser betyder. —

III. Kapitel

Om Paaaanketningsmidler i Almindelighed

og

Appel i Særdeleshed.

1916. **§ 1916.**

Definitionen paa Paaaanketningsmidler er meget vigtig. Det er det først, at faa sammenfattet den almindelige Læredom, forudsætter, at man med den paaankede Afgørelse er misfornøiet, men Definitionen maa, naar den skal omfatte alt, være meget vidtløftig. Først fremhæves det, at man skal have Ord, at Dommen er en vigtig og lovlig, og derfor paaanker den, skal Ban man ogsaa indanke den, uskjøn man er fornøiet med den, for at forekomme sin Medpart, som man ved vil paaanke den, skal ogsaa fordi man i Ban faar Exekution og ofte først efter Dommen, skal endelig Ban henvises med Appellen vore at faa motkommende Dommen draget til Ansvar. I alle disse Tilfælde gives Loven den Medkommende rigtig elskværdigt for at faa den saadan Sond prøvet. Disse Midler Landets Paaankningsmidler. Naar man altsaa skal danne en rigtig Definition herpaa, maa

Den vids d. omrd anförde fem Exkurser uti Hundemotsk. Lagens Forandring förnödvändiggjorde uti allmänhet afsägt Hundesk uti Dom, dr. blef dels dömmd, mand ogsaa f. d. Sagdsforretningar. Hvilkene ere ordinaire og extraordinaire. Widere indtheles d. i remedia suspensiva og remedia non suspensiva, efterdom enhver Klagning af Hvilkensomhelst Anordnelse er, at Klagningen af den paaankede Skiftesamling skjorandrab uti dr. Sager indtheles d. i remedia devolutiva og remedia non devolutiva, efterdom den enhver paaankede Skiftesamling for samme Domstol, uti for en anden Domstol uti Skiftesagen bestandt. Remedium devolutivum f. Indklagningen for en anden Domstol, hvilken ordentligviis skal ske af, og mand altid Sagen for en overordnet Domstol, hvilket dermed dr. skjer, at Sagen afgjøres efter den vanlige Gangs Maade. –

§ 1918. 1918.

B. I Norge.

1. 6. Dog maa Sagen vere af d. Sp. Norske.

2. 6. Skiftesagen under d. samme Skiftegjeld, som Hovedsagen. –

Med 1-6-5 ord Kgl. Resolution dat. d. 10 April 1795. Ord. Resolutionen af 1-6-17 for Hvilken Afgjørelse i J. Arch. N. 12. Lovd. 12 Sept. 1818 § 5 Litr a. bestyrker ogsaa den Skiftesagen. d. Sager ord. Skiftebrud Kongelig vi nedvendig skal gaae til Høiesteret.

§ 1920. 1920.

1. Cfr. Jag 184 N. 7, hvor dette Hjørnemaal er berørt, mand vi Hovedhjørnet

1928.

Jagtret. Skaw norske Lov 1-22-53, Fr. 31 Marts 1719, Fr. 16 Aug 1735 §
Fr. 13 Januar 1747 §2 og 3, Reskr. 25 Juli 1808 for Island. Ogsaa Lie Hjem-
mel er en ~~Jagtret~~ Bestalet Jagt ol. Cfr. Jarmud Skrotes Afhandl. i Gl. Jur.
Arch. N: 11. Man maa nu see Lov 12 Sept 1818 §28, som siger, at
ved Indskrænkning Lie Jagten skal ske. Det Spørgsmaal maa gandske sættes ved
Siden af det andet Bestemmelses om Indskrænkning fra andre Landsdele Lan-
ansees samt? Det er dog saa, at Jagten efter Gr. L. §20 er Lan knyttet under
eiendom Jordbrugsbruget, saa at Indskrænkning forsaavidt ikke
Lan ses som nogen Rykning. Skaw nogen Rykning Lan dog en saadan Indskræn-
kning skee. Jagten Lan nemlig reserveres Ejeren og skulde saaledes Jagten i
saadan Stand, at Jan Lan udøves fin grundbon uforhindret vedkommende.
Da Lund Hjemmelen maa ikke Lovens Jagten ogsaa vorde betragtet. Reskr.
17 Aug 1821. følges saadan Regningsmaade skal ogsaadant Lie at ansees,
om Jord ønskes Jordbrugsbrug eller ikke; og i første
Fald skal Jagten staae til Ejerens vilkaarlige indskrænkelse Lie Fuldstrækning, og dom
mand Exemption oppebaaret endnu Lie Reservation at falde. —
Da anden Hjemmelsmaade Lan nægte sig Hjemmelen vorde gaaende; Lie
maa Lan jo ikke at Jordbrugsbrug at falde. — Hjemmel, om
nødvendig Ejeren i Anordnede Tilfælde skal finde Ret ikke Jagten at
afhandle allerede ved? Cfr. Gl. Jur. Arch. N: 11. Den Indskrænkningen
fra Fr. 5 Juli 1795. fra opt. samme Afhandl.

Jagtret

2. første Hjemmelsmaade angaaende Danmark og er afgjort ved L. R. 3 Sept 1794.
Det første Hjemmelsmaade er nu afgjort ved Fr. 25 Januar 1805. —

Jagtret om Dommens Tiedbegreb: Resc. 31 Marts 1688. Fr. 8 Oct 1725. Reskr 28 Maii 1735. Fr. 16 Aug 1795 §6. Resc. 23 Marts 1736. Fr. 16 Maii 1741 §5 ~~25 Jan~~ 1747 §3. Fr. 14 Januar 1747 §3. Resc. 22 April 1758. Resc. 14 April 1769. Fr. 27 Sept. 1771. — 17 Aug 1821 14 Oct 1825.

Reskr 1776

3. Dette er ogsaa Tilfælde, hvor Sagen gjennem anden Instants af
noget Skriftgebyr gaar, nemlig 3 Aarl. Bestillet af den, til hvilket Rettergangen
for øvrigt henvises allerede Kgn. Lov. 14 Julii 1827. —
4. Ligeledes findes en beliggende Sag Rid efter 1-22-40. —

§ 1921. —

1921

5. Efter Lov 12 Septb 1818 §6. Summa appellabilis er nu 100 Spd.; dog gjælder
der adskillige Undtagelser. Saaledes, naar Sagen angaaer en aarlig Af-
gift, da maa Summen udgjøre saa mange Gange Skatten for ett Aar
lic 40/0
af 100 Spd. Denne bestemmelse maa dog undvikes lic i andre Tilfælde,
saa at Afgiften maa dog ikke staa, at Summen udgjør
aarlig 4% aarlig Rente af Summa appellabilis. I øvrigt maa denne bestem-
melse i Lovens af 1818 forstaaes saaledes, at Vidnemaalet da gaar
ud paa en almindelig bestemmelse for Afgiften, ei om det Vidnemaal
om Indtægt af en forfaldende Afgift. Ei i dette Tilfælde maa den under
Rente udgjøre 100 Spd for at være appellabel. Endvidere undtages Vidne-
maal om ei ærværdig Fiendskab og en Vennskab; hvorfor og maatte
modtages Sagsøgers for det Tilfælde, at en Regning bestaaer af flere Poster.
Overbirkedommeren dømmer maa nu ogsaa paa samme Summa,
efter Forordn. den 6 Sept 1805 i denne Henseende. For øvrigt maa Lovens af
1818 §6 med Appellationssummen saaledes antages at forudsætte, at Sa-
gen angaaer paa almindelig Gang gjennem 4 underordnede Instantser,
hvoraf følger, at den nogle Gang gjælder 5, hvor ældre Sager gaaer umid-
delbart til Høiesteret fra Underretten, eller endog kræves til Høiesteret, over-

X Grundlaget Skriftet for Indstævnelsen for Domstolen Overbirkedommeren

1921

ensstemmende med Lovens, og uden at de fordre nogen bestemt Sum. Dom. Dra 1-2-9, 10, 11. Da kan ogsaa mindre legge til Decbr 17 de fastsatte den ejendommelige Summa appellabilis af 300 Rdlr - det Dom vor Høiesteret, om disse bestemmelser nu er forenede med Lov 1818 § 6 2. Sor at Tvistighed Vaar Lund maae sige, at sammenstede Udtalelsen bestemt gaar: "at naar nogen Dag af nogen Norsk indkommen for skibet sammen herfra skal afvikles, og Aarsagen, at den specielle Lov maae antages at indeholde i den almindelige. Men det maae bemærkes, at Sjøm ekt. efter den forrige Lovgivning ogsaa var en Undtagelse fra den almindelige Lovgivning, og efter det retslagne visende velgrundede Regler for denne Collision maae stemmelse Lov antages at gaa gjældende i dette Tilfælde, og det paa mange nære. da Fældtsessionscommissionærerne Dommen allerede efter dette Tilfælde vilde indkommen for Skibet, forsaavidt det angaar en vis Sum.

Dette at Sum omhandt objectum appellabile, forsaavidt Dommen allerede vedkommende Dagen gjælder en Sum. Naar Dagen derimod angaaer en Andel deraf, findes Regelen fastsat i 1-6-16, hvor forsaavidt siger: "naar mindre Dagen angaaer Nogens Fartøi, godt Navn og Skyld." Ligesaa denne almindelige Bestemmelse ikke ved nogen senere Lov indskrænket er bleven, saaledes Dog Regelen fastsat er i sig selv en virkelig Forbedring fra den for Fældtsessionscommissionærerne Dommende Regel af 1 Decbr 1797. s. Dec 95. jvnr. Arkiv. Nr 17 p. 210-211 Note. —

Dra mægt mindre Tvivl med Grundlaget, at Dagen, der angaar Kraft af offentlig Arbeide paa nok saa lang Tid maatte Tvivl ind for Fristen, som Lovens af 12 Sept 1818 §6. er ligefra alminderlig som 1-6-16. „Hvorved Fristen regnes borgerlige Aftale"; dog naturligviis de Dage undtagne, der udtrykkelig ere nævnte som saadanne. —

§1922. 1922.

I dette Tilfælde er dommeren ikke egentlig nogen Dom; men da den dog væsentlig materielkar fastsætter Noget, som ingen Anden end Dommeren med Autoritet kan for en Tvistighed.

2.a. I saa Fald Sagen kan adsprættelig, maa den dommes dog egentlig hjem, og maa for at Tvisten afgjøres, grundevet paanye.

3. Man kan nægte antage, at Overdommeren Tvisten fremfor Sagen nogensteds. Antag mand, at i Tvist Ikke, medd at afgjøre et Spørgsmaal, som ei Tvisten var tilstrækkelig til at afgjøre. at medd da Tvisten fremfor Sagen maatte en anden Overdommer skaffes; men i saa Fald Tvist dem imidlertid ikke bindet; ordet Overdommeren fastsætter paadend Fremmelse, medd at antat fastsætte. At saa Overretten kan og bør gjøre er følgelig at afvise Sagen. At maa siden, saad til Fristen at forlage saad at findes for godt. —

4. Man bruger i Almindelighed Tvistes formular, nemlig at Tvisten at underordnet dens adsprættelig og at Tvistighed den; at første, naar dommeren har vært uberettiget, eller Dommen befindes formel

1922 Ordning, forstod da: Med saa fuld Hjemmelsret af Dagen efter Overtrædelsesdagen, naar det paastaaes. Det Tilfælde indtraffer dermed, naar en Afgørelse er meddelt ordentlig paadømt; og iøvrigt skal det altid dømmes Terminologien paa nøie. —

6. b. Den egentlige Hensigt er at faae en fuldstændig Besvarelse, om man ellers kunde vente, da det kunde synes at tilbyde, at Medparten kunde sørge for at faae et længere Varsel og derved bedre Dagen. —

c. At kontrastere for at faae Dommen stadfæstet er ikke formodet; ikke heller for at faae Underretninger for Dommen. Kun meget mod sin Dommen forandret er kontrastering for Indstævnelsen fuld formodet, og med samme skulle ogsaa de, naar man vil faae sig tilkjendt Underretninger, som man i med den underordnede Ret for faae; thi dette er i sig en meddelig Forandring af den underordnede Ret. —

1923. § 1923.

1a. Ligesom ellers Sager bør undgaaes i enhver Henseende, saaledes er det ogsaa en Regel at Appellationsstævning som en Art Dom maa indgaaes skjønnes. Dette gjælder ogsaa om den Sandhed, hvori man stævnet.

1923. 1-2-3.

b. I Loven er det en Hjemmel, at de underordnede Domstole indskrænke, naar Sagen af dog almindelig antages in praxi, ligesom det er Skik, at de stemme overens med Dagens Skatter; hvorfor henvises til Lovens Bestemmelse 4 Septb 1761, hvorved det gjør en Undtagelse herfra, og det samme 2. R. 20 Febr 1790 ved Lignelsen af de forskjellige Maader, hvorpaa de underordnede Domstole indstævnes, ligesom ogsaa paanem 2. Pct. viser, hvorved Dommeren kan paalægge Tab af Tjeneste, efr ogsaa Lov 12 Septb 1818 § 24. 18. —

1 Juni 1760.
31 Maj 1804.

Sjælland naar saa mo der som sag mod det skal sa er det klar.

2. Appel-Declaration: Det er den første Skjønsforretning, som den anden Ret om at ville appellere, dens Begrundelse: den Handling, hvorved Parterne fremmede sig til Overretten, og udbede sig dens samt en Tids Bestemmelse til Dagens Fortsættelse. — Dens Forfølgning: den videre Fortsættelse af Sagen. Disse ere begrundede efter den romerske-kjøbske Proces. —

a. Den ogsaa Rescriptum 16 Febr 1725 § 11.

b. I den romerske-kjøbske Processform findes egentlig ingen Introduction med Undtagelse af Definitionen videre Skik, da man for den fremmede sig til Overretten ser, man til dens Justitsforsøgelser med Hensyn til Stemningsmaal. Med fatalia appellationis er indtrådt Forskjel derved, at ikke saalænge man for at iværksætte en eller anden Handling, som med Hensyn

til Appellen er befalet. I den vonnævnte Kgl. Forord for nem forev. Kgl. fatalia ofter de forskjellige Omstændigheder, som efter det anførte kunde forekomme. – Fatalia appellationis for os for avet gantske til dem fatalia introducta appellationis, da det efter Lovgivningen er nødv., at Ansøgning anlægges for Terminens Ophør; og er det mest tilfælde, som fatalia interposita appellationis ogsaa for os efterlader.

d. 24 Januar 1785

B. a. Raar endnu ved Magt for Øyne til Restoreretten. – Kunde disse Maaneder beregnes efter Calendet – eller dog Maaneder? Det første antages i Praxi, og for hvilken mærk Grund forsøg efter Lagens Natur, da der dermed falder ikke i Enkelthed en tilstrækkelig Grund til at antage denne for Fortarv. Dette bekræftes ogsaa ved Rescr. 19 Decbr 1749. for Jersk. Skrivelse ang. 1-6-14 Can endvidere anføres, at Grunden til Terminens Forkortelse i den 13de Art. er det Antagt, som mulig gaves efter samme Lovs Grund grafvelig Overdommerne, ond saaledes det maa vare nødvendigt bekiendt at gøre Undskyld; men efter 14de Art. Can det ei vare Caa om saadant Antagt; Hvor dette vilde blive at Art. Can, dog at den maa forstaaes saaledes. Ligeden til denne Art., Christian den 4des store Lovs 2-6-14, bestyttet derimod den modsatte Skrivelse, og derudi talet den 14 Art. om Dommes

...forsv. i Almindelighed, og dette Hovedindsees Forsk er aldeles uhiestrødelig; Hi
...dette Kjøbmands Forretninger maae indstemmes for Gjæld, der følger dette
...Forsk, at det paanne gjelder om andre Retsforretninger, som Act. nomer,
og som i Stæd under paanne Act. Collegii er Pagant Retur Dep. ind.
Endelig er overalt Protocollen afgjort ved Dr. 18 Marts 1796.

I endelig Tilfælde ved Appellanninens mægt Forsvar:

1. Det Gjældscommissionen i Bergen efter Reskr 30 Aug 1743 §2 paalagte Forog
...elses inden 3 Ugemoskat for Andmanden. Dette er egentlig fatalia in Rigel
interponendæ appellationis.

2. I Foreldretilfælde, i smlgn Hand. K. 17 Decbr 1803 Commun. i Forbrydel-
ning, skal Ord ved vore Forgjengere, ord fatalia appellationis i alle
Foreldretilfælde skal være Forkortet ved de ordinaire fatalia.

Det at den almindelige Regel gaa dend skal anvendt paa K.
17 Decbr 1803, det bestemmer en saa Lovs Forsvar, inden Hjemvis-
ning en paare paa Foreldrelovdommend, at de ordinaire fatalia
i denne Formaaned skrives. Men for paaberaabt K. Dr. 25 Aug
1741, efr. Dr. 17 Decbr 1700, Cap 11 § 10, fast, at en extraordinair og kort
Forsvar gjælder for Foreldretilfælde i Almindelighed, ligesom ogsaa i
flere dre for Danmark af 1791 og 1795, og forsaavidt Danmark en-
gaaer, at Forgjengerne ikke Enveldsvis. Men de fine dre angaaer
Danmark, hvorimod man ei fast er fast nogen bestemmelse i denne

1823.

Jenfærende, at Borgermaalet, relativt til Borge, maae bortfalde. Skjønt
meningen
imidlertid at forudsætte — Korte fatalia som almindelig; ogsaa
for den saa forladent sag. at den kun gjælder for saadanne Sager,
for hvilke noget kort fatalia er bestemt. Saadanne Sager som
vi nævnte ogsaa, have efter Ansv 9 Decbr 1796 for Bergen 14
Dage, 6 Uger alg. 3 Maaneder; Forl 9 Aug 1754. 4 Uger. Anord
16 Febr 1685 for Arendal, 14 Dage; Anord. for Christiansand 1786. 4
Uger. Ligesaa forskjellige Fatalieanordninger findes maae nu, at en almin
delig Regel ønskelig kan og maae. da den ikke indbyrdes er for
skjellige, ihvorvel Ks. 17 Decbr 1803 Fatalier ikke i alle Maader andrage
gjældende for os for alle Fatalieanordninger, maae den for vidt, og
maaskee det end ikke er aldeles ufrugtbringende, at den blot angaaer
Danmark. Man i andre Ting ikke ovenfor foregaaende tilfælde uden
Expl fatalia appellationis noie at kiende som allerede
2. I Landsthingsdage efter Ann Bekg 1767 Cap 8 § 5. Appellanden
ring inden 8 Dage. — 1 Novbr 1768.
4. Besør for Aggershuus Stift 2 Junii 1775 og for Bergen 14
Novbr 1781, Expeditager. Partierne forskrevne ved Lid i
Rijsinnen, inden hvilken Appel skal anklages.
5. 1-6-10. ~~Lid for 1 Aar~~. Appel inden 6 Uger. —
6, 17 Febr 1774. i Landmandsdage, forlænget ved 19 Augusti 1785
7. 20 Juni 1814 § 79 ~~24~~. 28 Juni 1824

Om Opreisning

Det er 1-6-10 og 12, som omhandler saadanne. Res. 20 Febr 1717 for. Forr 23 Maii 1800, Instr. 14 Juni 1800 §2, 4 Juli 1800 §i Litr c, hvorefter Landsdelen ved nedsendelsen gemer Opreisning, naar dennem er gyngen ind 3 Aar. Skeer for samme Magistrat forbrydelse ey Skyldsvaaben pro. Res 4 Jan 1734 §10 for som Forklaring Resc. 19 Decbr 1749.

3. Fragis enhver Attestand for ndr. Alle er ogsaa bekræftet ved Lov 12 Septr 1818 §5. Endelig Attest for, at Aaben er tryggsat og betalt.

5. Forbeat Bestyrelsen Ennun gjør Alle ubilligt, uskyldigt til alting noget antaget, at han jordiske for vanvittigt paa Sindet skulde. Formodes skuus in concreto vedkommende Billigheds saavel ogsaa efter Omstændighederne at [illegible] Vanvittighed.

6. Lov 12 Septr 1818 §15. Naar saadan Omstændighed erfaarnes, som Medfører Aarsag erfaaret. Det bør nye Skiønsmænd tilkaldes, skikket Lovens sigter.

7. Skiønsmænd, som de jo nemlig maa antages allerede at have vanvittigt paa Sinden.

8. Dog forstaaes ordentligvis Hjemstavnsbønderne ved Skiønsmænd.

9. Lov 1735. Efter det Sagsgrund, hvori det er bevist, at [illegible] overvundet stammer ind til Pct. 20 Febr. 1790 saavel for at være Tab og Skade, naar den klage er stemmet at lide- og forspare sin Dom.

1924.

§ 1924.

1. Om Lagfarelse och Tillstadkommande af Rättighet till Jordegendom lär gälla från den 12 Sept. 1818 § 5. Förvärfvande af Rätt och Talan mot Lagfaren ägare m.m.
2. Den föreskrifna Ansökningstid är utlupen 4 Dagar för Personer bosatte, där Lag ej 1734. Om Kontraktsansökning Land och mera denna Lag grunder sig gäller. 12 Sept 1818 § 5.
3. 12 Sept 1818 § 5.
4. Om den Orden, som är ~~förfarde~~ föreskrifven, handlar § 5, ehr den 10:de och 16:de § om Modifikationer. Häraf följer man, att nästa Ägare vara ~~ej~~ jure anteciperade, andra anteciperade med Lämplighet § 16.
5. Ehr 12 Sept 1818 § 5.
6. § 8. ehr § 14. då Förordningen är mündtlig, men ~~Kongl~~ Rådighet och Duglig naturligtvis också mer M. Förordningen förmår § 8, ehr § 14 om ofullständigt Fogder till Inlaga.
7. Ehr 12 Sept 1818 § 11.
9. § 23 och 24.
10. Gr L § 90. Ej Försumlig ell. Remission. Ansökning Lag där regnad lär en förändring, man är skyldig af Hr. Majestät ex generali gratia ändå gjort förfarandet ordentligtvis ogiltigförklarad straf, fallas dy underställden en viss Tid f. ex. med Återgången af sin Ämbete.

Nästa Punkter vara endast att lägga märke till, som förf. i sitt Arbete. Förfen är mäst, att Dagarna ordentligtvis gälla igenom alla Instanser; vi finna också de skriftliga Anklagelser förfara

1924.

Dette vanlig forlanda, at Dagen gik Rette til Gode: Dette at Madame
instantiæ Tunds forbygaard f. Ex. efter 1-6-17 og Ann. 10 Apr. 1750 om
Lovkyndighed i Danmark, som fuldt gaar Rette til Gode under
pinlig Lov, om Dagen angaar Summa appellabilis eller ei. Forsom
Du nu maa enten. bevise andre Dage:

Landsretsdag
Jf. 1 Nordi 1768.
Hjemmeldag.
Forsømmelsesdom
Foreldelsesdom
~~Tilsigelsesdom~~
Lagtingsdag
fra Indmarken.

1. Sommerretsdage, at gran ligger for Hjemlingsat Lov gildet. Den Ap.
17. Febr 1774, cfr. R. 26 Novbr 1783 og 9 Aug 1785, Ann. gildt. om termi
nus appellationis - 6 Maaneder.

2. Konfirmationsdage, for Summa Vedkommende. Man nu Hensyntag 20 Juli 1824.
dog som Tolldage i Almindelighed efter 7 Decbr 1818 § 245. 28 Juli 1824 § 245.

Vi have fat, at en Dom kan gaaet Rettskraftig, naar enten
Sommeren har vaert ubenyttiget lie af paadgjeldt Dagen, eller
Sag fandt paadgjeldt Regel, hvorfor Sag eller Sandt vaert behand
let, fra at Sommeren Laboreret af en fraden Mangel, at den
mikelig i Sig var en Nullitet. Spaaanke paa Saadanne Summa
Sager maae querela nullitatis. Der har vaert opkastet det Spørs
maal om fatalia appellationis ogsaa er anvendelig paa disse?
Reglen som mogtat de fleste gaar, at Sommen jo er en raad
Nullitet, og at det saaledes kan Tunds vare Regel. Dette har Summa
Indkommen for Overretten, om end fatalia appellationis var iagt
taget. Man blev Sagen ei ikke liquesand lie Realitetens Besvarelse.
Man maae dette Spørgsmaal fjælne ligeoverfor det romerske hjemle Grund,
hvor man gjør Forskjel paa:
1. querela nullitatis insanabilis, hvor Virkningen af Nullitetten

1924

ei ved Forkastelsen paafølgende Dom saaledes bliver at forstaa, at den ikke alene har stadfæstet Underrettens Dom, men ogsaa har tilkjendt Appellanten Sagens Omkostninger for Overretten. Dette er ogsaa i Overensstemmelse med Overrettens Praksis, hvorefter Omkostningsspørgsmaalet i Tilfælde af Forkastelse af Appellen altid bliver at afgjøre i Overensstemmelse med Underrettens Dom, medmindre Appellanten udtrykkelig har taget Forbehold om Omkostningerne. Dette Forbehold har Appellanten ikke taget, og det kan ikke have nogen Betydning, at Appellanten ikke har haft Anledning til at gjøre det, fordi Dommen ikke er blevet ham forkyndt. Thi Appellanten har jo ikke været forhindret i at gjøre Forbehold, da han indgav Anken til Overretten, og det maa være ham bekjendt, at Dommen er afsagt. Det er derfor ikke Grund til at tage Hensyn til, at Appellanten ikke har haft Lejlighed til at gjøre Forbehold om Omkostningerne, og Overretten maa derfor tilkjende Appellanten Sagens Omkostninger for Overretten.

Thi bør Kjendelse gaa saaledes:

Overrettens Kjendelse af 1ste Juni 1923 ved Forkastelsen paafølgende Dom saaledes bliver at forstaa, at Appellanten tilkjendes Sagens Omkostninger for Overretten.

Appellanten betaler til Overretten 10 Kr. i Sagsomkostninger.

Dommen er afsagt af Overretten i Overensstemmelse med

1924.

i Grunden liestak. Forresten var u Bell enige i denne Proces's Mening (Lagg. 2 Del p. 116.) Ligeledes nok et Sp, at Hovedsagen ikke kom til at dreie sig om, hvorvidt Ejendommen var Odelsjord eller ikke, da dette var ligegyldigt; men Ejendommen var Odelsjord, naar den paaden Hovedmaade skal laves for sine Rettighed, at den var Gjenstand for Indskrænkning. Den 8 Februar 1805 udstedte Kongen en Forordning med offentlige Bekjendtgjørelser Forskrift, for Tiden fra 1 Juni 1760 og 31 Maii 1805. Denne Forordning fastsatte imidlertid, at Regelen for Langvarighed af Tilstand skulde ikke være gjældende, naar den paa den anden Side, under øvrige Betingelser, skulde være til Skade for Almenvellet.

Hvilke af disse Forandringer af egentlige Dommerembeder eller øvrige offentlige andre Forretninger under Justitsvæsenet Regel, saasom Exekutionsforretninger, Arrestat, Retsmøde, Auktioner o.s.v.

Med hensyn til Retsmøder bemærkes det, at disse afholdes Langvarighed fortrinsvis af Magistraten in pleno, skal den af Enkelte af dens Medlemmer udføres.

Naar nu paa Grund af 1-6-5 ogsaa nærmere skal bestemmes, for hvilken Slags Retsforhandlinger Sagen indstævnes til Forsøg af Fredsdommeren, Lands- eller Stadsdommeren, for saavidt Sagen ikke skal indstævnes for Magistraten, i første Fald, indstævnes, da kommer det vistnok bestemt af Magistraten, hvorvidt Retsmøderne skal afholdes af Magistraten selv eller af Enkelte af Magistraten bemyndigede

1824.

fra anlag mand, at Indankningen skulde ske for Landstinget, skulde ogsaa at anlagt i Resr. 12 Decbr 1706 for Bergen, for Resr 18 Juli 1732 for Ribbers, samt nadal Justitiarius for Aalborg, Fredericia og Aarhuus. Saa Justits hvorved forsaavidt af den forsamlede Landstinget v. Magistratand. maatte sees at være afgjort Sagen skal til Høiesteret, skulde ogsaa at anlagt i Resr 19 Octbr 1753 for modtages. Man maatte nu Ds. 11 Aug 1797 §18 Landstingsakt Justitsbefalet.

14 Novbr 1781 §6. og 2 Juli 1828 m. f. at Sagen Mangelen af en Forening for de Indkaldt Overgang med Dag Lemmer —

Det kan nu forgaa: om Sagen skal forstaaes saaledes at Justits forrettet af Magistratand in pleno, som da, der udføre af Eneste af dens Medl? Vedkommende synes rettigst begrundet at holdagen at forste, at ved Landstingsakt kan man nogle forstaa Andre end Overdragen af den forsaa vanlig Landsting eller Overkammer, altsaa Magistratand in pleno. Man for den Mening, at Ds. maatte ansees Justitsbefalet, enhver den forlagt af Magistratand in pleno eller af enkelte Medl. imidlertid, at i andet Fald, endskjønt det er almindelig, den dog kun paa Rette blev almindelig, da Overdragen skal for Landstingsakt Justitsmat besluttet af Enkelte; dersom at man Ens Enkelte skulde være, kan Ds dog antage, som andre, at skulle gaa til Overdragen, forudsat ogsaa Regnes, at for en saadan Overdragen skulde Medundankand til Overdragen,

sag for: om Jan Pers Fond Jordlak. Standerat sidder Forpagter Rønne Mæning, og anden Instants K. Ret. for Danmark 31 Januar 1807 jan-
nur, da den med Forsyn lic. 25 Januar 1805 afgjorde, at der
ingen Forskjel gjeldende mellem Kjøb og Pagt, saa vidt
Casus angaaer, hvilken naa tvivlsom at Forpagtaal, som ikke
for Danmark 25 Jan 1805 § 19 giver Anledning lic. Af de Ord:
Lønnsomheden dennes — Kjøbes" kunde man indvende saadan,
at naar Dommen gik ud paa mere end 100 Sp, maatte Rets-
forhandlingen appelleres til Gjald; og af den følgende Forskjel: man
angaaer Pagten etc — for forskjellig." kunde man igjen godt
paanne Maade slutte, at Pagten altid skulle indstevnes for
Landvæsenretten. Men maatte ved Fortolkningen forøvrigt
kan antages, at Pagt var indbefattet, eller at det gjeldende an-
sigtet K. Res. 31 Jan. 1807 fordrer den sag, at disse Pagter altid
skulle ind for Landvæsenretten, og den videre Veiledning er altsaa
kun til Gjæld. At kunde nu spørges, om ikke Art 1797 § 18
ogsaa maatte forstaaes saaledes, da denne og Art 1805 i saa
mange Dele ord lige, og at kunden erfares, at Ord Eiendom
i § 18 og 19 kun skiftes ord forskjellige? Man kan modsætte Mæning,
nemlig den omtvistede Artikels Historie, da den Art 1797
§ 18 indtrykkede sig mere lignende ind Art 1805, altsaa at gjøre Forskjel

Vestl. Hoftoldt
Vest 19 Nov 1781,
§ 6 for Borgen
skuld ogs. af
Grunde at be-
fjende denne
Mæning. —
24 Jan 1792
Febr 1805.

1924

gra. end Summen er 100 Sp eller under. – Hvad der under Hvad er gaar, hvor ingen egentlig Majestrak er, men hvad Hyfogderne beklyn- dem forordninger, da kan vel [illegible] Hvad er mord Majestrak; men der hvor Summen Hvad er mord Landsommerthing, maa vistnok Hvad paaraabes til Hyfogdernes.

Den Hensyndsfuldhed Forslaar K. 10 April 1795. dette maa i Hyfo- stedsmd hvad Grund af Klædsens Lov siden Aar indskrænket til hvad eller Hyfogdernes Myndighedsmd. –

Om Forandring af Exemtioner modtat 1-6-5.

Kan en Dom appelleres, skjønt Exemtion er stadfæstet? Dette maa bekræftes; thi for det første er terminus executionis noget forskjel- lig fra Fatalia appellationis; dernæst kan man ogsaa af positive Re- gnant i 5-6-6, som forudsætter, at Kjendelsen, at Kjendelsen under Exemtion, skjønt den er executorisk.

Kan Politiforhør ikke Dyrd holdes Brand, at man ei under Exemtionen anklages at ville appellere? Dette maa siges Aar- sag benægtes; thi af 1-22-56 kan det sammenlignet fastslaaes, at en saadan Erklæring ei vilde skjønt Exemtionen, og dette allerede fordi der vilde være Justitsmord, forsaavidt det kan be- tegnet, at Lovgiveren Aand tilbage Erklæringen om saadan Ting. Cfr. Tiltalelses-Ord. 16 Febr. 1824 § 11. det samme, som

at Arrest ved Exekution gjælder ogsaa ved Arrest. Dagen da vi af
den Bekjendtgjørelse, at Appellen ikke skal have Opsættende Kraft.
Skal fastsættes ved ogsaa i Henseende til Arrest stedse med Hensyn til
bekjendtgjørelsen. Dagen for Appel er altsaa Hovedregel ved Arrest
ved Suspensiv. Det samme med ogsaa gjælde, naar man for
bekjendtgjørelsen med en Dags Varsel, og dommeren fastsætter den
dernæst; thi skal fastsættelsen Anden ikke finde Sted, kan Dagen
ikke forandres, og det saa meget mindre, da det ved ikke Sjeldenhed
giver Forspil bekræftes. Kjøn 17 Mai 1690. Norske Jur. Saml. No. 3.
p. 1.

Det er ikke rigtigt, naar man paa anden Side ansætter Exekutionsforelæggelsen; paa samme Tidspunkt dømmes Overexekutionsforelæggelsen fremdeles for Exekutionen, kun Forretningen er fremmet p. 22-56.

42 Capitel.

Om overordentlige Paakjendelsesmaader.

§ 1925.

1925.

1. Egentlig Appellation kan nu ei finde Sted, da Længden af Land under
Hænde dømmes, naar den formelle Adgang per modum gratiæ efter Reskr.
17 Aug 1821. § Kongl. Appellation kan dog indtræde Tvedt. Ov. gl. § 20.

2. Dagen indtræder da de nøiere Bestemmelser, som ved Resolution
afgjør den i andre Tilfælde

a. Efter gl. § 89, forresten i det der nævnte Tilfælde Revision af den
b. Reglen for Bergens Kjøbstæd 29 Aug 1755 Cap 4 § 3. Længden fra Vidnet bør
Afsigelsen Dommen, og Dommen vinder ved Antagelsen. Antagelsen.

1925. Ligaaa for Christianssand stes Resör 4 Maii 1786 Cap 4 §5. Anord. 2 Decbr 1741 §1-14 for Christiania Birketing. Efter denne Revision maae det dog mærkes, at Overdommeren skal dömme, om Personen skal arrestéres i Arrestlocalet, eller ei, da i förste Tilfælde Tidsspillet, in specie Distributionen, bestemmer Tiden. Det mærkes og den 6te Juny 1754 §14. Resör 30 Aug 1743 §27 hvorefter Dommen af den lille Gjældsommission i Bergen per modum revisionis gjennemgaaer af Høiesteretsdommerne. Ligaaa Resör for Trondhjem af 24de Febr 1773 §. Dom er förstes Actionsdag Lovmedhold til, som man i den romerske Ret kaldte Legis Actiones Sacramentum, at Actionsdagen, hvorved en afforlanges fordres, at Dommen skal forklares, förend den oplæses. Det er ikke Actionsdagen bekjendt i den saxiske Proces, hvorfor Loven mener, at man ogsaa skal forbyde over-Lagmandsretten, hvorved igjen Lagmandsretten paaanker. Det er gjerne den ordinære Dag, som i saadant Actionsdage. Imidlertid er det dog i alle Tilfælde bekjendt i vor Lovgivning. 1-2-19 anmærker dog paa Hjemmelen for at forkaste Dommen af denne Act. temmelig tvivlsom, men udtrykkelig forklares den dog ved Skrivelse, at Actionsdagen skal gaae paa samme Maade som Lagmandsretten, efter Gjeldsbet. Instrux 7 Decbr 1771 §27. Indskjærpelsen af Actionsdagen for at forkaste Dommen skal dog ikke være imperativ og præclusiv, men kun devolutiv, efter Gjeldsbet. Instrux 7 Decbr 1771 §27. Indskjærpelsen af Actionsdagen for at forkaste Dommen skal dog ikke være imperativ og præclusiv, men kun devolutiv, for man dog ogsaa i 1-2-19 tænker paa at remedium non devolutivum. —

fatalia appeals 3 Dage mærkes. term. executionis 15 Dage.

43de Capitel.

Om Dominus Executions.

§ 1926. 1926.

Execution forrettes ved alle dem, ogsaa ved Dom ved Dommen fra vedkommende Ret, saaledes som den er bleven paadømt.

Execution er Virkning af Handling, hvorved En af den offentlige Ret nødsages til, Noget tvungen til at gjøre eller til at gjøre. —

5-6 Dommere ved den Kjøbstad, som Retten maatte være. De forskjellige Retter i Provindserne ere 1-22 ere ikke ved samme Lighed.

Execution er nemlig den videnskabelige Lære, og omfatter Exekutionen saavel i civile som i criminelle Sager, saavel ved Straffen som Gods. —

Retten er et Gjenstand af Execution; men selve egentlig ved Execution i Gods. Men Retten indbefatter dog noget mere, nemlig Retten paa Kjøbstæder og Provinser.

Dom er ogsaa et Gjenstand af Execution i særlig Gods. Indførsle er ogsaa Execution, men i særlig Gods. —

§ 1927. 1927.

Naar Dommen bestemmer, at Noget skal gjøres, da er det i Retten regerende ikke, at en vis Ret, egentlig skal nemlig Rettet

1927. gaaeloggat; følgelig anvendt den psychologiske Tvang.

§ 1928.

1928. Man har brugt, at Execution var en Magistrats-Handling, fordi man vilde have, at Tvang og Execution Magt var det samme. Men det er klart, at det ikke Dagens Natur er at gjøre anvendt paa den Executions Magt, at den anvendte Tvang umiddelbart mod den Modvillige. — Definitionen paa Begrebet viser dernæst, at Execution er en negativ actus magistralis. Dagbanen taler ogsaa selvfølgelig 1-9-1[illegible] at kalde det og Execution i 5-13-24. Dens Forfatninger indeholder for Domstolene. Endelig afsiger Dagbanen gandske 1-6-5 Hundreder i mange Tilfælde, og fornemmelig er det jo aldeles klart, at den handler som dømmende Person. —

Er Dagbanen ubetinget berettiget til med Skjødesløshed at forrette Execution? Paa de Lovens 1-22-37 første Side 19 Aug. 1735 viser, at den Lov gjør det, og man kunde sige, at, da Loven ogsaa ubetinget har befalet, maatte en saadan det ubetinget tilstaaet Dem. Imidlertid er dog neppe dette Resultat antageligt. Thi at Loven forudsætter, at Skjødesløsheden kan forlange Execution, kan man vist ikke sige, at Dagben ved sin generelle Autorisation kan lade Execution udføre med Skjødesløshed. Dagens Natur er det ikke fremmed, da det er klart, at personlig Dueligheden meget kommer i Betragtning, kan man ikke dog vel ubetinget lie at over-

Lemvig Forstvæsenets Udførelse lide samme som nu, og det paa nogen nærmere
de Forandringer siges den. 1735 maatte som dette Collegium konstituerer
af Forskjellige, og det kan neppe være Grund lide at tillegge Sagen en
større Autoritet end Forordningen. Ved eldre Sager Emnes fø-
stilnæres for Collegium, maatte som nu forskjellige med Forskjellig
Autoritation. Analogien af den 18 April 1781 §2. taler derfor,
ligesom ogsaa den Omstændighed, at Sagerne dengang i Kjøbenhavn skulde forelægges
Overretten, der paa samme Maade skulde afgive Resolution, naar sam
i flere Rund. —

a. Ste. 12 Decbr 1806 §3.

§. I denne Sag ligger umiddelbart, at det er som det skal
Resolution. Regelen antager, at Forsk. altid skal føre Resolution
for Sagen, naar Omstændighederne, men det er ei antageligt, at
den ældste Analogie, som samme siges, er Cancel. Ordn. 8 Marts 1720
Hvad Cancellicollegii Dannelse angaar, da er ei noget paa Grund
af Ste. 17 Febr 1774. Det maa altsaa vel samme Resolution forlan-
get for Sagen, hvorved det vel bedst at sige om Constitution for
at Bibjerg. Den Resolution for Adelige fin. af 29 Januar 1805
1-22-46 synes ogsaa i et særdeles Tilfælde at ville, at Antvorden
skal afgives, men det maa bemærkes, at der kun i det Sted
er Tale om Adelige, hvorfor kan det neppe antages, at Lovgiver
vilde, at Antvorden skal anlægges i Resolutionerne, hvorimod det vil

1-22-47
1-22-47

1928. högste Rättning är klar, at Omkostnaden kan ej tilbyga till Forskrifts-

§ 929.

1929. Af 1-22-30 sees man ogsaa, at man kan söge Gehör, hvor man kan finde sit, hvorfor samme siellige vidner, at man almindelig vist ej kan foer Execution i fremt Bygsel, kun in subsidium for anden Rabet. Det for Dukalta er naturligvis kun at Analogon af samme rei sito. —

§ 930.

1930. Forkyndelsen Paamindelsen indsat Frist, at terminus executionis regnes fra Forkyndelsen, og hvori fornemlig Summen er at for Eyndet, da d. er jo paratitionis executionis, 1-22-43.

Videre bemaerker vi at Forkyndet, da Aarsagerne ligger vi fore vidstad. Vide for en L. Kr. af 1807 antager vi mindst Skatning, men vist uden Grund. Den antager ogsaa, at terminus executionis er 15 Dage, men Aarsagen ikke grunder sig kan dette indsees. Det kunde dog vel være ligesaa god Grund til at antage 3 Ugemaaneder eller 3 Maaneder, da disse ligeledes er terminus executionis. En Afgjørelse af Summen er vi nødt for at foere Execution, hvilken er dog nødvendig fordret i Kr. 1734 § 7 og 21, men ogsaa i flere Andre, der jo ved mindre executionis Forretninger skal forlanges, og skulde hvilke ligeledes, jfr. Kr. 6 Decbr 1743 § 2 og 5; 6 Juni 1788 § 4 R. 4 Januar 1800 og 28 Januar

20 Juni 1824

1803. 28 Januar 1803 ophævet ved Decr. Regs. 13 Septbr 1830. — 1930.

a. pag. 231. Cfr. Fr. 18 Marts 1796. Reser. 12 Octbr 1770. den Forges-
nævnte Forklaring findes i det Øvrigende s. Dec. Sted i N. f. A.
N: 26 pag. 23. flg. ff. s. Den videre Grund for den nævnte Ordning
er Fr. 31 Marts 1688.

§ 1931 1931.

Cfr. Fr. 30 Septbr 1778. —
Den Regel, man indtil nu har fulgt, med Hensyn til Appel-
lationer paa Skiftesager. C. P. 25 Juni 1791, cfr. Lov 25
Maii 1804. Dog undtages de for Overretten afgjorte Skifte-
sager. —

§ 1932.

Skriftlig anført Attest om Appellationens Forkastelse for ved Ret-
tergangen, og formedelst den med Sagen ikke videre
Handling, og formedelst Lov ikke vorder noget at sige, skal
Ret dømme i Sig ikke vorder ubilligt, da man jo har Frihed for, at
Appel vil føre. Reser. for Vestindien af 14 Aug. 1806 antager
ogsaa dette. —

Det Ønske vorder Overretten, om en Attest for, at man
har fast. beneficium paupertatis for dennem at appellere, den
vorder ved Forkastelsen Handlingen tilligemed taxt ogsaa
fører for Vedkommende, og Sagen antages ikke videre i Sal
med Vedkommende end notorisk insolvente.

Bruun mc

1932.

Naar Justitsministeriet, som den vedkommende Overret, og som den Institution hjemler at have Tilsyn, med offentlig Bekjendtgjørelse, hvorved Forretningen skal stedfæstes, har givet Tilladelse dertil, maa det ansees for at være Betingelse for den Domsmagts, hvorledes gjorde ved Forretningen, at Tilladelsen er indhentet i det Øjeblik, da Forretningen skal begynde. Den ved Lov af 1-22-56 givne Bestemmelse om, at Tilladelsen skal være indhentet inden Udløbet af terminus executionis ved Tilbagegivelsen af Forretningen til Institutionen, synes at være overflødig.

Den Omstændighed, at Tilladelsen ikke er indhentet, da Forretningen skal begynde, kan ikke medføre, at Forretningen bortfalder, men kun, at den, der har begjært Forretningen foretaget, maa betale Gebyr for en ny Forretning.

Det er ikke Hensigten med Bestemmelsen i § 1 i Lov af 1-22-56, at Tilladelsen skal være indhentet, da Forretningen begynder, men kun, at den skal være indhentet, da Forretningen skal begynde. Det er ikke Hensigten med Bestemmelsen i § 1 i Lov af 1-22-56, at Tilladelsen skal være indhentet, da Forretningen begynder, men kun, at den skal være indhentet, da Forretningen skal begynde.

fr Reiser 4 Junii 1745 og 19 Decbr 1749.—

Hvormidt Land Execution skaffes ved en rigtig Appellation,
saasom, naar den er udstedt af en incompetent Ret, eller Dagen
er indfoedet objectum appellabile etc. Man har fundet, at en saa-
dan Dom, som eyeblik rigtig, ingen Dom er, og
følgelig Land den fælder ingen Virkning kan. Hvorved Enhver dog
vel anser, at naar Dag Een anstaar for en Dom, endda den er
eydelig for rigtig; naar dette Forgjeves Appellation maa kan
vinde Overmand skadesløs.— Imidlertid Enhver der dog vel
skjønner mellem, om Sagen er evident eller ikke. Skjønt Ret
skjønner sig skal Intet at vove imod, at Sorteringen gik fram,
da Dogden paaraaber anhører Enhver maatte Dommen afgjøre dette,
skjønt at Forgjeves om Dommingen rigtigst eller derigtigst
maatte afgjøres af dennem, og Dogden er ei competent Dommer. Nb
Skjønt Ret maa Dogden dermed ikke som dog at bedrive.
Dogden maa kan dog at forbe, at enhver Regnmester eller
kan Underretter møder ved Sorteringen, da Loven eller fore-
skriver, at kan skal paarette besørge Ting, og der Stunden Land
forordnende Exceptionar, som ellers ikke kan begrunde Dommen
afgjøre. Loven forudsætter ogsaa, at Dagsagen er følgelig

1932. i 1-22-21 og 22; "Dagsfogaren selv" nævnes som nærmest ved 27 og 34 Art. Tvivlsspørgsmaal maa vel være, hvem det egentlig bør at gaae i Lotteri for Andre, de Ingrund Forretninger, hvorpaa som Dommeren, eller og i Lovens Betragtning som Retsforhandlinger, efter Fr. 13 Aug. 1753.

b. Antagelse af Auctionen.

Hvilken Retsvirkning Auctionen og Afslutningen? Det synes Loven, at den skal forbeholde i Arrest, men skjønt Arrest nu er gjort Fundament, saa følger dog ei deraf, at den Arrest, der er fundet skal og findes at gjøre Execution. Derimod kan man nu ikke Dom erhverve Arrest; man kan nu Afslutning ei gjøre større Ret end Arrest, saa Fund Rettighed, gjælden af dem, som Lotteriet for gjorde Execution, er begrundet. Endvidere modtager jvf. Fr. 24 Maii 1793 §11. Afslutning gjerne Fogdens Fundament, dermed er det vel ikke klart, at Lagmanden ei skal give Fogden Auction. —

§ 1933.

1933. I det juridiske Forhold er gemen og Art ensbetydende, f. Ex. en Gjæld Ved Auction Fund der nu mindre Fordring, om Gradsforskjel Fund neppe Ret at tale Rapport Forandringer. For den nordlandske Ordning Fund man anføre, at Fogden Auction skaal,

at det altid fandtfindes, at Ingen kan fælge enhver for mere
end Executionsummen. I begge Tilfælde kunde man
nu sige, at Creditor tabte, fx hvis det gamle mere, end man
kan tilbagegive dette, og dette kunde han nu ikke gjøre
gjældende. Men dette Argument kan ikke tilbageholde;
thi det er klart, at tilbagegivelsen er saa vel med til ordning, som
den mere, saa er dette en ubetinget forskel, og kunne kan ikke nægte
ordning paa. Se dette vidt mere nedsigende.

Naar Ingen følger for mindre, var det ogsaa sandsynligt, at han tabte,
og i det Fald vilde Auktionen med Auktionen falde ham til Last. Man
kan nu ikke paa det første angaaende, ikke tilgive Noget. Hvis de vi
byder saa meget som Dalen, maa han vore berettiget til at bortsælge
Ingen. Det maatte, som følgelig kan indsette sig for at tabe, at Auktionen
falde den tilfældige med Betalingen, som vilde være en følge af Auktionen
Bekommelse og Betalingspligten for Auktionsgangens. Men paa Auktionen
angaaende, da maatte man dette være klar til at stille Sikkerhed for dette Be-
talings, fraseret han skulde være berettiget til at forlange Auktion, og man kunde
til tilfældigvis maa Betalingen, da kan tvivl i det ikke være Grundlag
i det Tilfælde, at Debitor har Løsningsret i Overensstemmelse med Lovens 5-6
og 5-5, og han vi forlange længere Henstand. Imidlertid, uafhængigt den Omstæn-
dighed, at Debitor maa have ret til at forlange Auktion, falder det godt Grundlag for
sig, naar det dog kunne tænkes, at Lovens, som giver Bestemmelse det til
at tilbyde Ingen som Tilbehør, ikke er fornøden. Derimod vilde Lovens i 1-22-34.

5-6-2
5-6-5
cfr. 14 Juli 1927
5-6-6

1933. Spørgsmaal Ønskes besvaret, om Forholdet maatte være saadant, at Forretningen maatte kunne drives videre af Ejeren selv, uden at Bestyrelsen skulde overtages af Kommunen. Spørgeren ønsker ligeledes at vide, om Kommunen i saa Fald kan kræve Garanti for, at Forretningen ikke drives paa en for Kommunen skadelig Maade.

Med Hensyn til § 1-22-32 bemærkes, at Ejeren ved Langelandsgade 5 efter Forholdets Natur maa være den, der har den daglige Ledelse af Forretningen, og Kommunen kan derfor ikke kræve, at denne eller nogen af Kommunen skal ansættes som Bestyrer af Forretningen. Det maa dog overlades til Kommunen at afgøre, om den Bestyrer, som Ejeren har valgt, er skikket til Stillingen. Kommunen kan naturligvis ikke kræve, at Ejeren skal ansætte en bestemt Person som Bestyrer, men den Omstændighed, at Kommunen ikke har Indflydelse paa Valget af Bestyrer, kan ikke anses for at være til Skade for Kommunen, idet det maa antages, at Ejeren af Hensyn til sin egen Interesse i Forretningen vil vælge en dygtig og paalidelig Bestyrer. Det maa dog overlades til Kommunen at afgøre, om den af Ejeren valgte Bestyrer

1934.

da den Maatig, at der kun skal forstaaes det til Gaarden Dette Jordsmon, da det er skjøtet Hr. o.s.v. i Almindelighed. — Jvn. af 17 Decbr 1797 om Skjøtelsen til Gaardmoderen, cfr. Fr. 12 Decbr 1806 §§ 3 og 6.

Ved disse Forbestemmelser fastsættes noget andet end almindelig Regel, nemlig at Eendtot skal regel og forpaavrigt altid Eendtot skal bindet, naar begge dele vare enige; cfr. 1-22-21, ligesaa Fr. 19 Septbr 1800 litr b. og Pl. 16 Novbr 1799 for Danmark.

§ 1936.

1936.

Cfr. Fr. 19 Aug 1735. Dette følges ved Fr. 9 Febr 1798.

§ 1938.

1938.

Cfr. 1-22-19 og 43. Fr. 31 Octbr 1800.

§ 1940.

1940.

Regle kan det antages, at Dommeren i ethvert Tilfælde maatte, for Bestillingen, maae kræve, naar det af expederte Skrift skal fremgaa, at den skal forsynes med Segl. Om Præstens Attest- og Dommeres Segl for Skifte se pensumstedet. 1-19-2, at den Omstændighed maa bevises, dog maa man, naar en Part er bevidst, at noget ikke er i Orden, ikke gaa i Retten for Rettens Nærværelse, cfr. 5-2-88.

cfr 1-5-3. N. Jst. N: 13. p. 174-185.

§ 1941.

1941

Hvad skal der forstaaes ved Sædvane? Man er neppe berettiget til at antage, at Sædvane efter Loven blot er en ubestemt Hjemmel. Den forskjellige Retspraxis paa de forskjellige Retskredse synes at skabe Ret. Cfr. 1-19-7; 1-22-43. Det maa altsaa gøre paa en absolutair Hjemmel —

1942

§1942.

Cfr 1-17-9. Det maa falde paa Stor ved Kraft som 1-22-31. Man
ser vil angive Forskjellen mellem den 31/4 og 51te Artikel maa
den, at den første taler om Execution i Gods, den sidste paa Per-
son. Man har dog ingen Grund indsee at gjentage for denne Be-
stemmelse, uden den, at den 51te Artikel siger: "fordi som sig med Ret
kan opfattes", hvilket jo er anvendelig godt ligesaavel i den
31/4te Artikel.

At 51te Artikel taler for Gjentagelse til Forstaaelsen af det ogsaa nødven-
digt. Man har ogsaa sagt, at den 51te Artikel, da den taler om Ar-
rest efter Dom, maa tale af Anvendelsen af Lovens 1-22-13. for
at forklare den modsatte Bestemmelse, hvilket kunde forekomme,
uden der var Grund for det; og saaledes forudsætter det at den 51te Artikel om-
handler ligesaa at være modersætning. Man skulde altsaa falde ikke
antagelig, at Artikel taler almindeligt og kun følgelig gjælder om
Arrest modsvarende med Arrest paa Person, hvad enhver kan
se modersætningen ikke. Anomalien kan altsaa ikke undgaaes.
Den Bestemmelse, som Forf. finder paa 6-4-17 og 18, taler sig
ikke ud; Forf. siger Artikel forudsætter Angreb mod Retsbeskyttelses
Ting; Ikke maa dermed antages ikke at finde Sted, hvad 1-22-
3 og 51 angaar, hvorimod det maa erkjendes, at det kunde
falde anderledes gjentagende, f. Ex. at Pligtovertrædelse

Dom for Skiftet, fra at den ei Lov kommer ind. Naar altsaa
talle ulæst vedbørlig Indførsel ved Skiftet, maa ikke Lovens
Analogier af 6-4-11 og 18 anvendes. Analogisk maatte den
anvendes, ifald Arvelader havde havt Dommen. Samme-
steds vedbørlig Indførsel ikke undlod at skee, ifølge Lovens
Analogier af 1-12 at medføre Lovens Anvendelse. —

1942.

§ 1943.

1943.

Ifølge Lovgivningen under 3die Januar 1794 Lovningen. —

§ 1945.

1945.

1. Skr. ~~Feb~~ 5-8-14 maa 5-8-18. —

2. Kun for Hvad der Lovgaa Lov. Exekution fød. —

4. Ske ved N.L. 1-22-33. —

5. Det maa ogsaa sluttes ikke af Ordets Natur, at Exekution i et Gjæld-
bor ikke ligefuldt finder Sted, da Gjældet skulde afdøde Mand,
og det kommer ingen Dom saa ved Gjældende. Ved
5-3-33. jfr. Ak. 18 Januar 1788. Imidlertid er det Skik, at Exekution
ikke finder Sted, naar Gjældsbevidst ved Boets Ret underskrives.
Skiftet saa vidt muligt forberedes til Dommen 5-13-28,
men Skifte Lovsted maa naturligvis forstaaes saaledes, at det ei kom-
mer i Stand, med den videre Lovgivning.
Ved 1-22-42 jfr. 5-6-7 Skifte Arv. Kommer nu Spørgsmaal om Boet i
Stand maa Ingenting. Man har saa set af Forarb. til Skifte Arv. saaledes at

1945. 5-6-7 forudsætter en vi indtrykkelig Bekjendtgjørelse, 1-22-42 en indtrykkelig Kundgjørelse. Ikke er nok alene den mundtlige Meddelelse, hvorpaa dog Stedet kunne forstaaes, man skal se at gjøre, at denne vi fordre nogen indtrykkelig Bekjendtgjørelse af Øvrighedens Side. 5-13-28.

6. Cfr. R. F. Lov 1800 Litr. b. om Skyldsvorn i Trondhjems Amt.

8. Dog i saa vigtig, som givende Anledning Øvrighed.—

12. 14 Decbr 1797 cfr. K. 12 Decbr 1806 §9.—

13. Lov Kjøbenhavn.—

§1946.

1946. Man taler Afhændelse eller saa indskrænkende Beskrivning, at derved forstaaes enhver Execution. Indskrænket Beskrivning kommer den Execution, som forlanges paa Skyldnerens Eiendom. K. 18 April 1781 §1; ja den Ejendom endog at undersøge Lagtal paa forinden, at det modfaldne Execution i forste Haandsomme.—

A. 1. Cfr. K. 12 Decbr 1806 bruger ubestemt Udtrykket Afhændelse. Det synes Rettelsen synes at modsætte Afhændelse den militaire Execution. Denne skiller sig ved ikke lovs afskaffet for Landet. Lov Cfr. K. 12 Decbr 1806.

Lov Cfr. Lov 2 Decbr 1791 Tinglysningsforordningen 2 Decbr 1791 Tinglysning for Kjøbstæderne.—

B 1, 2 og 4 for Danmark.

6. Ligesaa ogsaa ofte Execution, da Forlig kan falde med Ret til en Dom.

7. Landsforordningen 31 Juli 1801 §8.—

§ 1947. 1947.

2. a. Cfr 1-22-54, ny fraden Lakonkelighed, som ikke kosfed
ansaadan, antaget at ejestes, naar bindaking fejet. Cfr Reskr 17
Aug 1821. —
3 og 4. fr 1-22-56 og 57. Ski 27 Sept 1799 ond Forsømmingsstraffens
Execution. —

Anmærkninger

Forsis antaget, at Lakonkelighed (d. e. fraden, som Kallaw
ustades efter Edsvorend forlengendes. Reso 19 Decbr 1749 og efter Reskr
som kommende Tvivls., som ved ustadt fornd Appellationsvidt-
nes Dikkes, ikke hanjis Ed ond Stemningen Lond kunne forbigaas i den
ellers sædvanlige Orden — ja endog, om den først var blevne ustadt
Dagen forud Stemningen ikke — Lond fandes fatalia. —
Om Undersøgelsen Lan ustadt fraden Stemningen, og da ved
den ovenfor nævnte Kraft, fandt ond maatte ved en saaden Stemning,
naar Ed mandaten lide ellers god Lovlig Grund at gjøre sin Dagfør-
elsond, Lan forebygge Forskriften, og afbryde Hovedforhandlen, er der-
ved at Hovedmaalet for den tiltrædende Retning taler, at 1-23-1
Lan antage som en Tiltadende dom; ja da det 23 Kap. omhandler
Dommerens Rettigheder, maa den første Reg. ogsaa betragtes som
at indbefatte et beneficium for Dagfaldet, som kunne naar Omst-

vanvidare gaa. Man om end Underrettan har Rätt till at utslå
sådanne Rättegångar, är det likväl billigt, att de Lämna tillbörlig
sin Rätt, de sanken Lösen eller Frägd Land godvilligen Lämna
maran gjör härför rättast i at noga Underrätt Räkningar den
omförmälte Räkning.

Auctionsförordningen af 19 Decbr 1693 tillader i Art 9 och 12, at,
naar fast Egendom följer med Auktion, skal det först gammal
Rätt anses som at äfbarmed End är det första, naar at i den
nya Hand. Eendt Ljus tändes, och är detta Ljus tillräckligt lysande
tid, som det nu i Frägd brygande Hammarslag. —

Dels- och Laskeds-Lagen.

I Delningar stämmer man ogsaa till at anvende Rättan
befaring och Syn, utskjönt den egentlige Lysning, Syn och Taxt förr
finder Rum med Executionsförordningen.

Naar det är ved Skogen, som skulle skiftas, och de äro vidare, eller
Skogen maatte vara förskjellig, kan man föga om Utdelning till
at intaga den med at wist Skogsrå i Omfattning 3 Gange.

Naar man skiftar till at ofslaga at Syn mellan emot
de Grändomma, kan man tvinga saadant utaf Skogsrå. I
skiftar de, som allard, till at möta för Landmätaren och det
till Förrättningen behöfning nödvendige Skrud, först paa det

valgte, og [Forkastet] paa de i valgende Tilfælde, hvor det Kgl. Landhuusvæsen bestemmer, for at føre Bønnerder indklagede, som skjødesløse, og omvanke, ansøge og paatale Udvisning, Hjemsendelse og Forsendelse af Gjedtæt, samt at føre Tilsyn med Gjedtæt efterlevelse, og hvorvidt Politiassistenten med Forretningen medtaget, efter normerede under Forretningen gjældende Forskrifter, Udførelse og Forstand. Udvisningsdidrag stemmer under Saldomsalvorlighed og dømmes ved skarp Bortvisning, ikke fast, da Landhuusvæsen ingen Jurisdiction har. –
Den Landhuusvæsen for Gl. Kgl. Rets 11 Juni 1788 St. 11 Aug 1797, Skrivelse 9 Novbr 1781 og St. 30 Marts 1719. –

Det gjør endnu til Dagen, om Indkaldelse til forkommissæ i Akkesager nødvendig for Hjælen. Hvorved Dan at vil, man i med Ryste. –

Den Udskrift af Skifteprotokollen, som samt Skifteloven, bestod i et Andet, end at man ved Ord 2 Mand til Skifteforretningen afsørges, om ved mild Hjælp til Skifteskrivelsen. Denne Formalitet besørget i nu, da Skifteforretningen endsfortes. Det er en gammel man i Lovbefalet Kgl. Rets. 5-3-10 omtalet Skik Skrivning. –

For det i Lov lig at paa Skifteforretningen lig Beramme, Kal lig Beramme at gjøres i St. 19 Aug 1737 L. 26 Juni 1821 §
saa skrives man Skifteforretningen først lig Fordkirkedag, og da det siden Skifteforretningen, hvilken Beramme saa altsaa med Lovligt almindeligt Varsel fortsættes kan.
Man regnes for Dagen Skifteforretningen Åbnelse, som er for

bringende Anmodning, fra Rektor til Throndhjems Latinskole 23 Novbr 1793,
vedkommende formaaedes Forholdene i Throndhjem. — Skriftlig Prøve
ved Examination vorde forkastet, men i Stedet skulde ogsaa Prøven
mundtlig. Det indsendte Examensskrift tilbagesendtes med Anmodning
at medbringe Examinationsskriftet og Testimonium. Examinanden skulde
møde med Testimonium med indsendes, men i Stedet fremlegges
den gyldige af Skolen selv. Ved Examinationsmandatets Skrivelse
fra 4-3-10 og d. 19 Aug 1795.

De i disse Dage almindelige Examinatorer fra Skolen Dele er
1. Psalmer og andre Sange, de Examinerende Dage, de Examinerendes
Dom i Overensstemmelse af Karakteren.
2. Examinator, som ikke Lider, da Gehalt gaar ned af Classen
3. Forskjellige ord. af Examinationen er ogsaa Dom, samt Gehalt for
Gehalt foregaar af Lønningsvæsenet. Examinationen Examinatorer,
Examinatorer, eller Examinatorer o.s.v., da Beviser der allerede skulle
Gehalt at bevise. Indtaget maatte for sin Dom, da bør Klasse
personlig fremlegges. En Borger maa som Borgerskabt,
og en Examinator for Examinationen Gehalt.

Gebyrtaxter.

Den er i Bestand, som den først skal Examinere Lig Lov; man gjør
gjør Indtagelsen til Examinationen Examinatorer, som ved den første
eller enkelte Lov er 4.

En Examinator. Først foretages, at man er Gjenstand Gebyrtaxtlagt Lig
Gehalt quæstionis / eller Dom Lig at Examinere Lig, og da man Gehalt

1793

lic at opfage en lovlig Lægationsforretning, for stemmet med Lov
dens bestemte sværd Overgrundlovsindskrift lic at nöde sig med endnogle
i dette Land Overtroiskab gode den lid, Dommeren bremmer, for at fa
Dömmerdet indtakte – Kidnes ved Gaardens Grandser at ansøre, de
indvortes Lægationsmands Pligter at Gaardens Hüsi, Jord. Ren, Skov
og andre Jordlige ofres Vedkommende Udmyndning at bivaane, den Lægt
ovenfor nævnte Mand at ansøre, samt ofres Vidnesbyrd ved den
Ed. – Den Udmyndningsed ved stemmes under Ladsmaaedstraf N:L
for at vide ifr den omtvistede Gaards Grandser o.s.v. Ravnegrund an-
vises d omgrandsende Plader lic den Forretning. Ligesaa indstemmes
d indvortes Langrettes- og Lægationsmænd lic at nöde Vidnes-
byrdningen overlagges. –

Der er stet Dispute om Redargerstand skeer for Ret lic at
stemme lic Afgiorelse. Hvis sag er afgjort noget Aarum. Byggs Dommen
alleraa stemme lic denne. Kan den, som sag vindlagt den endelte
Lagstemning, gjöre det, med sag regnes en nye Indvortes
sag begyn. og stemme en nye Stemning, saa sag endelig sig nöde
vidst inden den første Dgt. Denne Fristning med sag gjör, naar
Dagen er lagen, og sag for den at blive gjort af det første Langretts
dag kan man dog nogle Gange, fordi Langretten sag bruge
dens Dgt. Hi. Ar er jo bedst dens Gjör, d bruge. Ravnegrund lic
den sidstnævnte Dgt forbundet for de endelte Langretts, for at ansøre
det sidstnævnte Langretsmænd Gjör. – I Skoge er bruget naar Ende-

Fristdrevet, at bruge Dgt. den sag, indvortes den endelte Dgt. at bruge, ifr. Art. vide vor Ret bröd, sag grunde ifr. sin Forstand saa Rettes Forb. 1794 §. 6. o.s.v. sin Nytg. Art. 5. –

saavel den enkelte som den dobbelte Told i en Tid. Det forstaaes sig, at den første Told gaaer forud, og efterat man ved denne første eller sig misfornøiet, fremlegger den anden Regning og Vidnedesken i det dobbelte Langrettes — Naar Tiltalte møder paa Rettedagen, fremlegger sin Tolkstevning, Skiødsmand og Vidnedesken i Langrettet, hvilke Vidnerne paahøres og tiltegnes, ord for Ord som dommere Grundet, og ord de Ønske den. — Efterat Indstævnte har nægtet sig, begiver Sagen med Vidnerne sig i af Vidnerne udvalgte Sted og Grundet, forrygaad Langrettet igjennem Forhøret. Naar Indstævnte ejeiendt og eiendom at møde Tiltalte dobbelt Told, lagde de enkelte Langrette ikke i Kjendelse.

Tiltalte- og Indstævnte-Forretninger forfølges ei af dagmænd som; 1-19-20 Daler blot ved Overretten, hvorfra Forbud ogsaa maae forevises formedelst Overtagelse Tiltale. —

Da Forkommission paa Rettedagen forlanges Tolk ved Retsforhandlingen, maa man først opfylde en Tolkforordning; dog kan man dage til Forkommission først, da det var nødvendigt, at Kommissionen vilde høre Rettedagen. K. 20 Jan 1797 § 12. For at bevirke den ofte paabudne Tolkforordning maa Vederparten indstævnes efter 1-4-1, som ogsaa kan skee til Tolkens Ordinærconvocation, paa hvilket Sted at sin Grundskyldet afvidet. — For de Ungrundede maa Stemningen fremvises. —

(L. Lz.)

N.N. har i afvigte Sommer ladet sine Ungkalve græsse i min Gaard N.N. Udmark, som han gaaskaar er en Deel af sine Udmark. Da dertil foregaaves at blive spurgt, inden jeg for Retten at tiltale ham for dette ulovmæssige Brug, men da jeg har min Ret søgt Erstatning begjæret at Actionsmaal anlagt imod Mandam Quæstionis og de Rette, hvor Grændsen er forlagt, og som Tilligs skal vide Grundskyldsat mellem mine og hans Eiendomme, da er Sk. jeg herved gjennd N.N. lovligt Varsel og Stævne her at møde mig og Landsdommeren paa Rastede den Tid, som Forordningen herom bemyndiget, for Documentet at føre vedkommende o.s.v.; og endelig at lovligt Actionsmaal anlagt o.s.v.

Den bestemmet af Landsdommeren, og fordrages Sinde 14 Dage

Dj Dages Varsel.

Allerede Stævningen er forelagt, og Defendanten personlig sat, er de Indstemmede Sinde at tale. Nu beføres Landsdommeren og Rodemesteren (2 Mænd.) Rastedt og de Rette, som angaar den anviste Dag; de afsøgtes, og de Rette, som Defendanten gaaskaar at have Ret, lades, beskrives paa Rastedt og beskrives. — I Følged af Stævnet, dertil Landsdommeren, og stemmet alle de fremmødte overensstemmende. Naar Forretningen er lukt, udtager Stævningen hos Retten, og Indstemte varsles at møde paa Rastedt den Tid, som

gl. Forord. bringet Landsm. Forslaget at forelægge Landsm. 1-4-

Dag; men da man sat den ellers de Contrageerlanfroual, og dem
Forgjæld er grundet derlig o. s. v.; på contrastrummet man fan,
ellen lid Skifteretten: de Gæld, ellet for en Død, ellet at Contrages
Executorens Bøller Comma i Liquidation.

Man maa ad dannud i Contrastrummingen at stamud Pidsan
fan Udanlan sat sort, lid at anføre fun Pidsnet Frov. Lid man
for fera Pidsnet ellas ogsaa nge Formummelst mortificeret, a
dages man Continuationscontrastrumming.

Man merke og, at Contrastrummingen maa anvidet for
d. Damma, fom Hæredstrummingen at anvidt for, og de gjæld
famma Dage, fom man ses sat saat i Hæredstrummingen,
i Lifsæds Udanlan sat Frøimrator, lad nor Udanlan ellet
Eund forda longet Dage — 1-4-20.

Tilgjæmmed forbasdet Ruka paa den saadna Fragning; man
skal denne Formummelst, indgaedet mandag Loang og Formiddet
Actorred dette, Fremfter man bygged de Fagsrak in for-
ma befindet, og en gaspind Anstand, for at indanden Fragnin-
gen for Overretten. Dagfet an paadan Declaration bad dag
Dommaren Lillak en Pidnsforæsin, da i andet Fald fortab
sig det Eund fjældt ved at ellet andet Pidnet Død; man be-
skrivelsin maa fan ikke nogta. —

Gjesterets-Lagen.

Ved dissi Dages maa ellet Forsamma sin made, da de, fom ud

Dagsgrundene, som modet Sorley af dommerne. Ved denne Sorlig paa selve Advokatens vegne blev lest, efter d. 10 Juli 1795, Sagsøgerens Fuldmagt paa den Dag, ligeledes Sagsøgerens Regning tilligemed Protokollen i Sagen, samt Sagsøgerens Memorandum, medens Sorlig omventiseredes. Efterat Sorlig var blevet forkyndt at omvendelsen, fremlagdes man for Retten, alle som paa Stedet. Indkaldte Vidner uden Modpartens Tilstedeværelse, paa Grund af Sygdom, hvorpaa Retten i Følge Vidnerne, samt Sorlig i Følge Regningen, Sagen for Doms Afsigelse.

Sorlig for Øst- og Vestland Kongsø, for denne Gang ført. Sorlig for Øst- og Vestland Kongsø, for denne Gang ført. Sorlig for Øst- og Vestland Kongsø, for denne Gang ført.

Sorlig.

Man indkaldes altid til den Forsamling, som Overretten holder for Retsdage, for Procedendo. – Man bør indkalde den Mindreaarige med Curator, og antyder det at være almindelig Regel, at en Umyndig med sin Formynder, men det skal ikke være, da det dog ikke hindrer Curatorens Ret til at være tilstede for den Umyndige, fordi Formynderen, og Curator kan vel undtagen Tilfælde, alene for Curator indkaldes til Forsamlingen. –

Arrest.

Arrest, som kan gives en Skuldsætsmand, da almindelig siden man har Ly indført i Gjeldsbog, Kaar paa Regimentsland Regimentsloven. Som fremlagdes

Fr. 30 Sept 1774 og 14 Maii 1793 § 10.

sine Dokumenter, og granskes de forefundne Effekter, som nu af
dyden forgjæves arrestende. Forretningen underskrives saaledes:

Underskrivelsen.

Naar Skriveren formener sig at have skrevet det til Langen ind
diktede, begjæres den tilsige, at læse Langen noget heraf som tilfø-
jende og deri retsagered. I Administratorens Forklaring bemær-
kes ikke videre.

I den dagsag følgende Dag fremmøder Advokat Langen og
lage dem de Arrestende Rettergangsskrifter, som tidligere gjorte og forfattede,
samt dem tilsige at betale Fordringen med Renter fra Klagen til
Sagens Omkostninger, saavelsom Arrestfordringen og Sagens Omkostninger
Grund 2 Dages, da fremmøder atter den ene til Arrestende Rettergangs-
skrifter, som tidligere forfattede, som de bemeldte Formaalsskrifter og ved
anden Side dem ifølge Fordringen, samtidigen Dag bemeldte Realitetsskrifter

Forretningen udlagde, naar Arrestende anlagde tidligere
gjorte og forfattede. Der forelaaes da, at Arrestende Hendes ufor-
muende, og at Forretningen forsinkede for Arrestende
Tidsrum, samt at saa tiltrængende at gjøre Erstatning for Tab
Ulempe og Tidsspild og andre Sagens Omkostninger. —

Forbud.

Herved findes man ved Auktion fra at begynde, eller fortsætte
en begyndt Handling, Langen gjennemsøgt forbudt, naar man be-

den assignes dens Forretning. I Regnskabsmaal forklaret maae saa
at maae for ligget for N.N. 1000 Sp, maae da maae vide, at dennem
igjen for ligget for P.P. 400 Sp, saa anmoder maae Dyden om at
nedlegge kortligt Forbud mod Skyldt Betaling til sin Debitor eller en
hver anden. Dog kan ogsaa Forbud nedlegges mod en Byggeings Af-
førelse, som Eyer Bekvemmelighed bortvendt at være ubefoiet, kan saa
begjære Relegation, hvorved han falder i sin forrige Straf. Af-
følgningen skeer nu som med en Arrest

Confiskat er ret Arrest, og bestaaer i, at maae lader sit
Creaturer arrestere, og sig til sin Kreditor overgive, samt
at de ligger Forbud mod maae Hjælp i Forretningen qualificeret
det forseigte som Arrest, maae paa Retsdag og med 2de Mænd
Dame med Arrest som Confiskat og Relegation ved Dommen
o.s.v. bruges Dyden om Ret, hvori at Længere Nemmisses.

Executions.

Naar Regnskabsmaal er grundet og dertigt ved Dommen og
kjendt, tilkjendes den Confiscatus, om han ikke og saa talede Fordringen
og Fordringens Beskaffenhed. Skyldes betaling, da gjøres nø-
agtig Regning, hvorefter den registreres og mærkende skal Debi-
tor, altid i Nærvær af Regnskabsmaal, hvorudaf han vinder. Hvad ei
Capitain vedr, mærkende saa stor Deel af Fordringen, som til-
strækkelig for de Mandlande, hvorefter Dyden tilsendes. Saa skeer

af Loven og de foreskrevne Straffe, eller dom, gaaer fornøden Lagmandens Tiltale; forøvrigt bekræftes og lagttages Statuten, for saa vidt ei ovenfor bestemte Forandring for den forøvrigt bevarede Dom; hvori Sagen Vedkommende at rette; dog maatte Forbrydelsen ei anderledes forholde sig. Er man i saadanne Tilfælde med Skjønnet over Gerningen, d. e. at Gerningen ikke var tilstrækkelig, og derfor ikke Grund stiller Tiltale, kan man overlade Bedømmelsen, og hvad videre angaaende Lagmandens videre Foranstaltninger.

Vanskeligheder forekom, naar en Dreng under 14 Aar, eller Pige under 12 Aar, havde begaaet Tyveri, eller andre Forbrydelser, som efter Loven burde straffes med Tugthusarbeide. Da kunne forekom, naar man skulde antage, at de, efter sin Alder, havde kunnet forbryde sig. Da kunne forekom, naar man kunne opdage, at Barnet havde forsætlig eller forsømmelig Skyld. Naar antages at Barnet kan have havt forsætlig Skyld?

Rigtigst antages maae, at ligesom en Dreng under 14 Aar, eller Pige under 12 Aar, ikke kan paaanke, ligesaalidt maa den kunne opdages af Dommeren, naar den er over 9 Aar og ikke den kan stemme til Fængsel. Endskjønt jeg maae forkaste Grundsætningen for at Barnet er strafværdigt.

Criminal-Proces.

Den er forøget inden 24 Timer afsagt, meldt Dr. i Protocollen [illegible]. Sorø. Land arrestud Tingmandstid; Dagen 19de Januar 1799, og d. 20, som er nær møde, sandsynligvis Kapt. 6 Maii 1800 Kl.

forlaget Ingmidsen, at han skulde gaae Rund og Bred. Retten 23 Oktober
1795. — Tiltalte Rudnet afsagde, sin Dom under en anden Forudsætning,
da formeent Actor ikke Anstod, sin Ivrighed Ingenlunde ogsaa:
Med Sagerungen følger Afskrift af de Forhør. —
Actor fandt sig bemyndiget sin Fremstilling
ved Laugrettes Tilbagekomst. Da Laugen blev lagt, lagde Formanden
den, og efter Anklagerens Paastand med Laugen er fremkommet,
stadfæstet ved Justitsraad sin Dom med Rente. 29 Marts 1800.
Procesmotivens Fremstilling ved, hvorved Dommeren paalegger
Actor og Defensor at fremskaffe de mangelende Oplysninger —

Appel

1., Naar en Dom appelleres, uden at man har Noget at anke
paa Formalia, da skrives her Underskrivelse, Tiltalelsesskrift
og hvem Actor Ægtefæl.
2., Anker man paa Formalia, da skrives ikke her at Dommen
ufuldstændig, Underskrivelse, Tiltalelsesskrift og Forandring
3. Ikke man heller Sagen ophører, da skrives den her at Dom
Eyendt Justitsraadig og her Hjemmevenning. —
4. Skrives man her Actor, fordi Redigeringen er for ufuldstændig
Sagen, da skrives her Actor. Dette sker gjerne, naar
man begrunder, at Redigeringen er ufuldstændig. —
5., I Criminelle Sager skrives Actor ikke her Kjærer og ikke her

Skatsofseth, eller til Forandring og Bjergseth, eller endelig til Skyndseth og Forandring.—

6. I Lagen optat 5-6-7 og 8 stemmer man til Skatsofseth og Fredsomds Forsømelse.

7. Til man skal Underdommere udnævne for Landsdommeren til Forretning af Sand: at stande til Rette o.s.v.?

8. Til man i sin Sag nægter, da stemmer Jon blot til: "som dem at lide og forsvare." Men til Skattevidnerne, stemmer Niels Rasmussen Sand ere enige med Dorph, skal jeg sige Grunden for sin Stemning.—

Eggestemningen maa i alle Tilfælde forvente til Fleste-stemningen, som Underretsstemningen er anvendt for.—

9. Stemmer for Retten til Domsgang, maa den paaankede Kvinne forbeholdes som Skade, og stemmer man til at stande til Rette eller blot til at lide og forsvare Tiltalen, ligeledes man til vedkommende Paastand eller Indsigelse. Man stemmer ogsaa undertiden paa de afgivne Tilstedninger, som den dømte følgende Lovsang og dom som nærmere Maade, til Landskyndseth Liensforsømelse o.s.v.

Til Indstemmelse blot forkastende, og som med Underretten

for saadanne Sager, hvorom Landsdommeren maatte have Kundskab, naar Retsforhandlingen begjæres, at indbringe Landsdommeren til Retsmøde.

Tabel over Lagdømmene.

1. Christianias Lagdømme.

Hvis Landsting holdes i Christiania, indbefattede: Aggers, Follos, nordre og søndre Romerige, Hadeland og Land, Ringerige og Hallingdal, Valders, Eger, Modum, Sigdal, Lier, Hurum og Røgens.

2. Tønsbergs og Fredrikstads Lagdømme.

Hvis Landsting holdes i Fredrikstad, indbefattede: Eggen og Tistedal, Idde og Marker, Hvaler Præstegjeld og Rurnoe Sorenskriverie, samt Sandsvær og nedre Numedals Sorskrivi og Præstene Fredrikstad Fredrikstad, Hvaler, Tønsberg, Holmestrand Strømsø og Tangen.

3. Hedemarkens og Opplandenes Lagdømme.

indbefattede: Søndre og nordre Hedemarken, Solør Odalen og Østerdalen, samt begge Gudbrandsdalens Sorskrivi.

4. Skiens Lagdømme.

indbefattede: begge Telemarkerne, Bamble og Numedal, samt Byene Skien og Kragerøe Landstingets Sted i Skien.

5. Christiansands Laugdómmes

indbefattende: östre og vestre Raabygdelaugeth, Nedenes, Mandal, Lister og Lygtens Riisöer, Arendal, Mandal og Fekkefjord. Landsfiscals Secretair paa Haanegaard.

6. Stavanger Laugdómmes

indbefattende: Jedderen og Dalernes samt Ryfylke og Karmsunds Lygtens. Landsfiscal Secretair i Stavanger.

7. Bergens Laugdómmes.

indbefattende: Bergens Stift med Söndmör. Landsfiscals Secretair i Bergen.

8 Trondhjems Laugdómmes

for Laugmandens Vedkommende i Trondhjem, indbefattende Stiftets nordenfjeldske Deele (Finmarken) samt Lygtens Christiansund og Molde.

9. Nordlandenes Laugdómmes.

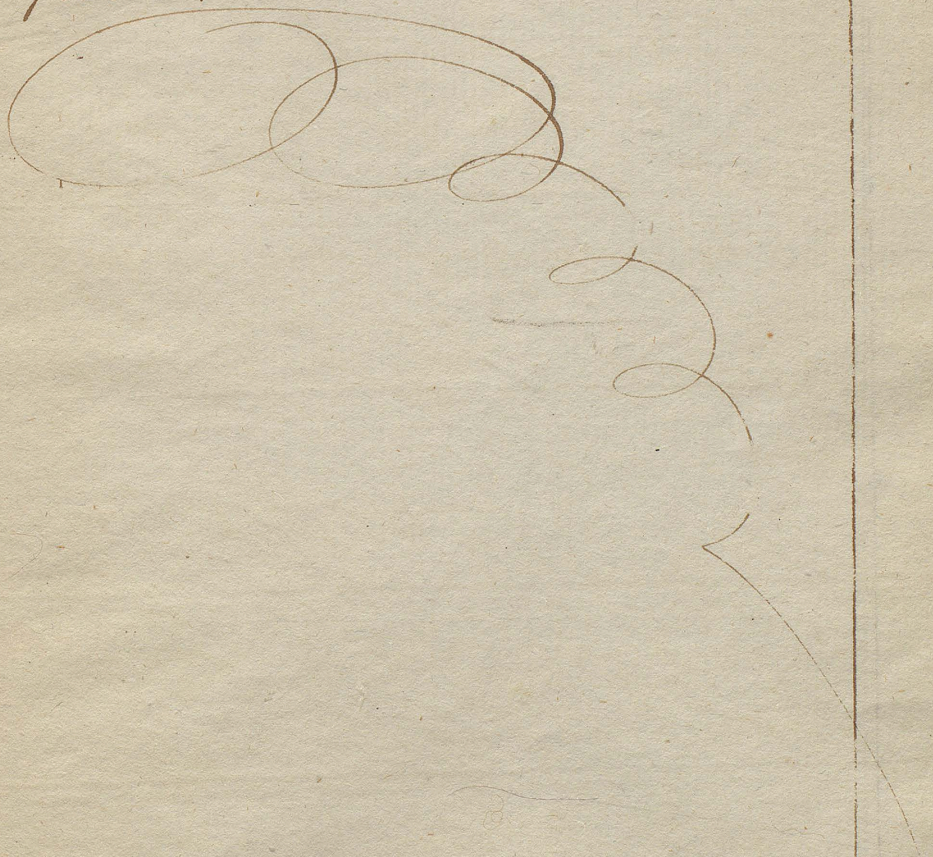
indbefattende: Nordlands og Finmarkens Amter. Laugthingsskrivere paa Lensmandsgaarden Stage i Salten.

Hoder med Laugthingsret

paa Christiania med Bragernes og de övrige Stiftsstæder.

Jarlsbergs og Laurvigs Grandskabet.

Samt regnet Aaret [1]7[3]8 og bekræftet som paa
fölte Langdommer. –

Türk und Türkin im Hochzeitkleide